

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_232167

UNIVERSAL
LIBRARY

إِنَّ اللَّهَ فَتَّكَرُوهُمْ كُنْ
الْأَوَّلِينَ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ لَا يَحْزَنُونَ

1951

مطبع سفی هاشمی کتبی
در خیابان ولیعصر

۱۹۶۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَلَّمَ مُوسَىٰ بِكَلِمَاتٍ وَجَعَلَ لِبَنِي إِسْرَءِيلَ الْكِتَابَ وَالصَّلَاةَ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَءِيلَ
خَاتَمَ النَّبِيِّينَ كَثِيرًا وَذُنُوبًا وَرَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ مُبَارَكًا وَسِرَاجًا مُنِيرًا
السَّلَامُ عَلٰى اَئِمَّةِ الدِّينِ وَاَوْلِيَائِهِمُ الْمُهْتَدِينَ ۝ اما بعد

میکوینند: ماسی محمد قاسم علی کلیمی بن حافظ سید مبارک علی صاحب عفی اللہ عنہما
پہوں ایں اقول: طیفہ را ز بد و شعور بذر و ذکر و صاحب دلائل و اولیاء اللہ رغبت بسیارست
و طبع ایں نیازمند استماع حالات بزرگان خیلے اُنوس و مسرورے باشند ہذا دیر آں
سادت اقران کہ عاتقہ صدی سیر دم است برے آں۔ وہ استفاضہ طالبان حقیقی اتفاق
طبع ایں ادراک موسوم بکتابت کلیمی کہ ہر ورقش دفترے از معرفت کردگارست افتاد
بر سطح از حال حضرت ایشان میگوید۔ بدانکہ حضرت شیخ الاسلام و المسلمین المتخلق
باخلاق اللہ و المتصف باوصاف اللہ فانی فی اللہ باقی باللہ حضرت شیخ کلیم اللہ صاحب
شاہجہاں آبادی حقیقی قدس سرہ العزیز بن حضرت شیخ نور اللہ مہندیس رحمۃ اللہ علیہ
در اوائل عمر از کتب درسیہ فقہ و حدیث فارغ شدہ بتلاش مرشد اعظم کتبہ اللہ زادہ

شرفاً و تعظیماً شدند حضرت شیخ الاسلام شیخ یحیی مدنی خشتی قدس سره موافق الهام غیبی در سبک
خود آورده در مبلغ مدت نهمت حقانی و فیض سبحانی مشرف و ممتاز فرموده باز تَبْلِیْسِیَّت
شنا جہاں آباد سر فراز کرده و ایس بہند و ستان فرمودند حضرت ایشان موافق ارشاد
مُرشدِ خجستہ نیاد شنا جہاں آباد در اقدم سیمت ازوم خود بار دیگر شرف بخشیدہ در ہدایت
خلق اللہ و اعلاء کلمۃ اللہ تادم و ایسین کوشش مبلغ بکار بردند و اتقائے ظاہری و
باطنی سجدے رسانیدہ بودند:

از تصانیف حضرت ایشان بسیار کتبہاست اما اسما کتب شستہ رخص و عام
تبرکاً بحیطہ تحریرے ایند اول تفسیر کلیمی کہ مطبوع گردیدہ بزبان عرب برگزیدہ و پسندیدہ جمیع
مذہب است دوم عشرہ کاملہ سوم سوار اسبیل چہارم کنگول پنجم مکتوبات کلیمی - و این
ہمہ کتب در علم تصوف حجت نام دارند ششم کتاب رد و افض کہ در جواب اہل تشیع تصنیف
فرمودہ اند لائق مطالعہ است ہفتم نسخہ شتبر کہ مرقعہ کہ حضرت ایشان در عملیات اورا
و نوافل رقعہ رقعہ تحریر فرمودہ بسیار مجرب است:

۱۰۷۰

حضرت ایشان بتاریخ بست و چہارم شہر جادی الثانی در سنہ یک ہزار و شصت ہجری
از عالم روحانی بعالم جسمانی رونق افروز شدند چنانچہ تاریخ تولید شدہ است حضرت خواجہ شیخ
از لفظ غنی برے آید تا ہشتاد و یک سالہ رحلت در نہ حضرت خواجہ شیخ حسن محمد
حق نبوش حضرت ایشان در دادند بتاریخ حضرت مدینۃ المعرفۃ و الحقیقت و العرفان
و چیل و یک در جواب لبیک اجابت بکہ شیخ یحیی مدنی خشتی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشان
جاودانی گردیدند مادہ تاریخ ابا خلاق اللہ و المتصف باوصاف اللہ فارانی فی اللہ
کلیم اللہ عارف پاک بودہ

خبر و گفنا - کہ ذات پاک بودہ

بیرسیدم جو تاریخ و صالت

برخے از اولاد حضرت ایشان میگوید کارکنان قضا و قدر ہر دو پلہ ترازو اولاد ایشان
مساوی وزن و ہم پلہ بیا فرید یعنی پسران و دختران تبعاً و مساوی بودند۔ از فرزندان
سہ فرزند داشت اول صاحبزادہ ابوسعید جلال الدین حامد دوم صاحبزادہ محمد
فضل اللہ سوم صاحبزادہ محمد احسان اللہ و از دختران سہ دختر اول حضرت بی بی زہرا
دوم حضرت بی بی فخر النساء سوم حضرت بی بی زینب الحیمۃ عرف بی بی مصری کہ حضرت
ایشان ایشان بسیار نظر التفات مے داشتند و تا حال فیضے کہ باولاد این متصومہ و
عفیضہ روزگار بہت بدگیراں دیدہ نئے شود عجیبے نیست کہ اقل جبال الا ترض طوئراً
انہ لا اعظم عند اللہ قدراً و مثلاً شاہد است :

برخے از احوال سلسلہ حضرت ایشان میگوید کہ بطریق سلسلہ چشت اہل بہشت
از حضرت سرور کائنات خلاصہ موجودات حضرت محمد مصطفیٰ صلے
وسلم ہمچین بواسطہ خواجگان حضرت ایشان رسید خرقہ خلافت پوشانید آنحضرت
رسالت پناہ صلی اللہ علیہ وسلم از دست مبارک خود امیر المؤمنین حضرت علی ابن ابیطالب

طبع این اوراق موسوم بمہو باب حضرت خواجہ حسن بصری رضی اللہ عنہ۔ حضرت ایشان
برخے از حال حضرت ایشان یہی کہ رحمتہ اللہ علیہ و جوارحہاں حضرت خواجہ فضیل
بالطریق اللہ و المتصف باوصاف اللہ فانی فی اللہ خواجہ ابراہیم ابن ادہم رحمۃ اللہ علیہ
شاہجہاں آبادی حشقی قاسم سترہ العزیز بن حضرت شیخ علیہ و حضرت ایشان حضرت خواجہ
دراو اول مہر از کتب درسیہ فقہ و حدیث فارغ شد۔ متلاً حضرت خواجہ ابواسحاق شامی
رب خواجہ ابواحد چشتی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت

ایشان بحضرت خواجه ابو محمد حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت خواجه ابو ناصر حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت خواجه مودود حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت خواجه حاجی شریف زند رانی حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت خواجه خواجگان خواجه عثمان مارونی حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت شیخ الاسلام و المسلمین خواجه خواجگان حضرت خواجه معین الدین حسن سجوی ثم الاجمیری حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت خواجه خواجگان خواجه قطب الدین بختیار کاکی اوشی حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت شیخ الاسلام و المسلمین خواجه فرید الدین گنج شکار اودھنی حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت شیخ الاسلام خواجه سلطان المشائخ محبوب الہی حضرت خواجه نظام الدین احمد بن محمد بابونی حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت شیخ الاسلام محمد و نصیر الدین محمود جیراغ دہلوی اودھنی فاروقی حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت خواجه شیخ کمال الدین علاء حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت خواجه شیخ سراج الدین حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت خواجه شیخ علم الدین حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت خواجه شیخ محمود عرف راجن حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت خواجه شیخ حسن جمال الدین عرف حسن حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت خواجه شیخ حسن محمد حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت مدینۃ المعرفۃ و الحقیقت و العرفان شیخ الاسلام و المسلمین حضرت خواجه شیخ یحیی مدنی حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت شیخ المشائخ المتخلق باخلاق اللہ و المتصف باوصاف اللہ فاروقی فی اللہ باقی باللہ حضرت شیخ کلیم اللہ جہان آبادی حبشی رحمۃ اللہ علیہ - وصی اللہ تعالیٰ

علیٰ خیر خلق محمد وآلہ واصحابہ اجمعین ۛ

مخفی نامہ کہ حضرت ایشاں را اسوئے حضرت شیخ الاسلام حضرت نظام الدین اورنگ آبادی جشتی رحمۃ اللہ علیہ خلفاء کثیر اند اما اسمی مشہرین تبرکاً بحیطہ تحریر سے آیند اول از عالم خلفاء راشدین حضرت شیخ الاسلام مولانا شاہ نظام الدین اورنگ آبادی جشتی است قدس سرہ دوم حضرت شاہ محمد ہاشم کہ نسبت خویشی نیز بحضرت ایشاں سے داشتند سوم مولانا شاہ ضیاء الدین چہارم مولانا شاہ جمال الدین جلیوی پنجہسم مولانا شاہ جلال الدین ششم مولانا شاہ محمد علی ہاشم مولانا شاہ عبد اللطیف ہاشم مولانا حافظ محمد عبد اللہ رحمہم اللہ ۛ

برخے از نسبت ظاہری و باطنی خود بحضرت ایشاں سے گوید۔ عاجز ترہ از اقدام و رویشاں کہ بنام کنندہ کونامے چند است بہ چہار واسطہ از نسبت مادی حضرت را بعبء عصر عقیقہ زمان بی بی زینب الکحیوۃ عرف بی بی مصری رحمۃ اللہ علیہا سے پیوند کہ صبیحہ خورد و مورد عنایات و فیوضات حضرت ایشاں بودہ اند و بشش واسطہ از نسبت باطنی ارادت و اجازت کجفتش برداری حضرت ایشاں میر سادہ ہجنانہ خرقہ خلافت پوشانید از دست مبارک خود شیخ الاسلام والمسلمین حضرت شیخ کلیم اللہ جہاں آبادی جشتی قدس سرہ مرحضرت شیخ المشائخ خواجہ نظام الدین اورنگ آبادی جشتی رحمۃ اللہ علیہ را و حضرت ایشاں بحضرت محبت نبی مولانا محمد فخر الدین جشتی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت مولانا محمد عظیم جشتی رحمۃ اللہ علیہ حضرت ایشاں بحضرت سید السادات مولانا محمد حسین علی عرف مولوی حسنو محبت دہلوی جشتی القادری رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت سید السادات سید محمد شرف الدین

- ہیدہ شہتی قادری رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت مرشدنا و مولانا شیخ
 الاسلام و المحقیق و المعرف حضرت سید السادات قاضی سید محمد زبیر حبشی قادری
 متبع اللہ العارفین بجز و مجودہ و ادام اللہ علی العالمین فیوضانہ و حضرت ایشاں ایں
 عاجز را کہ پہنچ وجہ لیاقت ایں نعمت عظمیٰ نہ داشت مشرف و ممتاز ساخت +
 اُمید از صاحب دلاں و عارفان حقیقی آنکہ ایں عاجز را بجز اے آنکہ ایں فیض حاصل
 عام کردہ ام بدعا سے خیر وصول الی اللہ عز و شانہ و التکریم ابوسوی اللہ یاد دے فرمودہ باشند
 والسلام تمت الکلام +

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مکتوب الاول شیخ الاسلامی شاہ نظام الملۃ والدین سلمۃ اللہ تعالیٰ از خادم درویشان
 خاک را و ایشان کلیم سلام محبت اتمام مطالعہ نمایند امر وز کہ بستم شہر صفر ختم اللہ بخیر
 والظفر است محرر میگردد کہ از ابتداء آمدن شہاد شکر بادشاہی کہ تا تاریخ حال ہفت
 ہشت ماہ گذشتہ باشند دو کتابت رسیدہ یکے در اول آمدن کہ ہنوز جائے مجلس
 مقرر نشدہ بود و بخانہ نصیب خان قراول انعقاد مجلس بود و یکے دیگر بدست بہیم خان
 بہ ثبت مہر شاہ یار بیگ۔ و فقیر شاہچندین کتابت ارسال داشتہ شاید رسیدہ باشند
 اما زبانی بعضے مردم شنیدہ شد کہ صوفیاں در حال وجد از لباس خود بطرف قوالاں
 مے افکند و آں را بقوالاں عطائے کنند بلکہ باز بہاں و اسبب عطا میشود و اندکے
 بظاہر بطور صوفیہ کہ بذل و صف لازم باہیئت ایشان است دورے نماید باید کہ صوفی
 از خانہ کہ بدرے آید باں در نہ رود۔ و اگر برائے غرض بلکہ جامعہ صوفی کہ دروچندین
 عبادت کردہ باشند بطریقے کہ ہمیشہ نہایت ارتکاب دارند و تراست و نادر و باشند علاج
 و محیر باید اگر حق قوال است بمقتضاء حدیث مَنْ قَتَلَ قَتِيلًا فَلَهُ سَلْبَةٌ کہ مراد از سلب

اینجا لباس و یراق اوست مستند فرقه ایست که لباس صوفی بقوال می دهند بهر حال
 و کیف برآمدن صوفی و باز درآمدن او بجاها طبع انصاف پسند این معنی نمیکند۔ اولاً
 باید که بقوال دهند مَنْ قَتَلَ قَتِيلًا فَلَهُ سَكْبَةٌ مؤید این است و اگر بقوال ندهند
 در میان خود پاره سازند و بطریق تبرک هر هر قطعه او را یاراں بگیرند و اگر پاره نساوند
 درست یارے بخشد و آنچه مرقوم شد بر همه شواهد در کتب مرقوم یافته میشود وَالْاَمْرُ
 لَیْکَ وَالْحُکْمُ لَکَ اِنَّکَ اَنْجَمْتَ شَادِیَارِیَانَ خود قرار خواهد داد دستور خواهد شد۔ اما در خاطر
 فقیر چنین می رسد دیگر مرقوم بود که دل از ذکر جبر و خفیه و مراقبه همه خاسته است مجلس
 سرور را هم دل نیشود و عجبست که با وجود این همه داعیه محبت دل از این امور بر خیزد ظاهراً
 قبض خواهد بود و این صوفیه را می باشد علاج آنست که در همه اوضاع بضاعت عمل باید کرد
 و بگوید معلوم باشد که ملا ابوالفیض مجلس عالی برے یاراں کرد و روزے با یاراں بخانه او
 رفتم انواع تکلیفات بجا آورده جز آنکه اللہ خَیْرٌ لَّکُمْ اَمْ قَدِ اتَّخَذْتُمْ مِیْمَنًا مَّتَوًیً است
 این سال دوم شروع شده واجب باید داد و حل این کار از ملائی آید معلوم مدخل و
 مخرج او میان عبد اللطیف بغایت فدویت در جناب شاد دارند و مدحین باید و صاحب شوق
 درین ایام غم شکر کرده اند اگر چه سفارش مهربانی حاجب نیست زیرا که سیر مهربان تراز
 مادر و پدر مرید است اما نوشته می آید که در مهرباب لطف عظیم در کار ایشان دارند و السلام
 مکتوب دوم۔ شیخ الاسلامی شاه نظام الدین والدین سلمه۔ از درویش کلیم سلام
 مطالعه نمایند لے برادر ترقی در هر مرتبه مرجو است درویش را مرتبه نمیرسد که در آن حال
 از جمیع وجوه ترقی را محال نباشد شنیده باشند که بازید قدس سره میگفت۔ قوله مَا
 نَفَذَ الشَّرَابُ وَمَا دَوَّیْتُ بَیْسَ اِهْمَالِ اطوار ذکر و فکر و مراقبه و امثال ذلک و حسب

واجب الاحتراز است و ایضا در تربیت سالکان این قسم اہمال مجوز نیست اما معلوم چنین
 میشود کہ باعث بریں قبض امرے دیگر خواہد بود من جانب المد سجانہ طوراً فی تمیم امر اولیاء
 المد سجانہ آں برادر را دیر گاہ دارد کہ امر را بجد اقصی رساند والسلام
 مکتوب سوم۔ شیخ الاسلامی شاہ نظام الدینا والدین۔ اندرونش کلیم سلام۔ مطالعہ
 نمایند کہ محب صادق العقیدت محبوب ہل المد اخوند و ملا ابو الفیض کہ بصفاء محبت خلوص
 مؤدت مخصوص اند در توارنج ماہ ذالحجہ مجلس عظیم انعقاد کردہ بودند و خلوت خاص برے
 راحت فقر با تکلفات شایستہ آراستہ فقیر شمارا مستعدہ شدند چون اخوند نہایت مصروف
 عقیدت اند مسئوٰل ایشان مقبول افتاد و این مجلس از اول تا آخر بطور خواہش فقراء
 صورت بست و بیچ مکروہے واقع نشد باز در توارنج ماہ صفر بایاراں بدرگاہ حضرت
 خواجہ قطب الدین رفیق اخوند جمعیت سرد و طعام سرا انجام دادند و ہمہ مسرور و محفوظ باشند
 و در روز و شب انجام گذارند و محالات شکست بریاراں روداد از اول تا آخر این بار نیز
 بیچ مکروہے نبود باز نوبت سویم ہشتم ماہ ربیع الاول مجلس انعقاد یافت بر دستور مجلس الحجہ
 لیکن قریب دوپہر نظام امجد پسر دلاور خاں با چند او باش بے اذن در خلوت آمد و حالت
 سبط یاراں با نقباض انجامید بتقریب نماز ظہر از مجلس برآمدہ خانہ آمدیم بخیاں آنکہ این
 بیگمانہ را اخوند دیدہ و دانستہ راہ دادند قسم خوردیم کہ باز دریں مجلس نیام چون اخوند را
 در فقر طبع فقیر اطلاع شد برہنہ بے از خانہ آمدہ استغفار خواستند اول خود صورت نقباض
 بودند چون صدق عقیدت و فانی شیخ در سیماے ایشان نمایاں بود کفارت ہمین دادم
 و مجلس در آمدیم تا آخر روز یاراں محفوظ و مسرور بودند و در روز آخر قمیص از بر کشیدیم و با خود
 بدست خود پوشانیدیم اگر شمارا این سرگذشت بطور دیگر رسانند اعتبار نخواہند کرد برے ہمیں

تمام احوال سابقہ نوشتہ شد و السلام بعد از چند روز نظام الدین امجد را برائے استغفار
آوردند اَلْعَفْوُ عِنْدَ الرَّسُولِ مَبْدُورٌ اَبَانِ دَاوَمِ رَحْمَتِ مَنُودِمِ :

مکتوب چہارم۔ اسد اکبر شیخ الاسلامی و المسلمین نظام الدین و الشرع و الحق و الدین
ادام الد فیوضانہ علی العلین صہ از درویش کلیم سلام محبت انجام مطالعہ نمایند مکتوب شما
کہ مصحوب میاں محمد مقیم بود رسیدند ارشاد ضیاء الدین و شاہ اسد الد متوجہ حرمین
الشریفین شدند الحمد للہ و المنة لے عزیز شما ہمین حج ہفتا کہ متوجہ بارشاد طالبان باشند
ز نہایت قصد حج نخواہند کرد۔ دیگر برادر من شما ہمینہ در ایصال فیض حقیقی بکوشید امو
دنیوی اعتبارے نذر دلسلہ را چنان بہ سلوک طریقت محکم سازند کہ تا قیام قیامت برائے
ما و شما ہدایاے فوارج پیہم بسد رعایات دنیوی سہل است سہل در آں کوشش زود دست
و آنچه سطور بود و قتی کہ ملاقات خواہد شد حرف تکیہ و خانقاہ و حوٰلی خود مذکور خواہم کرد
بلکہ مقرر خواہم کرد کہ آنجا ہمیشہ خیرے رسانیدہ باشد اگر مصلحت خواہم دید ایں حرف خواہم
گفت و الاخیر ادرار را مقرر نباید ساخت کہ درویش بدخو میشود علی التیسر ہرچہ میسر آید فرستاد
و اگر میسر نیاید فرستاد ایں خوب ہست و طیفہ دار شدن طریقہ مردم دیگر است طریقہ ما مردم
آنست کہ ناگاہ ہرچہ رسد بہتر است مقرر روزمرہ خوب نیست ہر کارے و ہر مردے شعر

نہ ہر کہ سر بہر باشد قلندر می داند

نہ ہر کہ آئینہ سازد سکندر می داند

دل ایں میخواید بیشتر تقدیر دیگر و السلام :

مکتوب پنجم۔ الحمد للہ تعالیٰ علیٰ اَن یَجْعَلَ لِّلنَّاسِ اِمَامًا وَاَبْعَثَ لَکَ اَوْدَ شَاہِ
النَّسْلِ لَکِنِّیْنَ ہَمَامًا لے برادر مکاتیب متوازیہ و مراسلات متکاثرہ از شمار پیدا
و حقائق و دقائق یک بیک ظاہر و بازر گردید و برائے ہر کتب جواب نوشتہ آمد و انجاء

اشیاء سوال رفتہ بود جواب ہمہ نوشتہ شد۔ العاقل تکفیه الاشارہ مصرعہ دل کہ
 روشن شد کتاب و دفترے در کار نیست و اما رحمت خدا تعالیٰ بر شما باد کہ بے اجازت
 قدم بر نازند کسیکہ بدو تے رسید ہمیں ادب رسید۔ آنچہ از نااہلی بعضے حرفے رفتہ بود در حق
 نوشتہ مے آید درویشے ہمیں جفا و خفا کشیدن از خلق هست و برداشت و صبر نمودن بر آن
 زندہ پوشی ہر ناشستہ رو ہم میتواند کرد اگر کسے غیبت شناکر و در نفس الامر اگر شما خوبستید
 بدی آنکس سرایت بہ شما نخواہد کرد بلکہ ہمیں بدی کہ قار خواہد بود و لا یحقیق المستر
 الشیء الا باہلہ من حفر یلیر الا خیر فقد وقع فیہ مقرر هست اگر
 در نفس الامر شما خوب نیستید پس غیبت او موافق ارشاد شما شد

شعر

عارف کردگار چوں باشی

تو کہ در نفس خود زبوں باشی

غرض خدمت خلایق بر خود متعمد و النہ موافق شریعت و طریقت و حقیقت کار بندید
 دریں صورت ضرر ہرگز عائد نخواہد شد و اللہ میتم نوزہ و کو کیرا المشیر کون
 البتہ حامی وقت شما باد و دیگر معلوم باد کہ سیادت پناہ صلاح آثار میر عبد الرشید از جملہ
 مباحان طور شما اند ظاہر آنست کہ از پدر خود سید احمد یا از عزیز دیگر شغل یافتہ اند اما این نادر
 طریقہ شما کہ امروز کبریت احمد و عنقافے مغرب ست در روزگار خود یافتہ نمیشود مگر در سنہ
 بے کینہ شما ہذا سہ کتابت بفقیر نوشتہ اند کہ شیخ الاسلام والدینا والدین بنویسند کہ ملول
 شغل را ہم از طریق خود آشنا سازند لہذا بر عایت خاطر عبد الرشید نوشتہ مے آید کہ ایشان
 موافق استعداد ایشان بہرور سازند کہ دریافتہ ام کہ ایشان در طاہر فانی در شما اند اما بشرطیکہ
 از جملہ اشغال مقبل مغزول شوند و از سر نو ابجد این دفتر خوانند و الا معنی ندارد کہ سترے از اسرار
 این راہ مبینام ایشان دہند و اگر نوشتن ایشان سفارش سائر خلایق هست نہ برائے خود

مسؤل ایشان باجابت مقرون نیست شما از همه یگانه یگانه باشند که طور اینست آیه
 قُلْ اللَّهُ ثُمَّ ذَرْهُمْ فِي حَوْضٍ يُعَذِّبُونَ وَالسَّلَامُ عَلَى مَنْ أَتْبَعَ الْهُدَى
 میان محمد افضل کتابت نوشته اند اگر توجه بکار ایشان مبذول دارند بل جزاء الاحسان الا احسان
 از حق تعالی اجر خواهند یافت +

مکتوب ششم - شیخ الاسلامی و المسلمین نظام الحق والدین متع الله الطالبعین ببقاء
 از درویش کلیم الله سلام مطالعه نمایند و بهر حال مشتاق خود تصور نمایند آنچه از حقائق
 و رویداد فیما بین و حقیقت فرستادن اعظم شاه قاب طعام ورد آں و باز فرستادن
 برای صوفیان و باز رد آں و منع او از ذکر هر در مسجد جامع باد و صدقه صد کس و قری
 مغرب همه معلوم شد برادر من آنچه شما کردید خوب کردید فقیر که زود بتمندان چیزی قبول
 نمی کند باعث تألیف ایشان میگردد و در عدم قبول و حشت می افزاید سلف صالحین
 هر دو طریق ذریده اند اَلْهَدَايَا لَا تَمُرُّ دُونَ بَعْضٍ كَقَفْنَةٍ + بیت :

ز که ستانی و نیفتانیش	بهتر از آنست که نتانیش
-----------------------	------------------------

حاصل هر دو واحد است یعنی هر چه باشد براسه خداست تعالی باشد قبول ورد اگر براسه
 خداست محمود است والا مذموم و آنچه مرقوم بود که طبیعت از صحبت دو بتمندان گریزانست
 اگر فرمایند از صحبت ایشان اجتناب و رزم برادر من هر چه بخاطر شما میرسد عین بصوات
 آن کنید که در آں مرضی خداست تعالی و رسول الله صلی الله علیه و سلم باشد و نیاید سبب است
 اگر نفرت از ایشان براسه حق باشد و اگر صحبت با ایشان بهم براسه حق باشد این است
 معیار در همه کار فَنَبِّئِ الْمُؤْمِنِينَ خَيْرٌ مِّنْ عَمَلِهِمْ اِنْ خِجَابُكَ اَسَاسُ عَمَلِ بَرْنِیَّتِ اسب
 اِنْ خَيْرًا فَخَيْرًا وَاِنْ شَرًّا فَشَرًّا بهر حال در اعلا کلمه الله کوشید و از مشرق تا

ہمہ اسلام حقیقی برکنید دیگر آنحضرت تقسیم اوقات معلوم نہند اگرچہ ذکر و جہر بے گری باطن
 خواب ست اما مختلف فیہ است و کذا لک مسئلہ سماع پس متفق علیہ جمیع سلاسل و مجمع مذاہب
 ائمہ علم ذکر خفی و مراقبہ بعیت حضور و توحید غنیمت است کہ در این احدیے راجع
 نیست پس انچہ متفق اشاعت آں و ترویج آں بصواب اقرب خاصہ درین زمانہ بادشاہ
 ہندوستان کہ از اولاد امیر تیمور اند بطریق حضرت نقشبندیہ بنایت آشنا اند زیرا کہ امیر
 تیمور را حضرت خواجہ بہاؤ الدین نقشبند ارادت تمام بود پس روزے تمام بر این کار
 ہم موضوع باشند خوب است و در طریقی انہما باعث کثیر مراقبہ کردن تا یک پہر روز آید
 بہتر است و کذا لک در آخر روز و در میان مراقبہ کیفیت بخودی بیہوشی اگر بر بعضی فرو آید
 بنایت لطف دارد چنانچہ شوق و رقص در وقت سماع زیباست و الحمد للہ والمنة کہ شاہ
 طریقہ نقشبندیہ نیز دارند اہمال اوچرا و امیدارید خصوصاً مردم تورانی ہا را ہمیں از
 سلسلہ نقشبندیہ مشرف مے ساخته باشند در جواب بدیاریام نوشتہ آمد کہ مواظبت
 بہ درود نبی صلی اللہ علیہ وسلم بسیار نمایند کہ سرمایہ ہر سعادت این است دیگر مطالعہ کتب
 سلوک و تواریح چوں نفحات و تذکرۃ الاولیاء و رسائل حقائق چوں لمعات و شرح لمعات
 و لواح و شرح آں در مطالعہ داشتہ باشند اما احدی از بیگانگان مطلع نشود۔ شاہ
 ضیاء الدین را کہ باشتی آورده اند خوب کردند ہم میرزا یار بیگ را خلافت دادید خوب
 کردید ہمیت خداے جہاں را ہزاراں سپاس کہ گوہر سپردہ بگوہر شناس
 ازرقہ ایشان کہ بفقر نوشتہ بودند معنی عشق مے رحمت الحمد للہ والمنة علی ذلک
 و بجز عامل رقعہ بیان رحمت اللہ داخل سلک این طرف است دیگر مقصود از دخول اہل
 نہ آنست کہ ایشان طے مراتب درویشی کنند و در مجلس سماع ذوق و شوق رود و ہندو

و مجلس ذکر ہیچو درویشان ذکر نمایند بلکه مقصود آنست که بسبب دخول این مردم
اکثر مردم دیگر داخل میشوند و در نظر عوام دخول این مردم اعتبار تمام دارد و یقین
بدانند که مشایخ سلف همه بیادشان و وزرا و وکلا و امرا و ارتباط داشتند اکثر
در عرف و عادت اشتغال فقر و رجوع خلائق بآستانه این گروه دست داد و سفارش
باین منط سخن است که اگر مصلحت باشد بکنند و الا فلا حضرت گنج شکر قدس سره بیارشا
زمانه نوشته اند عَرَضْتُ حَاجَتِي إِلَى اللَّهِ ثُمَّ لَيْكَ فَإِنْ أَعْطَيْتَ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمُعْطِي
وَأَنْتَ مُشْكِرٌ إِنْ مَنَعْتَ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَانِعُ وَأَنْتَ مَعْدُورٌ وَالسَّلَامُ
مکتوب ہفتم - غنج الاسلامی شاہ نظام الاسلام والشرع والدین والدین از درویش
کلیم سلام مطالعہ نمایند امر و زکرت و دوم ربیع الاول است مرقوم میگردد مرقوم بود
کہ دل از صحبت دولتندان تنگ آمدہ میخواہم کہ بطرف روم و نیز مرقوم بود کہ سماع
و سرود اندکے سراست ہر چند یاراں التماس مے نمایند اما دل نمیخواہد اے جان
معلوم باد کہ صحبت دولتندان کسے را کہ بطبع خوش مے آید از فقر و نیست زیر کہ
تفاوت تمام است در میان اوصناع غنی و فقیر تیج سیدانید کہ شما چندین آزار از اوصناع
ایشان چہ اے کشیدے خواہید کہ نفس پرور راں مانند فقر و مساکین بذوق ذکر و فکر و مراقبہ
و تلاوت قرآن و اوقاد و عمارت اوقات و سایر حسنات چون ذوق و شوق و سماع و وجد
مشرف گردند و این خود محال و از قوت بغفل این تلاش مے آید و در آخر بے مزہ و بیگوارہ و تقصیر
الشرید رجال و للحب رجلا ازین گروه اینہمہ درخواستن محض محال و عدم امکان ازین
مردم ہمیں قدر پس است کہ ایشان از آن رعونت و فرعونیت کہ دارند یک مرتبہ فرود آید
بخانہ ہیچو شما غازی میکنی قدم ہندو شمار آدم شمرند و در حق شما این قدر اعتقاد کنند کہ شاید

از دعائے ایں کس در مرتبہ دنیاوی افرونی پیدا شود و بر شما نبوغی از التجا پیش آید ایفک
از ایشان بپند نهایت ست طالب آخرت کجا ذکر و فکر کجا۔ ایں قوم را خدا ہمیں ہاں
مراد است و بس و حرمت و حکایت قیامت و حشر و امثال ذلک پیش ایں قوم طاعت
بیش نیست کہ چندے برے زجر و توبیخ انجمنہ اند و اگر کہ بعدہ است مقولہ ایشان است
از ایشان اوضاع اولیاء الدخواتن و درازا مکان و بر عدم حصول ایں ملول
گشتن نهایت بعد زینہار ازیں فرعونیاں توقع خصایل موسیٰ نداشته باشند غنیمت
نمی یابند کہ ایشان ہاں جرات از مرتبہ خود افتادہ گاہ باشند کہ بشما بیعت کنند و دست
زیر دست شما نہند و توبہ از افعال ماضی کنند و در سلف و خلف درویشی نشنیدیم و ندیم
کہ قاطبۃ اہل دل بردست ایشان و از صحبت ایشان بفلاح فقر اور رسیدہ باشند
در لشکرے کہ شما سبتہ اکثر شنیدہ میشود کہ معتقدات رفض بغایت راجح است ایں اصلا
اثبات ولایت از غیر دوازده تن نمیکند و اہل سنت را بدتر از کا فر بیشتر از چنانچہ از
رسائل و فتاویٰ ایشان مذکور است کہ سنی بدتر از کا فر و سنگ است پس ایں گروه کہ
معتقد چنینی داشتہ باشند اگر شمار سنی میانند خود معلوم و اگر نبوغی دیگر خیال کردہ اند
و طویظا ہر شمار محمول بر تقیہ میدانند تا شواہد دیگر کہ چوں سب شیخیں و لعین معاویہ
نمودہ اند بہ بنین فرضی تقیہ ہم کہند نشنیدہ اند کہ با بخت سید غلام محمد روح اللہ
در خلوت چہ نوشتہا کہ نمیخورد از آنست کہ امروز در شیراز موط است و ہمیں شما ہم در
ایام ہزار و پیمہ شیراز برائے او فرستادہ ای چنانچہ ایں معنی از دیار ام کہ قبل ازیں بانشی
کلاب ملاقات نمودہ بطرف جاگیر رفتہ و از آنجا مکرر بجاہت گرامی شما کتابت نوشتہ و بہن
نوشتہ کہ خواہم فرستاد و وقت ارسال کتابت او حاضر نے باشند شنیدہ ام کہ فلان بن فلان

طالب جاه اند با ایشان یقین ذکر و فکر بے مزه آری اسے بڑے کشائش در دوزخ یعنی دنیا با ایشان باید فرمود تا بعد از موت او در درک اسفل السافلین یا ویہ قرار گیرد و گرنہ ہمیشہ بوعده و وعید کج دارد و مزہ بسر باید برد آری انتفاع خلائی اگر از ایشان بوقوع در آید ہمچو بر اسے ایشان ذکر و فکر است و انچه قصہ خواجہ محی الدین مرقوم بود این چنین کار نامہ پشیر ہر شے کہ باین بازو یا بازی میکنند آید پاک نیست **وَاللّٰهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ وَالْحَقُّ يَعْصِمُكَ وَلَا يَعْصِي** **بیت**

تو حافظ قرآن و خدا حافظ تو

تو حامی شرع و حامی تو شائع

و آنچه از سردی دماغ مرقوم بود اسے برادر کثرتِ سماغ ہم خوب ندارم بلکہ تعین ہر روز ہم نیامدہ - علی الاتفاق اگر میسر آید رونقے دیگر دار اما حلقہ مراقبہ کثرت اتصال با ذکر خفی یا اہل این بردوام احسن است و خیر الاوصناع بعد از تقید بشراعی و صلوات خمس و نوافل و اشراق و ضعی و تہجد و مراقبہ بعد از نماز جمع تا اشراق و بعد از عصر تا مغرب و احوالے مغرب تا عشاء با بواہمین و نوافل و دیگر اندکے بکتاب حدیث و فقہ و سلوک چوں احوال و کمیاد و امثال ذلک چوں تواریخ متنازع پیشین بہتر است و گاہ گاہے بڑے اہل درد اگر سماع باشند کہ در آن خبر محرم را زبانتہ اقرب بصواب است و تاکید صوم و وضو و صوم نفل چوں ایام ہضیں و غیرہ و الحجہ و غیرہ و خستہ ہزارہی و مانند این نگاہ داشتن بغایت نافع و خود چلہ شستن از غرہ آخر شعبان تا روز عید و مخلصاں را این طریق نشانند آمدہ است نہ آنکہ دولتناماں را باین کار دلالت باید کرد این کار در دنیا نیست کہ کمر بر ہمیں بستہ اند و در چلہ اربعین چند درم سنگ لحاق مجوز است اما نرم و شور با نغیر باشند و بجز معلوم از مسکاتینہر شما میشود کہ شمارا با قبیلہ خود از تباطے نامندہ چنانچہ این معنی مکرر

نوشته اند بنا علی ذلک مرقوم میگردد که بابت فقر منی بر سلوک و تجرید و تفرقه و قطع
 تعلقات است و نهایت فقر منی بر انزوای تکمین و باطل و مباشرت اسباب است این منی
 بر طریق اکثریت نوشته می آید الحمد لله رب العالمین که شمار مراتب قلق و اضطراب قطع نمود
 اکنون نوبت تکمین است اگر درین صورت از دوا و لاج و مباشرت با سباب شود آن بود
 مع هذا اگر از دوا و لاج باشد و با قبیل خود چنان مالوف نیستند اینجا فایده کرده آید
 سخن صریح ترا آنکه میان امام الدین که برادر عموزاده فقیر اند و خسرے در سن چهارده ساله
 فی الحال بصلاح نماز و روزه و تلاوت قرآن آراسته دارند و خالی از مصیحت و
 وجاست هم نیست و از طرفین مجیب انقدر است که داد و ستد در میان نیست نمیدهند
 چیزی و نمیخواهند چیزی بر کاسه آب انعقاد میسر میشود و اگر اشاره نمایند علی الرسم یک
 نشان از طرف شما داده آید من بعد بتقریب ملاقات بیایند و در عرصه یک هفته نصرا
 کار نموده متوجه آن طرف گردید و اگر هنوز بے تعلقیست سرافراشته باشند و استغنا جلوه
 پس اشاره رود که حرفی ازین باب زیاده گفته نشود و خط خواجه نورالدین از اورنگ آباد
 بسیار با ادب مریدان بود که از خط این مردم مبتها می آید از خطوط اکثر مخلصان شناسی آید
 غیر شاه یار بیگ التماس نموده بود که امیدوارم که مرا محبت پیر خود سلمه الدین عنایت فرمایند
 که همه سعادت ثمره محبت پیر است چهار سال است که در غلامی قبول کرده اند اما میخواهم که
 آنقدر محبت آنحضرت سلمه الدین بر من استیلا کند که جان و مال و دنیا و آخرت بر اے حضرت
 خود بیاورم و شاکر کنم این خواجه نورالدین متحقق بوده است چه حرف کلامه میزند بارک الله
 من بغایت مشتاق جمال این صاحب کمالم که محبت با پیر خود میخواهد این مریدان بے ارادت
 هیچ کار نیابند مریدان است که محبت پیر سرایه سعادت کوین سازد شیخ فریدالدین گنج شکر

قدس سرہ میفرمود کہ روزِ قیامت اگر حضرت جل شانہ بصورتِ خواجہ قطب الدین کہ پیش
ہست تجلی خواهد کرد و خواہم دید و آلانہ معلوم شد کہ ضدِ سرود و سماع مردم پیر کا نو درواۓ
بجسور بادشاہ بودند آخر بادشاہ مسلم داشت پس بر این دستور خود را دست نہاید داد
شنیدہ باشند والسلام

مکتوبِ ششم - شیخ الاسلام شاہ نظام الحق والدینا والدین سلمہ اللہ تعالیٰ از فقیر
خاکچاسے درویشانِ کلیم دہلی سلام مطالعہ فرمائید امشب ہفتدہم ماہ شوال یک پہر
و یک گھڑی شب ماندہ از نماز تہجد فاسخ شایم و علی الصبح رخصتِ قراول خاں حبیب
کہ در آں وقت فرصتِ نوشتن دو کلمہ نیست ہمیں وقت بدو کلمہ شوق متصدیر و وقت
آں جانِ جانان میگردد شوقِ ملاقاتِ گرامی نہ چندانست کہ قلمِ دوزبان شرحِ آں
تواند کرد سنِ این فقیر بجاہ و پنج رسیدہ بلکہ ازین گذشتہ و و نہنِ عظام و سستی و کاہلی
روز بروز افزوں گردیدہ و حرارتِ ہا بہ برودتِ ہا مبدل گشت دل از تربیتِ خلائق
کند گردیدہ و انزوایِ تام و قطعِ کلامِ نمایاں گشتہ - و داعیِ سفرِ حجاز و مجاورتِ در آں
مقام متبرکہ کہ الی یومِ الفراق والوصال ہجوم نمودہ اما چہ توان کرد کہ قیدِ الماء الشدین
تبیہ الحدید چون ارادت اللہ متعلق شود ہمہ اسباب جمع آیند و ہمہ موانع مرتفع شوند -
حالِ متعلقاتِ بچہ اسے تعالیٰ روشن است فرزندِ حامد سعید کہ دریں پریشانی عطا شدہ
وہ سالہ است چندان دل بخواندن نمی دہد بہر ارمانت کتابِ نشعب در صرفِ بخواند اگر
این را مہل گذارم ضائع نشود و اگر ہمراہ برم وقتِ راتباہ کن بہہ خود جمعیت ماندا کہ بحبت
والدہ باز بہند و ستان میل نماید و بگرد و عاجزہ دارم یکے سفش سالہ دوم سہ سالہ - بار
آں در قرآن خواندہ باشند کہ لَہُ دَرَبٌ رَیْبٌ وَاَصَابَہُ الْکِبَرُ آنچہ در تقدیر رفت تغییر نیست

مصرع تادرمیان خواسته کرد و گارحیثیت +

مکتوب دهم شیخ الاسلامی شاه نظام الدینا والدین سلمه الدنار درویش کلیم سلام مطالعه فرمایند معلوم باشد که خلافت راد و قلم باید ساخت خلافت زبانی و خلافت سلوک اولی هر که حیثیت فقر داشته باشد باید فرمود من غیر امتیاز من اکنون عالماً او جاهلاً اما قسم ثانی که مثلاً بنویسند و بر مهر بکنند این قسم مخصوصاً بابل علم دارند اما طور دیگر اختیار نمایند خلافت راد و قسم سازند خلافت عظمی و کبری و خلافت صغری و خلافت کبری قسم اول که مخصوص بابل علم دارند و ثانی عام بهر حال آزرده کردن دلهای راغبان این کار اندک محمود نمی نماید کار خود هم باید کرد مهم کار طالب اے برادر اگر جا بے باشد که در مملکت را نوزیده باشد لیکن معنی عشق و تقوی داشته باشد به از عالمی که معتر ازین باشد اما چون علم حریف است شاید دیگرے رافع رساند - حامل رقیه میاں محمد عاقل و میاں محمد شاکر از یاران قدیم اند میاں محمد شاکر فاضل جید اند و میاں محمد عاقل اگر از تحصیل نداشتند اما علم فقر اندک بیش گوش زده اند و رحمت و لطف که عام انعام است خاص انخاص همانند و السلام +

مکتوب دهم شیخ الاسلامی شاه نظام الاسلام والمسلمین الدینا والدین سلمه الدنار درویش کلام سلام محبت انجام مؤدت انعام مطالعه فرمایند مرقوم بود که قبل بعضی یاران ناخواند که استقامت شوق و ذوق داشتند فجار گردیده اند و اکنون هجوم علمایست از آن اجازت نادم است بنواهم که منع کنم برادر من مصلحت و ضوابط دید آن نمی نماید که در منع آن گروه بچنان فتنه و انبعاث سبب است بهتر همانست که از ما سلف قطع نظر کرده و اجازت تهازل و تفریط را بر محل نیک توجیه معقول فرود آورده مرفوع القلم و کان لم یکن شنباً نقصاً باید فرمود من بعد هیچ ناخوانده اول ارشاد نیاید و اقل علم این قدر مشروط باید داشت

که اعراب و صیغه و لغت عرب تواند دریافت و ظاہر را موافق شریعت تواند زدگاہ داشت +
 مکتوب یازدهم - شیخ الاسلامی شاہ نظام الملۃ والدین والدینا والشرع والحق ادرام
 ظللہ علی رؤس المرشدین از درویش کلیم سلام محبت انجام مطالعہ نمایند برادر من گاہ
 دنیا سہل بہت شمار اصلاح دل مجوہاں بکوشید کہ بغزو وصال و قرب رسند و بریاضت
 و مجاہدہ و عشق و بیخودی مریدان و طالبان را تربیت کنید کہ تا قوام قیامت برائے شما
 فواجح بہیم و متصل برسد رعایت این جہاں سہل بہت مرقوم نمودہ بودند کہ حرف بچکیہ و
 خانقاہ و حویلی مذکور خواہم کرد کہ آنجا ہمیشہ چیزے رسانیدہ باشند اگر معلمت خواہم دید
 خواہم گفت و الآخر - برادر من مقرر ساختن خوب نیست کہ درویش بدخو میشود بلکہ بدام
 علی حسب الاتفاق ہرچہ میسر آید بہتر است مصرعہ بجنائے درے کہ من ندارم خبرش
 دل این میخواہد باقی ہرچہ در تقدیر بہت آن را تبدیل نیست میاں رحمۃ اللہ قبول نکردند ہم
 قبول ازیشان بعبید نیست مصرعہ نہ ہر کہ چہرہ برافروخت و لبری داد - شاہ ضیاء الدین
 و شاہ اسد اللہ روانہ حرمین شریفین شدند الحمد للہ والمنت کہ خوب شد شاہر گزار غنی نیست
 در دل راہ مذہب ہر دم شمار ایک حج است متوجہ باطن مریداں باشند کہ سیر سلوک نہ عبارت
 از پیوند کویہ و دشت و ہاموں بہت بلکہ سیر از صفات بشریت بسوے صفات الوہیت -
 و باید مذہبان رخصتہ و زندقہ بکرم داری و نعم باید گزارانید **اِذَا مَرُّوْا بِاللَّغَوٰتِ وَرَاٰکُمْ اَمَّا**
اَمَّا جَنَّاں باید نمود کہ این مردم بے بہ تحقیق مذہب خود نمیزد در حدیث است
اَسْتَوُوا ذٰہِبًا وَ ذٰہَبًا و مذہب گفتگوے توحید کار بزرگ و فکر و مراقبہ باید کرد مجاہدہ
 بانفس شرط است و سفارش و صدارت بہر وضع کہ مناسب حال خود دانید بکنید اما ابراہیم
 بر این کار نمیکنم آسے مشاہدہ در مجاہدہ نخواہد کرد و مجلس را بزرگ و عشق گرم داشتہ باشند

قبول مردم نوعی از قبولیت حق است و بہر سلسلہ یکیش شما آید مشغول کنید سلسلہ
نقشبندیہ و شہروردیہ و کازونیہ و کبرویہ و شطاریہ مہ از شماست +

مکتوب دوازدهم شیخ الاسلامی نظام الحق والدین از درویش کلام سلام خوانند
و مشتاق خود دارند الحمد للہ علی ذلک اللہ تعالیٰ شما را بتقریب خاص خود زیادہ ترقی دہاد کہ
این مدبر وقت بود کہ درین بارہ چہار سال است کہ قحط سہت و جمعی کثیر متعلق این طرف
اگر بہ و ما من د آیتہ فی لآئہ من کآلہ علی اللہ را ذقما تفرست ما این فتح ہم از د و یکہ
آمد لکون کلتی و اذیکہ توجعون بارے ما بہر حال انباراں خدا طلبی میخواہم باراں
در دنیا طلبی بدروازہ دولتہاں طواف مے نمایند اللہ اللہ مصرعہ فکر بہر کس بقدر محبت
اوست - درین راہ فقیری برابر شاہی باید اختیار کرد اما کجا این مذاق بہر کس نمیدہند
قال النبی صلی اللہ علیہ وسلم من کان ہجرۃ الی اللہ فہجرۃ الی اللہ و من
کان ہجرۃ الی الدنیا و اہلہ یتزوجھا فہجرۃ الی ما اصبر الیہ
و طریقہ مراقبہ را مشق و ورزش بسیار نمایند کہ مراقبہ در مہ سلاسل باب منتهی است کہ بعضی
در اواخر و انتہا کنند و اگر کنند بداد اللہ ہایہ بینہ +

مکتوب سیزدہم - شیخ الاسلامی شاہ نظام الدین از درویش کلیم مطالعہ نمایند مشک
فصل شب محرم الحرام است قلمی میگردد صحبت میاں اسد اللہ بہادر خاں کوکلتاش
میگویند محکم نشست واللہ اعلم میاں غلام یحییٰ نوشتہ بودہ کہ میاں اسد اللہ بہادر و بہ
گرفتہ متوبہ شدند و یک اسب بہ بہادر خاں بخشید غرض مقصود آنست کہ ایداں بروض مشائخ
قدیم باشند یعنی فقر و فاقہ نگذارند و سعی و رشیوع سلسلہ نمایند و مردم را از ورطہ غیبت
مقصود حضور رسانند و بر دل بندگان خدا محبت دنیا سر و گردانند و میل بجانب فقر

وہند تا آنکہ برے گدائی بخاند امیران نروند کہے این گدائی ہم آمدہ است اگر برے خود
 نباشد گدائی برے غیر عبادت است ثنائی و شتم بودید کہ در عدم فتوحات سلسلہ خوبی ہی
 میشود و در قبول فتور و جریان سلسلہ است لے درویش خدا لے تعالیٰ شمار عقل معاش
 و عقل معاد ہر دو دادہ است آن کنید کہ در آں اجر لے سلسلہ باشد اگر فتن و ناگر فتن نے
 و انیم اگر رونق سلسلہ از عدم قبول است عدم قبول بہتر از قبول درویشان ماضی کہ قبول
 بعضے فتوحات کردہ اند اغلب کہ برے استالت خاطر معتقدان کردہ اند و الا ضرورت حتمیاً
 خود کم کسے قبول کردہ باشد در مراقبہ کوشش نمایند کہ سلسلہ انفتاب نہ نیز جاری شود مرقبہ
 آرام بخش است و ذکر جہر سوزندہ در اول بسوزانند و خروشانند و در آخر بیا را میبند و خجوتان
 این طریقہ ہمیشہ مرعی باید داشت و السلام ۴

مکتوب چہار دہم شیخ الاسلامی نظام الدین والدین از درویش کلیم سلام مطالعہ نمایند
 بخندست نقادہ اخوان الصفا و خلان الوفا مرزا یار محمد بیگ از فقیر سلام رسانند و بگویند
 در سلسلہ اما پیر پستی بہتر از جلیہ عبادت است ہر رونق و قبولے و تاثیرے کہ درین سلک
 محسوس میگردد بسبب پیر پستی است پیر پستی بر ہمہ عبادت مقدم است کہ اصل کار است
 باقی فروتر ازین نوزد بالہ اند آئین محروم است از مہ دولت محروم و بیکر معلوم شد کہ
 ازین امیران و منصبداران کہ ثنائیت نمودہ اند پاسے تلقین فکر و شجرہ در میان میباشد
 یا نہ این را مفصل خواہند نگاشت و السلام ۴

مکتوب پانزدہم - السلام علیکم و علی من لا یکم ہو الملک المقدر عالم عارف محبت و
 محبوب فقر مولانا نظام الاسلام والدین از فقیر سحر ص و ہوا سیر کلیم الد سلام محبت انجام
 خوانند و مشتاق خود داند نیتقہ ملاطفہ الطیقہ کہ از فرط اخلاص و محبت و استیلا موت قلم گیر

مصحف اختصاص صحیفه اخلاص گردیده بود در اسعداوقات قره العین و شرح صد و گردید
 توقع که تانفع جلباب دوری ظاهری مخبر از احوال خیر آل خود باشند مرقوم بود که دل نرینا
 و ایل آن کشیده شده الحمد لله و المنة شکر این نعمت بکدام زبان شرح توان داد آنکه دنیا
 نیک شناخته گردان گشته و آنکه گشته نیک شناخته شیخ ماقده سره این عالم اکثر بزبان و برین
 خود میگردد رانیدند اللهم صغرا الدنيا و حقها فی عیون عباد ک
 کبر جمالك فجلالك فی عیون عباد کبرک از دنیا رست بالید که او و اصل هست مصرعه
 چیست دنیا از خدا غافل بودن و چون غفلت رفت و اصل هست آنقدر که منقطع غیر هست
 و اصل باوست این اصل کلی هست فان الوصال عندنا هو لا نقطاع ما سوى الله
 هر چند تیریش کاریش این ورق نه جلئے شرح این سخن هست - خوب کردید که سفر حجاز
 موقوف گردید رفتن از خود چه مبارک سفریت نیکو گفت آنکه گفت + بیت

خود اگر سوسه خود فطر کنی	بلک دل نرسی تا ز خود سفر کنی
--------------------------	------------------------------

اما خوب معلوم نشد که اوقات گرامی بکدام توزیع مصروف ست آیا بزرگ طالب علمان - یا
 درویشان یا نه ایشان و نه ایشان بهر حال و بهر رنگ در ایصال نفی و علی نرود آن بود
 و الا مات ابی الیها محنت گیرست والسلام +

مکتوب شانزدهم - شیخ الاسلامی شاه نظام الدین و الدنیا و الحق و الشرع از درویش
 کلیم سلام مطالعه نمایند اخوی مرزا محمد یار بیگ را از فقیر سلام رسانند و بگویند که اسے بر
 طریقہ ماقبول ہمیں قبول پیر است پیر پستی شیوہ باید کرد و سهم سعادت دارین دانسته
 این قبول است اگر پیر قبول کرد مقبول عالم است و السلام علیکم و علی من لدکم +
 مکتوب هفتم شیخ الاسلامی نظام الملة و الدین و الدنیا از درویش کلیم سلام

نماینده الحمد للہ رب العالمین کہ دریں سالہا کہ از تنگی باران صورت قحط دریں ملک شدہ
و بانہ ذہ نفر سوار مہمان گذران میشد گاہ بگاہ قرضہ را میشدیم از جملہ قراض خلاصی
میشد الحمد للہ رب العالمین آنچه مرقوم بود کہ از ذکر و مراقبہ و سماع ہمہ مطبوع است
و مرغوم دو اتم لطف دارد و معلوم شود کہ شما وضع آن قرار دادید کہ خبرے از کسے نستانید۔
اسے برادر این طور بنایت نیک است درویش مجبوراً قرضہ را قرضہ سلبہ کفایت میکند طعام
ہر قدر کہ بیاید بگیرند و بخورند و بخوراند و از جنس نقد روانیست کہ بگیرد آسے متاہل محتاج
است با و ہمہ روا است قلیل او کثیر اگر آنکہ اہل اورا نیز ورزش توکل بحال باشد کہ بریں
تقدیر طعام اتفا نمایند محمد شفیع فوت کردند رحمۃ اللہ علیہ ایشان مجرب بودند و با انہمہ ہر چہ
منفوح میشد قبول میکردند

مکتوب ہنزدہم۔ شیخ الاسلام نظام الحق والدین الدین سلمہ اللہ علی رؤس الطاہرین
از درویش کلیم بصر آمد بعیوب نفسہ سلام مطالعہ نمایند ملاطفہ نایق کہ سہ عریضہ از شما
و یک عریضہ دیگر بود رسید بمضامین مکاتب معلوم شد آنچه گفتگوے حقائق مرقوم بود ہمہ
مبوق و صواب نمودے برادر از یک تخم چندین بر پیدا میشود و ہر یک بنوعے و رنگے یکساں
نیستند بعضے میگویند کہ شغلہا بابا رسیدہ و بدیگراں کم این حرف مسموع نیست چہ غیر
ہمہ معمولات خود را نسخہ ساختہ بیک و تیرہ ماندہ قطع نظر ازین بر تقدیر تسلیم از آن کم شغل
عالی را روشن کردنیاراں با وجود آن ہماں کثرت اشغال عالی را بد خلق کردند پس
این قلت باز کثرت است آنچه مرقوم بود کہ صحبت دولتہاں غنیو اتم داشت الحق
صورت ہمین است اما قصور این بود در و لاج این سلسلہ و اشاعت این سلاک صحیح و حق
صریح نشود و محوام یا از خوارق الفیاد پیدا میکنند یا از آمد و رفت اہل دول مقصود از آمد و رفت

و ملاقات این گروه نه آنست که ایشان بطور صوفیاں صاحب وجد و حال یا صاحب فکر و فکر
 باشند بلکه اینها آلت رجوع خواص و عوام اند بیچ دولت و تمندان در زمان سابق و لاحق
 شنیده اند که در خدمت و ارادت بیچ شیخی در عین منصب و جاه و دولت و جد و حال و فکر
 و فکر مشرف شده باشند آری بعضی قطع علائق کرده و در کسوت فقر در آمده اند شما مغلتم
 نمی شمارید که از باعث دولت صحبت شما بعضی دولتتمندان بذاکر مشغول میشوند با وجود اینهم
 اگر شمار خوش نمی آید آن کنید که خوشی شما باشد تصوف و سلوک کس بلند تر از تصوف و
 سلوک محمد رسول الله صلی الله علیه و آله و اصحابه و سلم نخواهد بود و وضع شریف استقامت بر
 بود و دولتتمندان را تعظیم و احترام و امتیاز میکردند باقی اختیار دارید دیگر چوں اوقات بر
 مامور بذاکر جبر و مجلس سماع دارید و قتی را مقرر کنید که در آن مراقبه نموده باشند و نقشبند
 هم در آن حاضر ساخته باشند ذکر جبر بے مبتدی است و مراقبه بے منتهی شما هم اکثر اوقات
 مراقبه و حضوری کرده باشند هر شخص بکمال اختلاف بدهید بفرمایند که عریضه بسوے فقیر نشنل
 بر تفصیل حال ابتدا و انتها بنویسند که از آن حیثیت هر کدام معلوم نمایم کتاب شما رسید
 آنچه در باب ارسال بدیه مرقوم بود آن را سعادت خود دانسته در روز قیامت همین قدر
 شفیع من است که این همه لطف بر فقیر فرموده اید در ویش من عارف من این سخن فہمی شما
 ما را بغایت عظیم کرد فی الواقع این بے تکلفی که این عاصی را با آن زبده اولیا و صفوہ عرفا
 با عزیزان دیگر نیست این قسم بے تکلفی که با شما میرو دیکے زلفه با خصوصیت خاص است خدا
 شما بد حال است و کفلی با شما شہید دیگر معلوم شد که از کار و جوان بسیار از وضع شما مخطو
 بودند و تعظیم از مذاق شما میکردند معلوم شد که کمال شد شناخته اند لیکن آن قدر توفیق رفی
 می آید که بعبت نمایند بر حال مداح شما بودند و اشتیاق فقیر نیز اندر بگذر شما پیدا کرده بودند
 ممتور

و توفیق معیت نیافتہ اند حقیقت مجلس سرود و سماع آنست کہ ہمہ متروک شد زیرا کہ احوال نیست
و بہ تقریب عرس حضرت شیخ اگر قوالاں سے آئند مجلس از افسردگی دل میشود خطبے یا ہم
مصرعہ بہار عمر ملاقات دوستداران است :

مکتوب نوزد ہم - عارف معارف ربانی سالک مسالک سبحانی متع اللہ الطالبین بطول

بقائے از درویش درویشان تراب اقدام ایشان کلیم اللہ بصیر اللہ عیوب نفسہ و وفقہ

الخیرات سلام محبت انتقام مؤدت التیام مطالعہ نمایند داعیہ زیارت حرمین شریفین را دہا

شرفاً و تعظیماً کنوں چہ طور است اگر سست است اینجا بیا نید بمشیت اللہ سبحانہ بجا فرام

آمدن اسباب باتفاق سیر آل طرف میروم اگر قومی است پس دلیں ایام حجاج از ہر طرف

بہ بندرسورت رو نہادہ اند و راہ مفتوح شدہ چنانستہ اند و اگر محتاج خرج بہ تنہا از دہلی

کہ برآمدہ بودید برائے این داعیہ کدام خرج برداشتہ بودید بر قدم توکل برآمدہ بودید اینجا پس

حرف مشہور شدہ کہ برائے حج برآمدہ اند و داخل لشکر و مجاور شدہ اند خیر گاہ عذر عدم

فتح راہ بود کنوں باتفاق ہمہ مخیراں راہ مفتوح است چہ عذر بہت مگر اینکہ فقیر شمارا طلب

کہ این قدر طریقت منظور بہت طور توکل و فقر از دست نہادید خوب کردی منہ باید کہ این

وضع را بہر حال انجام تا لب گور بایک کرد و این کہ فتوح شود و آن فتوح لایزد از غیب ہر چہ

رسد بے عیب بہت و السلام :

مکتوب بستم - السلام علیکم و رحمۃ اللہ و بركاتہ علیکم ایہا الفاضلون لے اقصی ما لہ

و اعلی مطالب الوجود از چگونگی احوال مدتی برآمد کہ اطلاع نیست بہر حال اقرار خیر مایل

در گاہ صمدیت انجہ مزقوم بود کہ اہل دول بعد از داخل شدن اخفا دین امر میخوانند و من لہا

آن را موقوف بر ظہور بعضی تاثیرات میدارم ہمہ موجب و مقول است باید اخفا کرد اما ظہور تاثیرات

بے سبب شرت اذکار و افکار و مراقبات میر کمتر است و این طائفہ را فرصت این کار کجاست
 لہذا انہو پر اس امر جلیل القدر و سیارہ میں معطلان کمتر است اما بہر حال بر استمالت خاطر
 اس قوم باید کوشید و منتظر ظهور تاثیر ازین دم سرداں کمتر باید بود حقائق میان اسد اللہ و
 میاں ضیاء الدین تفصیل معلوم شد شاہرگز مخالفت باہر و عزیز نخواہید کرد و ایشان را
 بکار ہائے خود بگذارید و شما متوجہ کار خود باشید اگر شمار کار خوب خواہد بود فساد یاری از
 قول و فعل یا راں اثر درو نخواہد کرد اگر خوب نیست پس معلوم حقیقت میر نور علی این است
 کہ ایشان تربیت بہت میخوایند و تربیت بہت عنایت است از اینکہ شخصے مجرد رسیدن
 بخدایت درویش بے خود و محو متلاشی شدہ بہ نہایت رسید و یقین است کہ تربیت چنین
 است تربیت ما مردم بسلوک است باز کار و افکار و مراقبات و امثال ذلک و ایشان را
 فرصت و مانع سوزی این کار نہ اگرچہ تا حال کہ ۲۸ - سوال است پیش نیامدہ از خواہار
 کلام بعضے مصحبتان او چنین معلوم میشود والسلام *

مکتوب بہت و حکیم - خلاصہ اخوان الصفا و خلائ الوفا مولانا نظام الدین و الحق
 متع اللہ العاشقین بطول بقائہ از خادم درویشان کلیم شاہجاں آبادی سلام مطاع
 فرمایند بعد از شرح اشواق معلوم نمایند مرقوم بود کہ طالبان حق بہ بنگ و شراب و افیون
 آلودہ اند با وجود آن صدق طلب میکنند چہ حکم است برادر من تلمیقین ذکر بعد معیت
 بکنند کہ نام حق تعالی تاثیر خواہد کرد و یادیر دیگر مرقوم بود کہ بعضے درویشان دعوت
 میکنند و بخوایش تمام بخانہ خود یا برائے عرس بزرگاں مے طلبند فقیر نے رو دہر چہ امر
 عالی شود برادر من فقیر شاہجائے نمی رو دہر و روشی رنے طلب اگرچہ بظاہر ترک سنت
 مے نماید اما اگر نظر تحقیق نگریہیں سنت است آرسے بعضے از مشائخ کہ استفانہ شاہجائے

و معروف افاده شما میشوند و ابابند که برے استمالت خاطر و گاہے احیاناً قدمی رانده شود
والا امر فرخیز و برکت در مجلس مشلخ نمائند است و دیگر در کتابها مرقوم بود که طالب صادق
مثلاً پیر او فوت شده و او را از نو نعمتی نرسیده یا مثلاً در واقع شده که این طالب نمیتواند
اما از پیر خود نعمتی با و نرسیده اگر همچنین طالب طلب ذکر و شغل نماید چه امر است جواب این
سوال مکرر نوشته شد و تفصیل او این است که کلیه در این امر بفقرا و این است که سلاک
چون متر شد و مرشد شود احتمال اصاحت دارد زیرا که اگر گفته اول کند تلقین ثانی
لغو واقع میشود و اگر گفته ثانی بکند تلقین اول لغو واقع میشود و جمع پیر برے از انکار اول
دارد که بر آن قناعت نکرده و آنرا بسیار نکرده و نا بخت طالب دیگر میشود بر مان نقصان
و بوالهوسی خود اقامت میکند چون در این سوال مذکور این است که از پیر خود چیزی
نیافته پس درین صورت مانع بر خاست گویا ساده لوح است هر چه نقش کنند زیباتر
بجای آن تحت منقش که تصرف در و خالی از تمیزگی نیست و دیگر در رقیه مکتوب بود که زنا
مبیت کنم یا نه برادر من همه زنا را بیعت کنید اما با زنان جوانان خلوتها سے طویل
که موجب فتنه مردم نشود نکنند و در صحبت اولی وقت بیعت دانسته بر دست خود بچید
دست بر دست او دارند که مس اجنبیه حرام است - دیگر محمد قایم میگفت که دو دختر
ناماغه را بگفتن ذکر امر فرمودند برادر من ذکر امانات چون مرا حق شوند ذکر تلقین
میتوان کرد اما قبل ازین منع است که خوفِ هلاک است من بعد پیر و دختر خود را تلقین
نکنند که هلاک جانست - دیگر یار آنکه که بسیار بزرگ گفتن مشغول باشند خوفِ جان آنها
باشند بفرمایند که موسی سرنگا هارند و آنرا چرب دارند و چرب خورند که از جنون در آید
باشند - دیگر امر خلافت آسان ندانید کسی که فاضل یا طالب علم ائمه عبارت عربی

درست تو اند خواند بر لے او نشان نبویںد چوں میان عبد المدخاں۔ و اگر عاری
باشند و حال عالی دارد و ریاضت شاق باو هم جائز است و عاری محض باشند فلا
قان امر الخلافه فتد له شان عظیم و عند اعطاءها للجهديستھان فعلیکم
ان تغمضوا هذا امر فان الخلیفه تمثال المستخلف والناس قیسون
حال المستخلف من حال الخلیفه ۴

و دیگر قوم بود مہمیه و یارام و بند و پاسے و گیکر بسیار در بقیۃ اسلام در آمدہ اند۔ اما
بامر دم قبیلہ پوشیدہ مے مانند برادر من اہتمام نمایند کہ آہستہ آہستہ این امر جلیل از
بطون نظر در انجامد کہ موت در عقب است مبادا احکام اسلام بعد از رحلت بجای نماند
و مسلمانان حقیقت را بسوزانند یارام اگر خطے مے نویسند خطے نوشتہ خواهد شد میان اسلام
و میان ضیاء الدین برادران شما اند باید کہ اصحاب یک و دس با یکدیگر فانی باشند و اگر از
یکے خلاف مرضی امرے شد دیگرے از کرم عفو نماید و محبت زندگان کند شمارا المد تعالی
صاحب ولایت و کن ساخته است این کار را تمام نماید قبل ازین مے نوشتیم کہ بہ لشکر
بر وید کنوں این امر است ہر جا باشید در علاء کلمۃ الحق باشید و جان و مال خود صرف
این کار کنید و السلام ۵

مکتوب ہست و دوم۔ نظام الاسلام والدینا والدین از فقیر ناکیاے درویشان
طیم المد سلام کہ سنت اہل اسلام و مفتوحہ کلام و مونس التیام و مؤید انصاف محبت انجام
مظاہر نمایند و متوجہ احوال خیر الممال خویش تصور نمایند ملاطفہ گرامی رسید بے تعلقی
از دنیا عنوان مشہورم منعمون او بود شکر حضرت و اسباب العطا یا بجا آوردہ شد۔ لے برادر
مفتون دنیا نیست مگر معیون شنیدہ باشند کہ اجتہاد علمایاں کشیدہ کہ اگر کسے وصیت کنند

وقت موت ال مرابط عقل الناس بدیند کلام کسی را باید گفته اند تبارک دنیا باید داد و پذیر
آسمان آنکس عقل الناس است هر عالم و جاہل قباح و دنیا می دانند اما ترک گفتن آن را
قدرت در خود نمی یابند چه این تفصیل دانسته بهشت خوشا حال کسی که این فضل شامل
حال او شود۔ اما معلوم شد که تمام اوقات شب و روز در چه میگذرد محض بمجاست
و محالطت مردم میگذرد یا ضبط اوقات هم دارد ضبط اوقات آنچه ندارد و خسر الدنیا
والآخرة است زنجار یابین کوهی نباید رفت آنچه قدر و قیمت دارد اعراض عن الدنیا و الآخرة
الے اللہ تعالی دارد اگر جزو ثانی نباشد یقین دانید که جزو اول هم نیست چه دنیا پیش ما
ما سوی اللہ۔ دیگر معلوم نیست که لباس چه اختیار کردید بعضی سالکان بر حال میدانند
و بعضی میگردانند و هر یک نفی خاص دارد اینقدر مقرر است مدار فقر بر دل است
و باطن نه کل است و نه ظاہر۔ دیگر واضح باشد که مرتبه فقر پیش خدا و رسول خدا پیشتر
از مراتب جمیع طوائف است چه ایشان را اہل اللہ میگویند و این اضافت چه شرف
بخش است فعلی اہل توقع که شما خود را متکلمن بهمین طور سپارند کہ رسم طالب علمی یا یہ غریب
و تکبر و خود بینی است از خود بردارند بلکه تغیر لباس هم میکنند کہ مبادا طالب علمان چوں
لباس شمارا لباس طالب علمان میند شمارا فریب داده اند راہ خدا براہ دنیا برند و
ارشاد از خلق دریغ ندارند و جہد بلیغ نمایند کہ مردم در سلک شما داخل شوند و بمرتبه فقر
رسند و محبت دنیا از دل سر شود و در سماع و وجد شریک شما گردند و شیطنیت باطنی آنها
بکلی بر جانیت مبدل شود و از کار و افکار شائع سازند اما با اہل نہ بنا اہل کہ این حرام
است والسلام ۛ

مکتوب بست و سویم شیخ الاسلامی نظام الدنیا و الدین سلمہ اللہ تعالی از فقیر حقیر کلیم

سلام محبت انجام مطالعہ نمایند انچہ نوشتہ بودید کہ مردم در جناب حضرت شامچیرے میگویند
 کہ کشتہ شدن صواب ہے نماید ہذا اضافے اسم شامچیریم و گاہ اسم شامعبداللہ و ملک اللہ
 و فلاں سیاح و فلاں و فلاں میگیریم و نام حقیقی می پوشیم اما پیش مجاہد حقیقی ظاہر میکنیم ہتھو
 مضمون کلام کم لے برادر ما کہ باشیم و چہ باشیم و چہ لائق باشیم کہ کسے مارا بدشتنامی ہم یاد کن
 کہ ہر کہ مارا بد یاد میکند ما مستحق زیادہ از انیم کہ اولطف کردہ کم دشنام میدہد ما عفو کردیم
 شام ہم عفو کنید و در انچہ جناب شمارا عیب نہ سدہ کسر نشان نہ نشود ہاں کنیا مارا ہم
 قبول است لیکن پوشیدن اسم شیخ اسلام و مطلقاً یمن نہارد و این معنی شاید بر شمارا
 آید اما ز نہار الف ز نہار کہ وغار عہ پوشیدن اسم شیخ فلاح و صلاح دارین سیر در شہر
 ہر چہ مصلحت و عموماً بدید شما خواہد بود شاید نیکو خواہد بود اما خیر خواہ ہستیم نینخواہیم کہ اسم شما
 پوشیدہ شود و بعضی نامہ تجاراں میگویند روبرو سے من کہ حضرت بجلی قدس سرہ حقائق
 و معارف نہاشتند ز بدختاک بود کہ من ازین آزار چہ بگویم کہ من مرید فلاں سیاح
 یا فلاں مجذوب یا فلاں ارواح ہستم این معنی را طریقت مشائخ بر معنی آید باقی اختیار بہت
 شماس لے برادر چوں شخی مشہور میشود براسے سوختن او طائفہ توفیق آزاری یا بدو یا
 عادت الدہ جاری است در زمان مشیخت حضرت سلطان جیو دشنام و طعن سلطان جیو بکیر
 مریداں بخداست سلطان جیو نالش این معنی کردند کہ مردم حضرت را بر سر بنبر دشنام مینند
 ناکشتہ خواہیم شد حضرت سلطان جیو سفیر مودنا کہ عفو کردیم شمانیز عفو کنید و این دو
 بیت خوانند + بیت

ہر کہ مارا رنجہ دار در حقش بسیار باد	ہر کہ مارا یار نبود ایزد اورا یار باد
ہر کہ خار سے بر نہد در راہ امانہ شمنی	ہر گئے کہ باغ عمرش بشت گند بے خار باد

سوختن ساقین کار درویشان است والسلام +

مکتوب بہت و چہارم - شیخ الاسلام شاہ نظام الدین سلمہ اللہ تعالیٰ من جمیع
الآفات والبلیات از درویشِ کلیم سلام محبت انجام مطالعہ فرمایند بایکہ در ایصالِ ثامنا
تسلح نورزند کہ المکتوب نصف الملاقات است مرقوم بود کہ مردم بجا اند کہ ببادشاہ
ملاقات کنند بلکہ فلاں شیخ جو بجا اند کہ من تقریب نیک میکنم ملاقات بکنند لے برادر
ملاقات ببادشاہ ہیج نیست آخر ضعیف میشود درویش کہ ببادشاہ تا امروز ہزار درویش را
دیدہ باشند اما اعتقادے و اخلاصے ہیج یکے پیدا نکرد و عقوبتِ صحبتِ بخیر نے انجام داتی
اختیار بہت مجرب چنین است کہ گفتم دیگر مرقوم بود کہ بعضے امرا ترس ببادشاہ نمیتوانند
پیش شتا آیند میخوانند کہ شتا پیش ایشان رفتہ تلقین ارشادی کنند لے برادر ظاہر
این ہیج نمی نماید اگر میرد را این قدر ہم گرمی این کار باشد کہ مخالفت نفس کردہ یک روز
بخانہ شتا بنیاد پس بیشتر خواہد شد اما اگر دانید کہ صاحبِ خیر است روا باشد کہ بر لے روا
حاجت دیگرے دل کشیدہ بخانہ او بروید شاید روے نیکبختی پیدا کند دیگر مرقوم بود
آزار ہامہ دارم ظاہر و باطن ادہ یشفعکم جمیعکم ابھیج و سواس نکنند کہ ام شخص
کہ خالی از بلا خواہد بود - دیگر مرقوم بود کہ مردم بجا اند کہ تامل بکنند لے برادر تامل جنبت
بے ضرورت نباید کرد و الضرورۃ بقدر و بقدر ہا اگر داسی گرفتہ قضائے حاجت نمودہ
آزاد کنید شاید اقرب باشد از آنکہ ہمیشہ دریں بند گرفتار گردید - دیگر مرقوم بود کہ سید
عبدالرحیم اکل و شرب نمیکند لے برادر چہ باک اگر دل مشغول بحق است ترک دارد
انتشار اللہ تعالیٰ این فاقہ آسیب نخواہد رساند والسلام +

مکتوب بہت و پنجم شیخ الاسلامی شاہ نظام الحق والدین والدنیا ادام اللہ شوقہ و توقہ

و افاضی علی العالمین برہ و احسانہ از درویش محمول ز او یہ ذہول کلیم اللہ صبرہ اللہ عجیب
 نفسہ کما ہی و وفق بعالجتہا مہا آنکہ سلام مؤدت انتسام مطالعہ نمایند ذکر و تہلیل کہ نشان
 فقیر و سابق بالخیل است از آن مہراست نگہ دید این علاقہ آخر درویش را از وضع استغنا
 مے اندازد و اگر خواہ سخاوی از دواج باشد آنہم بعد الفضاے طریق سیر و انزو واد شہر
 میسر خواہد و برائے انزو کہ مسئلت انہیں فقیر نمودہ بود در صلحت دیدن آنست کہ
 اللہ درین روز نامہ در بر ہا پور خوبہاست وطن اختیار کنید اما بر لب آب اگر چہ محل
 باشد انشاء اللہ تعالی آبادی ہم آنجا خواہد رفت و انچہ ایارفتہ بود کہ بخانہ بعضے دو تہندہ
 باید رفت تا داخل سلک شوند لے برادر نیت مقدم است بر عمل صحت و فساد عمل مبنی بر فساد
 نیت است اگر نیت شماسالح است انشاء اللہ تعالی اعمال باصلاح راجع اند غم مخورید و انچہ
 ایارفتہ بود کہ ملاقات خلیفہ را امر و زباعت اند لے برادر مارا تجربہ معلوم شدہ صحبت ریتج
 درویش تا آخر کار با خلیفہ برابر نشدہ زیر اچہ محال طلبہاے خلیفہ بر درویشاں شاق
 مے نماید و ملالت خود با عباد اللہ از درویشاں بر خلیفہ دشوار مے نماید انجام بقیع صحبت
 میگردد و مگر باشیخ مہدوارث مرحوم کہ ایشاں برائے کسے خلیفہ راتنگ نکردند خلیفہ ہم فرست
 محال طلبہاں یافت کہ از وہلی بدر رفت۔ ملاقات خود آسانست اما برائے آمدن صحبت مشکل
 و اللہ الموفق بہر طریق اگر درین ملاقات کار عاجزی از شما برآید سعادت خود خواہند دانست
 حافظ شیراز علیہ الرحمۃ میفرماید بیست

چو قصد بادہ کنی جرعہ فتاں بر خاک	از آن گناہ کہ نفعی رسد بغیر چہ پاک
بارے ایساں فیض بغیر عبادت متعدی است شاید اقرب الے القبول باشد والسلام	مکتوب بست و ششم۔ شیخ الاسلامی شاہ نظام الدین سلمہ از فقیر کلیم اللہ

سلام محبت انعام مطالعه فرمایند مکتوب محبت اسلوب مدتهاست که نرسیده چشم نگران است
 ای برادر یک کلمه اند که از زبان بنده از بندگای بری آید از ثواب آن از مرگز خاک تا محبت
 فلک اعظم بر میشود پس طوبی لمن قال و طوبی لمن قال و طوبی لمن قال من
 قال من قال و لهم اجر الی اول من قال یس و السلام

مکتوب بست و مفتاح شیخ الاسلام و المسلمین نظام الدینا و الدین سلمه الله تعالی از درویش
 کلیم سلام مطالعه فرمایند امروز که چهارم ربیع الثانی سده جلوسی است محرر میگردد و پسر
 حافظ اسحق تنها متوجه شکر شده بدست او کتابت مطول مشتمل حقائق دیگر نوشته خواهد شد
 انشاء الله - از جمله آن حقائق این حقیقت است که اگر شمار قصد از وراج باشد بخانه بن
 عم فقیر صبیحه است اشاره کنید که خیرے بطریق رسم برسانم و اگر داعیه این کار نیست فہم
 کہ درویش در تامل از عادت باطن تفاوت میکند دیگر معلوم شد کہ آنچه از هجوم دولتند
 و قضیه خواجه محی الدین و سرای مجلس سرود همه معلوم شد ای برادر این جناب واقعات
 باختلاف دولتند ان میشود باک نیست فله خیر حافظ و هو ارحم الراحمین و یقین شناسید
 کہ دولتند ان ہرگز در هیچ عصرے مرید هیچ شیخی نشدہ اند اگر شدہ دولتند نامدہ ہمہ را
 گذاشتہ لنگ بستہ اند و اما دولتند ان کہ هنوز بر رسم خود باشند و مرید خود را گیرند مرید
 نیستند ای برادر مریدی ایشان ہمین است کہ با وجود فرعونیت از جاہ خود فرو آمده
 تبواضع شما محبت داشتند اینقدر سلوک تمام است اگر بر ایشان بولایت رسیدند از ایشان
 ذکر و فکر و ادضاع درویشان چشم داشتن نہایت غلط است ایشان کہ سبیت کردند و دولتند
 ایشان چہ مانند ایشان ہمین قدر مطلوب است کہ بجا جہ چیزے برسانند و الا بیج
 اذا خلوا الی شیطینہم قالوا انا معکم انما نحن مستہزون صفت ایشان است

در مجلسی که بگویند که شام بر فراز شیخ اید روی ایشان سیاه میگردد و عیب خود میدانند
 ذکر و فکر از مردمی طلب است که دلق در رویشان پوشند و از کار دنیا معطل شده
 بکار عقیقی بکوشند و مجلس سرود با احتیاط گاه گاه بکلیه ترک نهند و مقرر همیشه کنند اسلام
 مکتوب است و هشتم شیخ الاسلامی شاه نظام الاسلام و المسلمین و الدنیا والدین سلمه
 اللہ تعالیٰ از درویش کلیم سلام مطالعه نمایند امروز که سبت و هشتم ذالحجه سنه هزار صد و
 است الحمد لله والمنة که بهمه وجوه عافیت است زمین سنجیه وسیع تر می باید اکنون دو صد و
 چهار ده گز دارم بلکه دو منزل که کرده ام هنوز تنگ و دقت است که آن را بر اسلوب حویلی
 ساخته ایم اگر بر اسلوب سنجیه بکشم بغایت دق می نماید آری هزار گز زمین سنجیه میتوان داشت
 و از رسول سنجیه اگر نزدیک قدم مبارک بار و ضه شاه بایزید بالا به فیروز شاہی یعنی دور
 از آبادی بگیریم هم سر انجام میشود اما اقول که کسی را مطلوب ایصال فیضی باشد انقدر
 دور دست چار و دو گاه بخاطر میرسد که اکثر عمر در همین تنگی گذشت اکنون معلوم چه قدر
 باقی ماند که کشایش درخواست چه توان کرد اما چون این کل نعمت تعدیست شاید
 عزیزان دیگر نیز از این نعمت فیضمند شوند من بخواهم زیرا که شمار کار بزرگ ایصال فیض و
 اعلاء کلمۃ المد فرموده ام و تمام درین کار گرم آمدید می ترسم که مباد از اینجین فرمایش
 که از آن جهت است قفل و انہال را دیر باد و در وضع بے نیازی نیازمندی پیدا گردد و
 آنچه از امور دنیاوی بشمار نوشته می آید و نوشته خواهد شد کلیه آنست که اگر در خود تائب
 طاقت آن به بیند و دانند که باسانی و سیر و بے لجاج کثیر میرسد آید کرده باشند و اگر
 دانند که در آن بتک حرمت طوری درویشی و خروج از وضع مختار آن را بر ذمہ شما گذاشتم
 اگر نخواهید کنید و اگر نخواهید ترک دهید که چنین کرده اند و السلام :

مکتوب بہت منہم شیخ الاسلامی شاہ نظام الاسلام والدینا والدین از درویش کلیم سلام
 مطالعہ نمایند خلیکہ بمعرفت میان عزت علی چرمینہ فروش رسول بود رسید مرقوم بود کہ
 آزار نزلہ و ذکام و سوزاک غالب مے آید حلاوت مے یا بم و هجوم خلایق سبب پریشانی
 خاطر میشود لے درویش المدح فظکم و ناصر کم از شنیدن آزار خاطر این عاجز کو فتنہ شد
 شفاء عاجلاً ذکام و نزلہ شمار انجام ہم بود انچہ در باب سوزاک حکما میگویند مشورت محب
 محمد علی خوشنویس کہ عقیدت تمام در محب شما دارند و من دریں باب مکرر بشما نوشتہ ام
 بتفصیل و در این ورقہ باجال نیز مے نویسم کہ تا ممکن باشد گریزن نباید گشت بیت

در را و خدا کہ رہ زناں اند	آن راہ زناں ہمیں زنا نند
----------------------------	--------------------------

و بر تقدیر ضرورت و الضر و دات یبیم المحظوظ باید کرد اما تقدیر ضرورت اگر کینہ کے بخزند
 تا دغ مضرت کہ سوزاک نمودہ فاسخ شوند اقرب بصواب مے نماید و اگر کہ خدا ہم شود باید
 کہ ذکر محتاجے کہ دنا لہ گراں نداشتہ باشد باید خواست انجام در قبیلہ ما دوسہ خمر بود و نہ میخواست
 کہ یکے نامزد شما کنیم اما بعضے موانع کہ موجب تشویش ما و شما بود اندیشیدہ ازیں داعیہ فاسخ
 گشتیم اگر ہما بخا صورتے پیدا شود جائز است و انچہ از کثرت هجوم خلایق مے نویسد لے
 برادر علی مے در امید قبول سرگردانست شما سر از قبول میگرددانید همچوں میت بہن گیری
 الغشال باید بود اگر قبول و نہند قبول باید کرد و اگر محمول و نہند محمول باید کرد و عمدہ دریں کار
 فقا از بایست خوش است بہ بیت

دغ گفت کہ مار پوست پوشان تو نیم	در نموانی ہم نموشان تو نیم
---------------------------------	----------------------------

ردہ قبول عنایت اوست ہر چہ عنایت شود مہماں باید ساخت و شکوہ این نباید کرد و اسلام
 مکتوب بہم شیخ الاسلامی شاہ نظام الدین سلمہ المد تعالیٰ از درویش کلیم المد سلام

مطالعہ نمایند مکتوب شمار رسید کہ مرقوم ماہ صفر بود مرقوم بود کہ عجب صورت روئے
دادہ است کہ اصلاً و مطلقاً دل را جمعیت ذکر و فکر نئے نشود بلکہ پریشانی طور دیوانہ وار
جمعیت ذکر و فکر نمیشود سابق روز و شب سوائے ذکر الہی و ذوق و شوق و ذکر و احوال
بزرگایں چیزے دیگر نبود معلوم نیست کہ چه سبب است مگر آنکہ حضرت شاید بفقر کم
توجہ باشند بہر حال امید توجہ است انہی کلام کم معلوم شد کہ حکم من استوایو ماہ فہو
مغنون ترقی لازم حال صوفی باید پس آنکہ در ترقی است سالک است و آنکہ در یک حال مانع
واقع و آنکہ نعوذ باللہ بعد بآنچه انراں برآمدہ بود کردہ راجع است انچہ شما نوشتہ اید و ظاہر
بقسم ثالث مشابہ است اما نہ چنین است بلکہ چون صوفی را ترقی نمی نماید اورا در آں کہ
بود مخطومی نماید و ہر مرتبہ سختانی ذکر مرتبہ فوقانی است جائیکہ ہنوز مع اللہ باشد ذکر و فکر
آمرزش ندارد و اما اگر فی الواقع حضور نیست و ذکر و فکر ہم نیست پس دریں صورت جاکہ
مانم داشتن است و این بر جوع پہلو بزند در علاج آں باید کوشید کہ ہر شغلے مانع ذکر
و فکر است چون توجہ بجلالت و دنیا سے سید ہمہ گذشتنی و گذشتنی است و دل بستنی و ہمت
آوختنی است پس حیث باشد کہ توجہ الی اللہ را کہ باقی است اورا توجہ الی الخلق کہ
قانی است باید فروخت التبتدلون الذی ہوا فی بالذیے ہو خیر
مرگ خود باید حاضر داشت و کار بمولافتادہ نصیب العین باید نمود بیت

مجلس وعظ گرتا ہوس است	مرگ ہر دم نہ واعظ تو بس است
-----------------------	-----------------------------

فرمودہ اند کہ چون صوفی و کار خود ترقی نہ بیند باضداد حال پردازد یعنی اگر تقیم است
مساوہ شود و اگر سیر میخورد گر سمنہ باشد و اگر خوب میپوشد درشت پوشند و اگر متوجہ خلایق
شود متکلف شود بہر حال بہ تہذیب نفس و بسیاست آں کوشیدن از جملہ مغمات وقت

ساکست و دیگر مقدمہ کہ خدائی نوشتہ بودند یارے از یاران شما اینجا رسیدہ بود
 میگفت کہ میاں محمد علی جاسے منسوب شدہ اند میخوانند شاہ نظام الدین جویو در میان قبیلہ
 منسوب شوند فتوایے مادر آں کار است کہ اگر احتیاج نباشد ہرگز کہ خدا نباشد بے یکدم
 شہوت کہ خاک بر سر اوست اسپر زن نتوان شد بعبہ بے درازا ضرورت تقدیر و تقدیر
 دایمے درم خریدہ پیدا باید کرد یا خاتونے کہ مہر آں زیادہ از دہ درم شرعی کہ مقدار
 سہ روپیہ باشد تخمیناً نباشد در بے دہوی زنان نباید افتاد کہ ایں قوم رہنر نان میں اللہ
 عیاذ باللہ و اباء عن هذا الاصلک والسلام ۛ

مکتوب سی و یکم۔ شیخ الاسلامی شاہ نظام الحق والدین والدینا از درویش کلیم سلام
 بہجت انجام مطالعہ فرمایند کہ مکاتبات شما متواتر رسیدند و بعضے یاراں را احوال گرم
 دیدہ شد الحمد للہ علی ذلک در او آخر ماہ صفر قدوۃ الاصفیاء و الاصحاب و زبدۃ الاجابہ
 خواجہ نور الدین محمد خلی کہ نوشتہ بودند عجیب صاحب توفیق است اللہ تعالیٰ غفیل شما در عمر و
 حیات و منصب بہجت آہی ایں مرد بیفزاید کہ از جان و دل در شما فانی است و ہر گاہ کہ بمن
 نوشتہ ہیں نوشتہ کہ حضرت لطف فرمایند کہ مرا بہجت حضرت پیر و سنگیر شاہ نظام الحق
 والدین زیادہ از زیادہ دست دہد خود را فدایے خاک پایے حضرت شاہ صاحب تمایم و
 گاہے از مطالب دنیوی و امانود نکرده اند عجیب است غنا بلند دارند ہمچنین مرد اگر مجرد
 شدہ در کار پردرویشی در آید عالے از درویش شود خدا تعالیٰ بہجت شما در دل آں مرد
 روز بروز زیادہ کند آمین یا رب العالمین ۛ

مکتوب سی و دوم۔ شیخ الاسلامی و المسلمین نظام الدینا و الحق و الشرع والدین از
 درویش کلیم سلام مطالعہ نمایند مکتوب شما از لشکر رسید کہ در آں مذکور مجلس بخا

نصیب خاں قراول و بنوبت خانہ محب الفقراء محمد علی خوشنویس بود من بعد هیچ کتاب
 نرسید لے برادر وقت را غنیمت دانا نقد که بتوانی مشغولی بحضرت تعالیٰ بنمائے
 عمر است بر تو قبول خلق متوجه نباید بود در ایصال فیض بہت باید بست و آنچه در
 آفت قبض باشد از آن احتراز نمائیم۔ باید دانست و آنچه بد این کار باشد باید پرداخت
 در ویشے کہ مقبول جمیع خلق الله باشد هیچ کس را از درویشاں دست نداد مقبول خدا
 باید بود و از قبول خلق چه سود و السلام

مکتوب سی و سوم۔ اخوی اعز شیخ الاسلامی شاه نظام الدینا والدین از درویش
 کلیم الله مطالعہ نمایند مدت مدید و عہدہ بعید برآمده کہ منیقہ شما نرسیده اگر چه بعضے از
 مخلصان خبر خیر و عافیت رسانیده اند چون محل و منزل ما متعلق است و شما اکثر مال
 و ریسر و بتفرید عذر نوشتن کتابت از طرف ما اگر باشد مقبول است و مسموع و از
 طرف شما مقبول و نامسموع چنانچه شما را از مکاتیب این درویش التذاذ است
 همچنین فقیر را از مکاتیب شما ابتلاج و اہتر از ہر جا باشند بعافیت باشند و بخدا
 مشغول و بخلق خدا بسوے حق راہ رو و نوشتہ می آید کہ امر و زور و تحریر اذ الحجة
 قرضدار یک درم نیم حکم اما بنعمت ربک فحدثین سخن گفتہ می آید و لعل ذالک
 اگر چیزے از غیب مفتوح میشود آن حرام و بیم نیست چنانچہ کریم نیست اما اگر در میان
 پیغام باخان مذکور واقع میشود باعث رعایت بعضے از مخلصان است چون میان محمد
 و میان محمد یار و میان محمد حسن از مخلصان شما آنجا رسیده اند و بفقیر ہم آشنا اند شما نو
 می آید کہ توجہ باطنی در حق این ہر سہ عزیز باقصی الغایت مبذول دارند و توجہ ظاہری
 خود تالغ توجہ باطن است آنکہ توجہ باطنی در بے نیازد توجہ ظاہر چون در بے خواہد داشت

بہر حال شرم و شکرے مفتوح بر عایت ایشان داشت شاہ ضیاء الدین تہرا
 شکر اعظم شاہ بہ شہر کا نور فتنہ اند و شاہ اسد اللہ شکر را نخواہد گذاشت بحق
 الحق و هو یجہدی السبیل واللہ متم نورہ و لو کرہ المشرکون بہر طریق
 بودن شہادر شکر موجب رحمت علی عباد اللہ است دیگر بنیاں عبد الرشید معلوم
 نیست کہ کجا تا بحجراتی کردہ اند اگر سلوک تمام کنند و طلب رخصت ارشاد نمایند
 و شہادر ایشان قابلیت این یعنی احساس نمودہ رخصت ارشاد بنویسند و بجز
 بندہ زادہ حامد سعید سلام میرساند

مکتوب سی و چہارم - شیخ الاسلامی شاہ نظام الملۃ والدنیاء الدین سلمہ
 تعالیٰ از رویش درویشان خاک راہ ایشان کلیم اللہ سلام محبت انجام مطلق
 فرمایند مکتوبے کہ ملفوف در کتابت بود رسید حقائق معلوم گشت در اینجا عرض
 ہستند کہ فضیلت چند چیز دارند اسم ایشان عبد الولی از مردم سنگمانہ قریب
 نارنول از قبیلہ قضات چون دولت فقر داشتند بعنایت درویشان ایشان
 یافتند قبل ازین میان محمد شفیع کہ مدرس علی الاطلاق اند از فرزندان شاہ عیسی سند
 اولاً فاتح فراغ از فقیر گرفتہ بودند اکنون بعد از بر آوردن چلہ ما فاتحہ این کار
 ہم گرفتند الحمد للہ علی ذلک لے برادر از خود کار سے غمیوانم کردیاری می شنایم
 دیگرے باین طور مشرف گردایں بے ادبیا نمودہ میشود والاچہ لائق شنایم
 در اعلا کلمۃ اللہ حق سعی بجائے آرید و خواهند بجا آورد شاہ ضیاء الدین محمد زبیر
 میگردد اگر جائے را گرم سازند و پا را شکستہ جائے بنشینند خوب باشد اماچہ علاج
 کہ نقد ریچنیں رفتہ ما و شمار کار فرما ہم آوردن ٹنگہ و نقد و جنس نیست فراہم آرد

و لها مطلوب است تا دلهای عاشقان صادقان اطراف و اکناف عالم جمع آریم
 و آنچه در نظر اهل بود و در ونبذی در کام جان ایشان بریزیم شاید کسی که افتد هزار
 در هزار فراموشی آریم شاید از هزار یکی بر عنائی و زیبائی عالمگیر شود مصرعه بهر یک
 گل مشت صد خرمی باید کشید *

مکتوب سی و پنجم - الحمد لله و الله که مکاتیب شما پیوسته از شهر کائنات رسیدند اما
 مدتی است که در پرده توقف اند تقسیم اوقات و توزیع مجالس که مرقوم بود همه
 بر پنج صواب دارند این قدر یقین دانید که نیت نیک لازم است در همه حرکات
 باید داشت و آنچه قیمت دارد از اعمال آن عمل است که دائم است اگر قابل باشد و
 گاه عملی کردن و گاه ترک آن کردن از پنج صواب بعید است تلون از آثار بد است
 است دیگر گنجی از آثار نهایت و بی رنگی تمام مقصود این سفر تا ممکن باشد هر گشت باید
 تزیین مجلس و ترتیب خلقت از عالم ارشاد است و بخود بودن در همه اوقات از عالم
 دیگر رزقنا الله و الاکم بذل المقام علی الدوام مرقوم که بیان عبدالرشید مشغول
 الحمد لله علی ذلک اگر مشغولی ایشان محسوس باشد اذن بخواهند داد و اگر طرح اختلاط
 بدینا از ایشان محسوس باشد اذن نخواهند داد و اگر انقطاع از دنیا دریا پیدا اذن
 خواهند داد هیچ آفت بالاتر از اختلاط بدینا نیست ما و شما هم اختلاط بدینا و ابناء
 دنیا میکنیم الحمد لله همچون سوزن در آب شد با شیم مرقوم بود که غازی الدین خاں
 طالب ملاقات کرد و ز قلم خوب کردید که ز غلبه اگر در افتاد در خدمت فقرای دوسه خودی آمد
 و خود آرائی نمی کرد و بیست

از سادگی و سلیبی و مسکینی در سر کشی و تکبر و خود بینی

بر آتش اگر نشاندت نشینی بر دیده اگر نشاندت نشینی

اما نوشته بود که او خطی باین طرف و ریاب اذن ملاقات با صلی خواهند نوشت
بلکه نوشته است خواهد رسید تا حال ۲۰ - ذالجه است اثیسه از آن پیدانیست بر تقدیر
که بنویسد اذن علی العموم نخواهم داد آری بر طور فنا در خدمت فقر اذن است
که فقر نیز متوجه این قوم باشند و الا فلا - دیگر رقم حویلی از جانب محل اندرون
قریب بنهند و نه از خرج شد الحمد لله اکنون یک درم ذمه مانده ذلک فضل
الله یؤتی من یشاء والله ذو الفضل العظیم اگر ملا ابوالفیض دریں باب تصدیق
میکشید تصدیق او را روا ندارند و اگر بلا گفت است والله غنی عن
العالمین و لکن یقبل التوبه عن عباده شما در جیت کردن با عورات چهر اہمال
می و زید اگر جوان اند و اگر پیر اگر حسین اند و اگر قبیح همه را بجای محرمات پنداشته
کلمه حق بگوش ایشان باید رسانید و بگوش شنیده شد که شما چون سفارش بش
دو نمندان میکنند اگر او کار شما کرد خوش شدید و اگر کار شما نکرد آزرده قطع شد
اخلاص میکنند اگر این معنی حق است خود چیز نیست طریق سفارش این نیست
کار شما همین سفارش است اگر او کار شما میکند کار خود میکند و اگر نمیکند کار خود
نمیکند شما چہ آزرده میشود اگر سفارش صدم بار میکنند و او صدم بار نمیکند باز
سفارش باید کرد و آزرده نباید شد این طریق مستقیم است که بزرگان بے نفس
بریں طریق بوده اند و در انچه معمول شماست بوسے از نفس باقی است والسلام +
مکتوب سی و ششم - شاه نظام الدین و الدین از درویش کلیم سلام سطا لہ
نمائند از اورنگ آباد شاه نور الدین شاعر ضیہ نوشته اند که مشتل بر طلب فنا

فی الشیخ دارد یا نسبت پیر دستگیر درین معنی دلیل واضح است و محبت ساحل است
بر بلند بی استعداد ایشان که هر که دریافت از حسن اعتقاد یافت پیر من خست
اعتقاد من بس است همین معنی دارد و ارادت بیار و سعادت بگیر همین معنی
دارد و سلفت که بسیار کرامات پیران میگفتند از صفائی اعتقاد بود و اگر در بر رگی
پیر مترود باشد که شاید ولی باشد یا نباشد و این را هرگز مرتبه ولایت ندانند -
بنابر آن نوشته می آید که شما توجه حسن تربیت از خواجه نور الدین مذکور در منبع
ندارند و بمراقبه تصور صورت خود تا کید ابلیس نمایند که انشاء الله تعالی مقصود
حاصل خواهد شد الدینا مزرعة الآخرة همین است معلوم شما باشد که در زمان
نبوت علیه السلام نفاق پیشه نماز و روزه میکردند و در احکام مسلمانان تحقیقی و
در ایشان تفرقه یافت نمی شد حقیقتاً زکوة را فرض کرده دادن مال بسیار
مشکل است چون زکوة واجب شد مسلمانان قبول کردند و منافقان این حکم را
قبول نمودند و فخر گشتن از مسلمانان همچنین امروز در راه خدا از دست زرار
دل جای کردن دلیل قوی است بر رسوخ اعتقاد البته متوجه ایشان خواهند بود
ایشان سفارش از فقیر شما خواسته بودند بنابر آن مزید تاکید نوشته آمد و السلام
مکتوب سی و هفتم - شیخ الاسلامی شاه نظام الملک و الدینا و الدین از فقیر
فقیران کلیم الله ستر الله عیوبه و غفر ذنوبه سلام خوانند واضح باد که باران
چون قراول خاں و میر محمد سعید همه بخیر هستند و آنچه نوشته بودند که مرد عا
ناخوانده طلب اجازت نامه میکند درین باب چه صلحت است حق این است
که اجازت اہل علم باید داد اما براسے رعایت دل این مرزوم ہم گونه اجازت

خاص مفید باید داد بسیار خوانده که این از ایشان خوب سرانجام شده و آنچه نوشته بودید که فلاں شخص کسب فقیری پیش شما کرد و رخصت ارشاد از شیخ عبدالحق گرفت این معنی خوب نیست چرا خود ندانید اگر خلافت کبری و رخصت عظمیٰ میدادید بارے خلافت صغریٰ میدادند شاید در سلاک و حیرانگی روشن گردد که ماسمه را روشنی او کفایت کند والسلام +

مکتوب سی و هشتم - شیخ الاسلامی شاه نظام الملک والدینا والدین سلمه الله از درویش درویشان و خاک راه ایشان کلیم سلام مطاعه فرمایند مکتوبی که بدست شوقا فقیر مرسل بود رسید مسطور که عب الکرم نامی در موضع فلاں خانقاه عظیم ترتیب داده و از جهت علم غیر از قرآن مجید شاید سواد سه نداشته باشند مردم آنجا قاطبه به جهت آن بهمت کمر بسته و معرض قبول استادان درین باب چه حکم است رخصت ارشاد باید نوشت یا نه - بدانکه اقسام فقر مختلف اند چنانچه در دیباچه و مقایسه نفحات الانس و حضرت القدس بنظر آمده باشد که بعضی ازین طائفه خدام طائفه ایست که خدمت مخلوقات را اختیار نموده پیوسته خط نفس دیگر بر خط نفس خود اختیار کرده اند پس درین مرتبه اصال سالکان از وادی غفلت و غلبت بسواد عظیم انتباه و حضور در کار نیست بلکه بهمت این قدر داسشته باشد که از سر خط خود برخاسته در خدمت دیگران ایستاد و خدمت مالی و جانی صرف او نمایند پس آنچه درین باب ظاهر میرسد که مردم ناخوانده اگر صوفی مرشد متکمل نمیتواند باشد بارے از خدام باشد اینهمه رتبه دارد پس اجازت بکجایت خدمت باید نوشت والسلام +

مکتوب سبی و نهم - شیخ الاسلامی شاه نظام الملک والدینا والدین از درویش کلیم سلام
 مطالعہ فرمایند مرقوم بود کہ میاں بہاؤ الدین بہمہ وجوہ لائق خلافت است براہ
 سن از حکم شما چارہ نیست و مجتہد خلافت بچہ کار سے آید تا کمر بہمت با علاء کلمۃ اللہ
 نہ بستہ شود و کمر بہمت بچہ اختیار درویشی مستحسن نیست و مرضی والدہ ایشان بہتر
 کہ چیزے از دنیاوی پیدا کردہ صرف وابستہ ہائے خود کند کہ خبر گرفتن مراہل فروض
 بہ از درویشی است دیگر مرقوم بود کہ بعضے مردم را خلافت ماقبل دادہ بودم اکنون
 معلوم شد کہ لیاقت آن ندارند منع بکنم یا بگذارم بہتر آنست کہ منع بناید کرد کہ دفع
 فتنہ انگیزانہ میشود باقی ماند علاج آن کنند کہ خلافت دو قسم کنند خلافت مطلق
 و خلافت کبریٰ آنانکہ درویشاقت و استحقاق خلافت است لفظ خلافت کبریٰ
 یا عظمیٰ زیادہ کنید و مردم سابق را خلیفہ عام بگذارید کہ قید کبریٰ و عظمیٰ
 آن داشتہ باشند با شیدا مفاہوت پیدا خواہد شد والسلام :

مکتوب چہلم - شیخ الاسلامی شاه نظام الحق و الحقیقت والدینا والدین سلمہ اللہ تعالیٰ
 سلام منسوب این درویش خوانند مدت مدید و عہد بعید برآمد کہ مکاتیب شما
 نمیرسد ازین طرف ہر کتابت کہ نوشتہ می آید جواب نمی فرستند ظاہر مکاتیب ما
 بشما نمیرسد المکتوب نصف الملاقات واقع است و ایجا خود در حکم تمام ملاقات است
 باید کہ در رفع حباب مفارقت مقصر نباشد والسلام :

مکتوب چہلم و یکم - شیخ الاسلامی شاه نظام الحق والدین سلمہ اللہ تعالیٰ
 سلام مطالعہ فرمایند مکتوب مخبر از وصول مکاتیب رسید الحمد للہ علی ذلک اما
 چون جواب شمارا کہ بطرف ابو طالب خاں بود خواندم ازینجا معلوم کردم کہ شاید

ایں مرد بشما نوشتہ کہ مرا اجازت سہ سلسلہ شدہ بر تقدیر کے کہ ایں مرد کذب صریح نوشتہ
 باشد شما اعتبار و اعتماد خواہید کرد کہ من اجازت بے علم را نمیدہم الا ما قد سلف است
 بعضہ اشغال قادریہ نقشبندیہ تقریباً گھنٹہ شدہ و اگر ہمیں قدر را اجازت میگویند
 فلا ساحتہ لاصطلاح و مرد ہم ایں طرف را از آمدن خود امیدوار ساختہ باید کہ البتہ بلکہ
 الف البتہ خود را برسانند و السلام +

مکتوب چہل و دوم - انا لله وانا اليه راجعون کل نفس ذائقة الموت
 واستعينوا بالصبر والصلوة مخفی نماز کہ بتاریخ بستی و چہارم شہر ربیع الثانی
 فرزند عزیز خواجہ محمد از دار الفنا بدر البقار حلت نمود داغ جدائی بر سینہ دوست
 گذاشت انا لله وانا اليه راجعون ما ہمہ صبر نمودیم و شکیبائی و زریعیم شما ہم
 مصابرت نمایند و درازی عمر و کمالیت فرزند عزیز جامد سعید از حضرت و امیر العظام
 خواہید و ایں مقدمہ را بشکر میاں اسد اللہ و ضیاء اللہ ہم بنویسد کہ مبادا ایست
 سلام بآں متوفی بنویسند و معصیت گرفتگی سامعین گرد حضرت حق قادر مطلق
 بنعم البدل ما را مشرف سازد و متوفی را ذخیرہ آخرت و فرط ما گرداند دیگر معلوم باشد
 کہ طریقہ پیغمبر علیہ الصلوٰۃ و السلام مواسات با ہمہ بود تا ایں کس بایں مرتبہ نرسید
 ناقص است باید کہ باہر آشنا و بیگانہ بایست و در مشغولی و در حضور نفور
 واقع نشود گر بختن از آمدن دو ہمتند اں چیز کے نیست بایشاں صحبت باید داشت
 و کشش ایں طرف باید کرد اگر میسر آید فہو المراد و الا بتت خیر شمر خواہست لیکن تلقین کہ
 سہمہ نیک و بد کہ اعتقاد داشته باشد باید اسم اللہ بخالصت خود از باب مہنیتات
 تارک خواہد ساخت و دیگر عورات را تلقین باید کرد و از کمر آہنہا در اماں باید بود مبادا

بربایند و دیگر این فقیر در دعوت درویشان منیر و دشنام نروید که دعوت ایشان
 بر طریق مشیت نیست کہ از ترک آں ترک سنت لازم آید و دیگر اجازت ارشاد را
 اندکے علم باید بے علم راند ہند اقلًا عبارت عربی تواند خواند تا حال نافع داشته باشد
 بہ دیار ام یعنی شیخ فیض اللہ اگر کتابت مے نویسد جواب ملینوسیم والسلام
 مکتوب حیل و سوم - شیخ الاسلامی شاہ نظام الملۃ والدنیا والدین از درویش
 حکیم سلام مطالعہ نمایند امروز کہ سه سوال است مرقوم میگردد کہ حقیقت مجلس
 گذشتہ ملا ابو الفیض آنست کہ این مرد فقیر بایاراں بایرام دعوت کرد قبول کردیم
 بشرط خلوت این مردچوں بانظام الدین امجد آشتانی از ویر داشت بسبب بعض
 مردم دیگر نظام الدین امجد بایک مرزا و دیگر با چندے او باش داخل مجلس بے
 اذن شد فقیر از مجلس برخاستہ در حجرہ رفتم و ملا را گفتم کہ اینہارا شما طلبیدہ اید ملا
 قسم خورد کہ ما نطلبیدہ ایم بلکہ از جائے سرخ یافتہ آمدہ گفتم بہر تقدیر یا ایشان را
 رخصت کنید یا ما را گفست حالا چہ طور رخصت کنم علی الفور تو انم کرد دریں بابا
 شدہ ما مذرا این معنی بمذاق موافق نیفتادہ گفتم برائے نماز مسجد خواہم رفت مہنوز
 وقت نہر رسیدہ بود کہ بتقریب مسجد بے ہمراہی عزیز ی تن تنہا از خانہ او بدندم
 اتفاقہ ہمہ مجلس پریشان شد و نظام الدین امجد و او باش ہمہ پرانہ شدند من
 بخانہ خود آدم از عقب از خانہ عابد خاں تا خانہ فقیر ملا ابو الفیض گریہ کناں باہر ہم
 و بحال مرگ رسیدہ آمد و گر ہیابے سرشار کرد و تمام مجلس شفیع او گشتند و فقیر قسم
 خورد کہ بخانہ او نرو و دو آنقدر زاری و بقراری کرد کہ دل یاراں و عزیزاں
 برو سوخت آخر ہمہ یاراں از طرف او بریائے فقیر افتادہ و التماس باز مجلس رفتن

خواستند گفتیم قسم خورده ام تلاً گفت کہ من دو کثیرک خریدہ ام آں را در کفارہ
 آزاد میکنم یا آنکہ آنرا موطوہ او بوزند چون اینہمہ خاکساری کرد از طرف خود طعام
 دہ میکنی دادہ عمل بر قول سعدی قدس سرہ کہ کفارت یمین سہل و آزردن
 دل دوستان جہل سوار شدہ بخانہ اور فتم چون او درین روز خیلے لت خورده
 در سولے او بجایے رسیدہ در آخر مجلس برے استمالت خاطر او پیراہن تبرک
 باو عطا کردیم این پیراہن تبرک ست پیراہن خلافت بے ارشاد نامہ کہ او را
 در اصلاخ قوم مثال گویند نمی باشد اکنون کہ فدویت کمال بہم رسانیدہ و آنکہ
 در حفظ جان کوشش نمودہ میخواہم کہ شما اورا دستار خلافت بارشاد نامہ و سلک
 چشتیہ بفرسند و آخرتہ تبرک بہ بسیاری از مردم معتقد میدہم اما خرقہ خلافت
 مخصوص بچندے مخصوص است چنانچہ در خانہ معتقدان فرزندے متولدے شود
 خرقہ تبرک میسزد و همچنین اگر کسی کہ دل را باو لطف و رحمت پیدا میشود خرقہ
 تبرک دادہ مے آید از آنجملہ ست کہ در ماہ شوال حال تباریخ ہ شخصے متوجہ لشکر
 بود شیخ محمود نام بدست او برے خلاصہ اخوان الصفا و خلان الوفا خواجہ نور الدین
 یک نیمہ آستین کہ مکرر پوشیدہ بودم فرستادم و برے شما خرقہ خلافت مے دیکر
 اشجرات متعاقبت میفرسیم بحسب طلب شما کہ شجرہ سابق اندکے محسوس از آب شدہ
 خرقہ تبرک توان داد و خرقہ خلافت مخصوص است در و احتیاط است بہر کس
 نباید داد و در حق بہاؤ الدین لطف خواہید کرد و اورا منع کنید کہ نااہلی بااہل خود بخند
 کہ موجب رضاء مانیت و آں نااہلی بر و شاید کہ واضح تر باشد اگر چہ از ما مخفی است
 این سخن گنجفتہ بہ بوالد ایشان نوشتہ شدہ والسلام

مکتوب چهل و چهارم - زبدة العاشقین و عمدة الواصلین نظام الاسلام و السیر
 ادام الله برکاته و ضاعف الله درجاته و کثر الله تحریده و افر تفریده از عاجز درویش
 که در راه ایشان کلیم شاهجهان آبادی سلام مطالعه نمایند و پیوسته متوجه حال خود
 تصور فرمایند الخوی محمد ضیاء الدین در هر رقمیه سلامتی احوال شما و رونق و گرمی
 یاران شما بهم در مکاتیب من نویسد و موجب شکر میگردد و امید که برخلاف سابق
 لاحق دارند - میاں اسد الله بقصد حرمین شریفین عازم بر ما پیور شده بودند
 اکنون شنیده شد که ایشان بسبب تراخی فرصت حج قصد لشکر دارند بلکه
 در لشکر داخل شده معامله را بجای رسانیده اند که بادشاه وقت فتح محمد جلیله را بخت
 ایشان فرستاده طلب ملاقات نمود اگر نه از طرف ایشان ابارا مول بادشاه میبود
 جاس مواخذہ بودی برادر اصل در ویشی فانی بودن است از خود و باقی بود
 بحق آنانکه در شهرت خود کوشیدند نام آنها بر صفحه اعتبار باقی نمانده این شتر
 عظیم است که کسی این سخن را بکار می برد بارے رحمت خدا بر مهت شاه اسد الله
 که در مقابل طلب بادشاه فی الجمله بی نیازی کرد اما اگر الحال از لشکر بدرزند
 بهتر است که ما ابرئ نفسی ان النفس لامارة بالسوء عند خواه است دیگر
 او که نسخه کشکول بدست میاں غلام یحیی بشما فرستاده شد و معلوم شد که
 بخانه ^{القصر} ما رسانیدند منع از ذکر بناید کرد و نهین موسی سروچرب خوردن نافع
 انشاء الله تعالی و و عرس مقرر دارند عرس حضرت سرویکاشات
 و مجال ^{در} شمع یحیی مدنی - اما عسها که کمند یعنی مر هر صنف را طعام باید کرد
 الاصل صادق آرنده مرید کمند اما در خلوتها صحبت ندارد که جاس بدنامی
 بر و سوخته

و جائے قرب شیطان و اگر بالجزم امن باشد تو دانی کار تو دیگر بہر کس خلافت
 نہ ہید کہ بے اعتبار میگردد و اقلّا شرط علم داشته باشد کہ بے علم رونق ارشادست
 و اگر در حال غلبہ داشته باشد ہمہ برائے خلافت جواز دارد اما دریں باب علم بہ ازجات
 برائے میاں عنایت کہ در جوبلی خواجہ محمد سعید راندند در چاندنی چوک عقب حمام
 بیگم مثال نوشتہ شد و المدالموفق دیگر ملاقات سلاطین کہ بردر درویش آیند
 روا باشد اما بر در آنہا نباید رفت مگر آنکہ مرید شوند آن زمان ہم گاہ گاہ ہے احوال
 السعد الدروسیاں ضیاء الدین انجہ شما شنید و باشید تفصیل بنویسید
 کہ نوشتن شما سزااست و موجب طینان خاطر و باید کہ برادران در یکد گیر فانی
 باشند و مناکرہ و مناظرہ در میاں نباشد و محبت و مودت باشد کہ یکے تعریف
 دیگرے کنند نہ آن کار رود و روز عرس اگر خواہید مجلس براگ عام کنید اما تہر
 آنست کہ شب مجلس براگ باشد و روز طعام و ختم مصحف و ذکر تسبیح و تہلیل والسلام
 علی من اتبع الهدی +

مکتوب چہل و پنجم شیخ الاسلامی شاہ نظام الملۃ والدینا والدین ہما ز درویش کلیم
 سلام محبت انعام مطالعہ نمایند خطے کہ بعد از سیر جہا پور ۲۔ شوال مرقوم بود رسید
 بعضی حقائق مکتوب بوضوح انجا مید یعنی حقائق معلق ماند انجہ از کیفیت حالات
 معمر خاں مرقوم بود بوضوح پیوست ایں مرد موضوع برائے ہمیں کار ہا ہستند
 از اینہاں طریعہ الدت و صلاح از جملہ محالات از دنیاں ہمیں قدر کہ دست بہت
 بدرویشی دہند نہایت صلاح آنست کہ دریں بنایت قہر نفس کردہ باشد کہ انفس
 یکے سجیت کردہ باشد تدبیر ہمچو مردم عدم صحبت بالمشافہہ بلکہ صحبت بکانتیہ بے

میر جعفر خویش اور اچرا ب پار بنجو و جذب کر دیکہ دریں آرزوگی خان و دختر
خان باشند نعم الخیر فیما وقع و یقین دانید کہ دولتمندان ذکر و اشغال را عبث
کاری و ہرزہ کاوی می شمارند و دولتمندان را تعویذے برے منصب جاہ یا اسے
برے زیادتی دولت و کمیت از جعفر و جامع امام جعفر صادق علیہ السلام بایگفت کہ ایشان
بغایت رضا مند ازین ہستند ۔

مکتوب چہل و ششم شیخ الاسلامی شاہ نظام الحق والدین والدنیا از فقیر کلیم
سلام خوانند عجب حال است کہ از بعضے مکاتیب شما بوی آنکہ شاید عزیز تر
نگاشتہ باشند می آید و حال آنکہ من مکرر سکر نوشتہ ام و اکنون باز مینویسم البتہ
واللہ کہ در حق شما کسے چیزے اکنون نے نوید و بر تقدیرے اگر نوید باللہ
واللہ کہ اثر ندارد و نخواہد داشت آرسے قبل ازین برادر خورد و بار دوم کلمہ چند
کہ از راہ حسد و ضیق النفس میباشند نوشتہ بودند و من آن را بعینہ بشما نوشتہ
بودم و چون شیخ سوند با از پیش شما آمد کتابت طویل الذیل از من دہیں باب
نویسانیدہ و بشما فرستادہ حالا شما ہرگز در خاطر این قسم و غدر غمہ مارا نہدید
بعضے باران خلیفہ وقت را در نیافتہ اند و اجرامی بنیہا و شما نزد یک ہستند
شنیدہ باشند للہ الماتۃ والسلام ۔

مکتوب چہل و ہفتم شیخ الاسلامی شاہ نظام الملک والشرع والدنیا والدین
سلمہ اللہ از درویش کلیم اللہ سلام مطالعہ نمایند مفاوضہ شما کہ در و بر خے از ذکر
مرا و در متعلقان سلطان وقت و طلب ملاقات سلطان بود رسید خوب
کردیکہ قبول این معنی نکردید کہ ہمیں طلب سلاطین دلیل رعونیت و جباری است

اگر در طبیعت ایشان تنگنگی و قد و دیت فقر باشند ابرام بسلطانت نمکنند بلکه خود
 از سر قدم ساخته بخدمت شتابند تا مدوح جناب صمدیت که نعم الامیر علی باب الفقیر
 باشند و صلحت آن می نماید که چند گاه از لشکر بادشاهی بطور سیر متوجه سمت
 دیگر شود که این مطالبه سر دشواری سلطان اگر چه بحسب ظاهر تعلم شرع بسیار
 میکند اما چون کایر طریقت موقوف بر مربی است که قاهر حالت مرید باشد و
 آن مقصود هزاران طوفان گیر و عجب و خود بینی خصوص بعلاقه سلطنت پیدا
 می آید منصب فقیری و سلطنت منحصر در ذات خود میداند و بفقر با استحقاق پیش
 می آید بهتر آنست که برای سیر بسمت شهر کشته شتابند و نزاع با این مردم موجب
 تشتت خواطر فقر می باشد تغافل بهتر است و دیگر آنچه در باب طلب شجرات
 سلاسل و خرقات و تبرکات و احکام دیگر نوشته بودیم جواب آنها علی التفصیل است
 اعتمادی خواهیم فرستاد جمله آنکه مردمی که محض سواد قرآن دارند و معلوم بخوبی
 بهره ندارند باید که صورت درویشی درین مردم چه قدر جلوه نموده است اگر
 بر ریاضات شاقه بقهر نفس اشتغال دارند که میتوان طالبی فریفته ریاضت و عکله
 حال و وجه سخاوت ایشان باشد چه مضائقه میتوان اذن داد به نوشتن مثال
 و اگر طریقه ریاضت ندارند و چندان سخاوت ندارد هم با و اذن نباید داد که او
 بطل است و دیگر که هم در صحبت او خراب میشود و خواهد شد اما آنکه عالم باشد بجهت
 فقیر شدن او میتوان اذن داد بلکه مثال هم نوشته باید داد که چون عالم است
 در صحبت او عداالت رواج نخواهد گرفت و در درویش سخاوت عجیب هر است نیمه
 حال اوست بارے اگر خواننده نیست ضیافت روح نمیتواند کرد ضیافت جسم خود خواهد

و اگر منصب میبخت نخواهد رسید بمنصب خدایت خود سر فرزند خواهد شد اینهم بخلاف
 نفع خواهد رسانید چون بر قاصدان جرم نمیداشد که ملاحظه خواهند رسانید
 شجرات سلاسل نوشته نشر انشاء الله تعالی بوقت نوشته خواهد شد باید دانست که
 سلک قادریه که از جانب حضرت شیخ محیی الدینی قدس سره دارم این سلک مثل
 بر سلسله قادریه سهروردیه و همدانیه و کردیه و نوربخشیه و سلک نقشبندیه جدا خواهم
 نوشت اولاً و آخراً ابو الفیض لائق خلافت است بر اے او تبرکی بفرسند که از طرف
 شما با خلافت چشتیه و قادریه داده آید والسلام +

مکتوب چهل و هشتم شیخ الاسلامی شاه نظام الدین و الدینا سلمه الله تعالی
 از درویش کلیم سلام محبت انجام مؤدت انقسام مطالعه فرمایند امروز که در محرم الحرام
 ۱۲۸۰ هجری مرقوم میگردد که میان شیخ نور محمد خادم شما از اولاد حضرت محمد
 بهاء الدین ذکر یک کتابت شما آورده اند و حقائق فحوی منینه حقائق باشره از کتابت
 همه معلوم شد چون این مرد بهتجا بحدیستگاری شما سر بلند بود احوال بسیار نقل کرد
 موجب شکر الهی گردید الحمد لله که حال درویشان شما در اکثر امور اسلف سیما الحمد لله
 و المنة که در اعلا کلمه الله می موفور مبذول است مرقوم بود که در حین وضع اعلاء
 بیشتر است به نسبت آن وضع لے برادر بهر حال مقصود ایصال فیض فقر محمدی
 بهالیاں بهر وضع که بیشتر این کار سر انجام یابد باید کرد و بگری خوب کردید که چندگاه
 در خجسته بنیاد توقف کردید خصوصاً رعایت خاطر عاظمه خواجہ نور الدین از حلقه و ضل
 که در قبا پوستان این قسم غافی الشیخ شاید کم بهر سه سلام فقیر هم خواهند رسانید
 الله تعالی الیائیں را بقضاء اتم رسانیده باقی بنجود دارد دیگر بنجود عاشر صادر

فانی از خود بحق محقق شاه محمد جعفر و شاه یار بیگ سلام رسانند شیخت پناه شوند
آنقدر طلب ایشان توجہات شماست کہ در شرح نیاید اگر لطف شما مددگار ایشان
بے کار بے مشکل آسان خواهد شد چه بایست سفارش است مصرعہ خواہی بود
روشن بندہ پرور ہی داند و السلام

مکتوب چہل و نہم - شیخ الاسلامی شاہ نظام الاسلام و المسلمین الدین از درویش
کلیہم سلام مطالعہ نمایند روز کہ ۲۶ شہر شوال است مرقوم میگردد کہ نوامیق
مکررہ قبل ازین نوشتن در جواب مکتوبتے کہ در آن مذکور اشتیاق خلیفہ وقت
بود رسید - مکرر آنکہ خوب کردید کہ زفتید کہ صحبت ایشان بابیج درویش آنقدر گیرانفتاد
مشہور است کہ شیخ عبداللطیف انقیاد داشته اند و باب او میفرمودند کہ احسن ظنی
پیش شیخ عبداللطیف نداریم پس عزیزان دیگر معلوم کہ حسن ظن ہم آنجا تکلیفست
باقی چون سخن سرود و سماع شما با ایشان رسانیدہ اند و خلیفہ بشرع دارد و مشائخ
سر نہاد ہم در لشکر از حج رسیدہ اند بہتر آنست کہ مجلس سرود و سماع موقوف دارند
تا ہجیان مخالفان نشود ملا ابوالفیض راسخ الاعتقاد در خدمت شماست لیاقت آن
دارد کہ اگر اجازت نامہ در سلسلہ چیست با و نوشته آید بایک ہستار سہ گز فقر حویں در مجلس
از مجالس سابقہ از و آزرده شد و او حق پے نفسی بجا آورد برائے اتمالت خاطر و
شرخروئی او در جملہ پیر ہستے تبرکاً پوشتانیدم اما این پیرا ہن پیرا ہن تبرکاً بودند
پیرا ہن اجازت کہ بے اجازت نامہ نمیشد و این موقوف بر شماست چنانچہ اشارت
خواہ نور الدین کہ مکرراً خلاص مرزید نیمہ آستین تبرکاً بدست شیخ محمود با ایشان
فرستادم شاید برسد و السلام

مکتوب پنجاہم - شیخ الاسلامی شاہ نظام الاسلام والمسلمین شاہ اہل الدنیا والدین
از درویش کلیم سلام مطالعہ نمایند امروز کہ سارا حرم الحرام است مکتوب میگرد و تا ممکن
باشد اذن سولے اہل علم بیگرے نباید داد اگر قابل این باید دید یک نوع اذن
باید داد کہ دل شکستہ نگردد و کجارد در میز نباید رفت شما مثال خبر بجمہار نباید داد
و اما در عمیداریم از علما گذرانخستہ کہ قادر بر کتابت عربی باشند و صرف و مخور ادرست
تر از خواندن این قدر بس است والسلام #

مکتوب پنجاہ و یکم - شیخ الاسلامی شاہ نظام الملتہ والدولۃ والدنیا والدین
سلطنتہ العالی از درویش درویشان خاکراہ ایشان کلیم سلام بہجت انجام
سطاعہ فرمایند الحمد للہ والمنتہ کہ حالات مستوجب شکر است مشنیدہ شد کہ شما از
بنگاہ برجستہ آمدید اہلاً و سہلاً و مرحباً بکم خوب کردید حالات اینجا مفصل خواہید نگاشت
اما احتیاط خواہ نوشت کہ بعضی سیکفقتہ کہ بنانے قاضی محمد اکرم قاضی این شہر بودند
نور محمد درویشے نوعل و اشاعت راگ داشته آخر الامر رجوع او بمعونۃ مرید اللہ نام
شخصے دارالالت شد و آنجا بعد بہتک حرمت بتوجہ گرایید زہار صد زہار کہ کا
اجہار شین نیاید والسلام #

مکتوب پنجاہ و دوم - شیخ الاسلامی شاہ نظام الملتہ والدنیا والدین سلمۃ اللہ تعالی
انجام یافتہ درویشان کلیم سلام محبت انجام مطالعہ نمایند و ہمہ حال داعی ترقی
ظاہری و باطنی نمودارند خواجہ عبداللطیف بر سرنامہ کتابتے نوشتہ بودند کہ شاہ نظام
حیدر آباد شریف بروند اما از رسیدن کتابت از جانب شما دل نگراں بودند
شد کہ ہنوز بجائے مقرر نشدہ بلکہ مجلس افتاء اللہ تعالی باحسن وجوہ مقرر خواہ شد

والسلام علیکم وعلیٰ من لدیکم

مکتوب پنجاه و پنجم - شیخ الاسلامی شاه نظام الملتہ والدین والدینا از فقیر سلام خوانند میاں محمد شاہ با افغانان جمہور قافلہ شیخ سوندہ مقلب رسید کمال الدین وغیرہ رسید میاں محمد شاہ بزرگ زادہ جھجھ اندمہ لیاقت دارند خوب کردید کہ ایشان را اجازت ہم دادید اگر مستقر بر آئیں کار نشینید اعلیٰ کلمتہ اللہ خواہد شد دیگر میرا بوطالب نیز رسیدند یک آثار نبات و خواجہ کل گلاب و نان ہدیہ آوردند جوان گرم معلوم میشود این قوم این قدر کہ بدروازہ فقراء بشوق روند نہایت شوق است و عشق کہ مہیا کردہ شد از درویشی سکنہ غریب خانہ سے پرسیدند کہ آنجا حلقہ ذکر میشود او گفت نہ باری پرسیدند کہ روز جمعہ مجلس آغاج میشود یا نہ او گفت نہ عزیزان کہ در خدمت شما تربیت سے یا بندہاں طریقہ انجامی خواہند نمیدانند اکنون دماغ کم مانده است والسلام

مکتوب پنجاه و ششم - شیخ الاسلامی شاه نظام الاسلام والمسلمین والدینا والدین از درویش کلیم سلام مطالعہ فرمایند نوشتہ اند کہ حکما متفق اند بر این کہ یک دورہ نگاہ دارند بر دل من اعتماد بر غفۃ حکما نخواستہ اند کرد اگر در خود جوش این کار دریا بند می توان قیاس کرد کہ از غلبہ شہوت است خون در جوش می آید و فاسد میگردد و اگر در خود مطلقاً اثر سے از غلبہ شہوت نیابند معلوم میشود کہ منتہا آن غیر غلبہ شہوت است اگر فی الواقع از شہوت باشد پس کسالہ زوجہ اختیار باید کرد و الافلاک من چندین باب بشما نوشتہ ام و شما متوقف مانده قیاس کردیم کہ شاید محتاج نخواستہ بود و دیگر مخفی نمائید کہ دریں روزہ ما داعیہ زیارت حضرت مدینہ مدلول جوش می زند اگر چه اسباب آن موجود نیست اما قبل ازین ہم بے اسباب این دل میسر آمدہ بود اکنون ہم دل میکشد کہ سرو پا بر نہنہ شدہ جانب مدینہ روان شوم باز والدہ العظمیٰ

عمر مساعد نماید که اگر برادر بر ما بنور آیم و شمار را به منعم معنی نذر دایم که شما خود را جریده به بر ما
رسانید و اگر برادر احمد آباد روم خود وقت رجوع باید که شما به بر ما بنور رسید بهر طریق بسبب
کثرت سکون سحرکت دل میکشد و اگر شما هم با اتفاق متوجه حرمین شریفین شوید سیر عاشقان
کرده آید اما ارتباط دها بسرم آنقدر است که شاید این معنی کمتر میسر آید و المقصود قطع التعلق
و الزایل لا قطع المفازات و المنازل و الوصول الی الله لا الی المکة لیکن زیارت و زیارت
قبر شیخ رحمة الله علیه لطفی دارد و السلام

مکتوب پنجاه و هفتم - شیخ الاسلامی شاه نظام الحق و الملة و الدین سلمه الله سلام من
مطالعه فرمایند الیوم ۲۱ - ربیع الثانی است مرقوم میگردد که احوال بجهد مقرون است شنیده
شد که حقتعالی عز شأنه شمارا ولایت و مصری عنایت فرموده که نام او منظر الدین کرد و عیبت
که ما این چنین اخبار راحت افزا از خراج بشنوم و شما در ایصال اخبار ستر و کتمان بکار بریدین
چنین نخواهید کرد حالا نام فرزندش و نام پدر او بنویسند عجب ترا آنکه اکنون شنیده شد که فرزند
و غیر تولد شده باید اگر این معنی تحقیق شد تفصیل بنویسند و دیگری بی بی شرف النساء که دختر طاهر
فقیر است شادی ایشان کردیم فضیلت و کمالات دستگاه شاه محمد هاشم که اکنون در سلسله
عالیه چشمه داخل شده اند این نسبت مقرر کردیم و تفصیل حال مؤمنی الیه آنست که بزرگان
ایشان از شهرها اند که شهرسیت در دکن شاه حسن پدر ایشان مرید شیخ عبداللطیف بودند
که بادشاه ایشان اخلاص داشت شدند ایشان را اذن و اجازت آله آباد داده رخصت
آله آباد نمودند اینجا محمد هاشم بهر سید چون هفت سالگی رسید در گذشتند حالا خانقاه و روضه پدر آنجا است
متبرک - این فرزند تحصیل علم مشغول شده بدلی آمده هفت هشت سال در مدرسه دلی
مشغول شد تا بعضی مردم از ایشان فارغ شدند چون بسیار صالح و فقیه فقیر زاده بود این عقد

منعقد شد بالفصل خود بدین شوق دارند اما قصد اربعین و صلوة دارند و هو المراد
 مکتوب پنجاه و هشتم - شیخ الاسلامی شاه نظام الملہ والدینا والدین از فقیر کلیم سلام
 مطالعہ فرمایند در ہر کتاب شمار مرے و ایامے بدین معنی میباشند کہ عزیزاں حقیقت آنجا
 چہ قسم نوشته باشند و حضرت متغیر گشتہ باشند لے برادر لے جان جہاں لے تمام ایماں
 و بان من مکرر نوشته ام کہ ہرگز این خیال را در درون خود راہ نہ بند اول آنکہ ہرگز
 کسے نوشته و اجا اگر احمق موافق و مخالف بنویسد دل من در حق شما آنقدر مطمئن است
 کہ نوشته آن مہول ہرگز تصرف در مزاج فقیر نہ تواند نمود و خاطر جمع دارند و این سبب از نوشتن
 ہزار بار تصور نمایند این چنین شیخ سوید با از زبانی شما اظہار نمودہ بود بنا بر آن طواریط اذیل
 در دفع این خطرہ نگارش یافتہ بود و مصحوب شیخ سوید با ارسال یافتہ متضمن آنکہ من بعد این
 چنین خطرہ را در دل راہ نہ میدہ و نہ نوشته باشند کہ کسے چنین و چنان نوشته باشند
 این قدر یقین تصور نمایند کہ نوشته سبکیس در حق شما موجب تغیر مزاج این عاجز نخواہد بود
 العدا اللہ بخداست سالۃ الاحباب دوست بلا سیدین شاہ نور الدین محمد خواجہ سلام برسانند
 سردار خاں و سید خاں در طریق ذکر خوب ہستند و اخلاص نیکو دارند از آمد و رفت مقتصر
 نیستند سید محمد شاہ یعنی کمال محمد در ملاقات کابل بہت اما اخلاص دارد و باطن مقتصر
 نیست و السلام ۛ

مکتوب پنجاه و نہم - شیخ الاسلامی شاہ نظام الاسلام والدینا والدین از دیور
 کلیم خدام فقہر اسلام مطالعہ نمایند امر و زکہ ۸۰ ہر شہر شعبان المعظم است قلمی میگردد قبل
 ازین نوشته بودید کہ باران ملاقات بادشاہ میخوایند اما این معنی قبول خاطر نیست بناء
 علی ذلک مر قوم میگردد کہ ہر چہ آنجا بخاطر شمار رسیدہ عین صواب است کہ محض عنایت

ذوالمنن است ز بهار قصد این امور که موجب امانت خرقه درویشان است کنند
 که این صحبت پابنده نیست ایشان طور شاه عبداللطیف بر پانپوری را اندکے معتقد اند
 دیگرست و شب یا بیتی اگر بهر طریق آئندہ آید منع نباید کرد و اما خود نباید رفت و اگر صحرا یا مسجد
 یا جاسے تبر کے قرار یابد آنهم خیرے نیست تسمع بالله بعد از خیر من ان مق ۱۶ و آنچه بخاطر
 میرسد این است و شما بمقتضی وقت ہر آنچه خواهید کرد نیکو خواهد بود سلام ما بہہدایان
 خود جدا جدا رسانند :

مکتوب شصتم - نظام الاسلام والمسلمین والملتہ والدین از فقیر درویش کلیم احمد سلام
 مطالعہ نمایند و اشتیاق ترقی بداج و مراتب خویش تصور نمایند دریں روز با شوق
 آنست کہ کلمہ چند بتفصیل نوشتہ آید اما نامحرم است قلم عذر خواہ این داعیہ است
 کہ تا پردہ مفارقت از پیش صورت برداشتہ شود و این سرکنوں در معرض اظہار آید
 اگرچہ ارواح را از کینہ گیر حجاب نیست اما اخبار ناسوتی خیرگی دیدہ بصارت می آرد چہ توان کرد
 کہ ازین چارہ نیست انشاء اللہ در مواجہ حریف چند نذکور خواهد شد مرزا عبدالرحیم و مرزا
 احمد بیگ بریں بے بیج لطفی نمودہ مرزا احمد بیگ را در کار خود گرم تر از مرزا عبدالرحیم
 یا قسیم ماہر و محبت ذاتی بشمار دارند دیگر معروض آنکہ شمار بہار الف ز بہار قصد این
 طرف ننمائید کہ از دولت عظیم محروم خواهید ماند حکم آنست کہ در لشکر خدمتگاری طالبان
 حق ننماید و این سعادت خود شمارید و جہد کنید تا مردم بسیار از حقیقت غفلت بزاویہ
 معرفت بطفیل شمارسند و این طریق نادر را شائع کنید کہ فیض یابد و گرمی باطن شما
 در فوج فوج طالبان سرایت کند و السلام :

مکتوب شصت و یکم - شیخ الاسلامی شاہ نظام الحق والدینا والدین از درویش کلیم

سلام مطالعہ نمایند امرور کہ ۲۱ شہر ربیع الثانی است مرقوم میگردد و مصلحت آنست کہ
 بجد گاہ جائے راستقر خود سازند و توطن اختیار کنند و مجرد و منفرد بگذرانند و برائے توطن
 شہر برہانپور در جمیع خوبہا است خوب است ہم گذر مردم ہندوستان و ہم گذر مردم
 دکن و ہم گذر حجاج بیت الحرام و اکثر درویشان دریں شہر بودند اما تکیہ برب آب اختیار
 کنند و از نظام پورہ نام نہند و دیدن امر او سلاطین چوں نیست چہاں کہ باک الکون
 رخصت است باہر کہ خواہید ملاقات کنید و مجلس را اگر خواہید بر ملا سیر کنید اما ہر کار نیست
 خیر پیش دارند مصرعہ از آل گناہ کہ نفعی رسد بغیر چہ باک و قصد کنید کہ مخلصان شمار
 سیر دنیا پرستی برخیزند و کسے را کہ داعیہ ترک دنیا و ازواد خلوت نشستن پیش آید غنیمت
 شمارید و دریں امر حیران ہر وجہ مدد فرمایند و یاراں را ترغیب تبرک دنیا و احتراز عاصو سبایا کنید
 مکتوب شخصت دوم شیخ الاسلامی شاہ نظام الدینا و الملتہ والدین سلمہ الدتعالی از درویش
 کلیم سلام مطالعہ نمایند ۲۴ ذالحجہ است پیش نمایاں بہاؤ الدین شرح ملا خاندہ بہر طریق
 ارتباط و افراد اگر ہمت باین کار تہ شود کہ ایں بیچارہ بوجہ من الوجوہ آب و ناں برسد و
 ایں عبادت متعدی است نہ لازم حافظ شیرازی میفرماید بیت
 چو قصد بادہ کنی جرعہ فتنان بر خاک از آل گناہ کہ نفعی رسد بغیر چہ باک و
 اگر رجوع بخلق بامر دنیاوی پیش محققاں گناہ است اما چوں برے غیر باشند جواز دارد و السلام
 مکتوب شخصت و سوم کلیم شیخ الاسلامی شاہ نظام الملتہ والدینا والدین سلمہ الدتعالی از درویش
 کلیم سلام مطالعہ نمایند امرور کہ جمعہ ۱۷ رمضان المبارک است مرقوم میگردد کہ کتابت رسید
 مشعر بخیر امور و صلاح کار بود شکر ایزدی بجا آورده شد مرقوم بود کہ دوسہ روز بر توکل نشستہ
 و در خانہ بیچ بختہ نشد آخر قرار بر یقین افتاد اسے برادر خوب کردید کہ در خانہ بختید مقصود فقیر

ایں نبود کہ در خانہ بیج نہ پختہ باشد بلکہ مقصد ایں بود کہ بعض فقر اجنبی وضع اختیار
کرده اند کہ از فتوحات بر طعام پختہ گفتا کردہ جنس دیگر را قبول نکرده اند و ایں وضع برے یک
خوب است کہ بر نفس خود ہر قدرے کہ اجبار تواند کرد رواست اما در صورتیکہ نفس چندے
وابستہ ایں کس باشد قہر نفوس مختلفہ باہولے مشتتہ مشکل دریں صورت ہم وضع خود نگاہ دارند
در وارہ قیمت اوضاع جنین باشد والسلام ۛ

مکتوب شخصت و چهارم شیخ الاسلامی شاہ نظام الدینا والدین سلمہ الدار فقیر کلیم
عافاہ الدار سلام محبت انعام مطالعہ نمایند مکتوب محبت اسلوب مدتهاست کہ نرسیدہ چشم
نگرانست لے برادر یک کلمہ الد کہ از زبان بندہ از بندگاں برمی آید ثواب آں از مرکب
خاک تا محب فلک اعظم بر میشود پس طوبی لمن قال وطوبی لمن قال قال
لہم جزاء اولی اول من قال ہیں اینہ صواب برے خود و برے تمام سلسلہ مشائخ خود کہ
جمع کنند ببادشاہی سلیمان برابر نیست پس رحمت خدائی تعالیٰ بر شما باد کہ ایں سلسلہ را جاری
کردید شکر اللہ سعیکم و ایں ہمہ فتادگان حسیض غفلت را با وج حضور رسانیدید و
ارواح مشائخ با خود خوشنود کردید بالفرض اگر کسے گنجے با ولاد شیخ بہ بخشد آنقدر رضامندی
جناب ایشان در آں نباشد کہ در احیاء سلسلہ ایشان باشد قد بر و کن من الشاکرین
شما در کار خود سرگرم تر باشد کہ ہمیکس بر شما شائق نتواند بود مگر آنکہ کار شما بجزد و السلام ۛ

مکتوب شخصت و پنجم شیخ الاسلامی شاہ نظام الحق والدینا والدین سلمہ الدار درویش
کلیم سلام خوانند لے برادر احیاء سلسلہ عجب کاریت خیر جاری است کہ تا ابدالآباد خواهد ماند
و ایں مزخرفات دنیا جمع آوردن اسباب فانیہ آخر معلوم کہ با کہ و فاکر کہ با کند طریقہ خود
انشاء باید کرد اما بنا اہل ان باید آموخت کہ نسبت شما خورند و شکر و سچرال گذارند شنیدم کہ میر عبد اللہ

از ملاقات خلیفه پیسے پیدا کرد و آنگاه صاحب نعمتال میگردید عجب است آری این قسم در حق
می باشد و السلام *

مکتوب شخصت و ششم شیخ الاسلامی شاه نظام الدین والدین از درویش کلیم الله سلام
خوانند مشهور آنکه محب صادق و یار موافق خواجه نور الدین محمد که تمام محبت شما میخواهند از
جسته بنیاد عرضیه باین درویش نوشته بودند و درخواست محبت شما نمودند از این بجا نوشته
می آید که همچون این عزیز را باید که امتیاز داده در تربیت باطن ایشان کوشش بسیار نمود
براتب تصور بر رخ و بر رخ البرزخ بایشان بوجه احسن نشان باید داد و هدیه متوجه بطن
ایشان باید بود و در جذب و اعطاء جمعیت سعی باید کرد که تا ترقی نموده باقصی درجات فائز
شود من بعد کرم و لطف خود را از هیچو مقبلان دریغ نخواهد داشت و بهر پیر این مقبولان
این دوست را باید ساخت و محبت خود باید پرداخت و باحوال ظاهر و باطن او باید پرداخت
و السلام علیک و علی من لدیک *

مکتوب شخصت و هفتم شاه نظام الملک والدین سلمه الله تعالی از درویش کلیم الله سلام مطاع
نماینند درویش را باید که اخلاط بسا دشمنان نماید و بجای اهل دول طواف نماید که اختلاط ملوک
رونی ایمان میبرد و بر تقدیر کس که ملوک باعث برین امر گردند با اختیار خود و آری اگر بزرگوار
و تعدی برند برود که عند الله ما خود نخواهد بود و اگر بادشاه را توفیق آنکه طغری نامه اعمال
خود نعم الامیر علی باب الفقیر سازد بگذرد تا آن سعادت مند از لی باین دولت مشرف گردد
چنانچه رفتن بجای اینها من ندارد و همچنان اگر خجین ازین طائفه نبی ندارد و لاکه اگر کس
ازین طائفه نیاید گویند و اگر بیاید فهو الاحری بحال الفقر و درویش صاحب تکلیف که بر شیه
ارشاد رسیده باشد تنفر و گریز آن خوش آئنده نیست و اگر تکرار آمد و رفت آن موجب ظلمت

گویناگوں باشند بطریق سیر بطرف رحلت نمایند اگر انفرار لایطاق بین سید المرسلین و اسلام
مکتوب شخصیت و ہشتم - شاہ نظام الدینا والدین سلمہ اللہ از درویش کلیم سلام مطالعہ
نمائند سرور و وسیع محجب اقتضائے وقت اگر موقوف دارند جائز باشند یا برائے سیر طرف
روانہ شود بادشاہ فدویت کہ برائے درویشاں می نمایند یا بیچ درویشیہ نکرده و نخواہد کرد یا چنان
معذور است منصب سلطنت و فنا ہم کم جمع شوند دیگر از ملبوسات خود نیمہ آستین برائے
خواجہ نور الدین فرستادہ و شفا برائے ملا ابوالفیض ارشاد نامہ چشتیہ بایک دستار اگر چه
بفرسند بشرف کوین مشرف خواہد گشت کہ خرقة خرقة خلافت خواہد بود و اورا بسبب استقامت
خاطر او کہ شکستہ بودیم یک پیر بن تبرکاً لا خلافت دادہ بودیم اما از خرقة خلافت تاخر فرما تبرک
از زمین تا آسمان تفاوت است والسلام :

مکتوب شخصیت و نہم - شیخ الاسلامی شاہ نظام الاسلام و المسلمین از فقیر کلیم سلام مطالعہ
نمائند مکتوبات رسید چند گاہ اورنگ آباد اگر کم دارند کہ امروز جمعیت دارد کہ شہر ماے دیگر
ندارند و علیکم بالسواد الاعظم نیز مقتضی ہمین است و طریقہ سفارش و صدارت خوب است
کہ البتہ نفعی بخلق میرسد دریں باب مزید تاکید دانند و خلافت عظمی کہ مکتوب مستحل باشند
خبر باہل علم کہ قادر بر عبارت عربی باشند دهند و خلافت صغری کہ زبانی باشند علی اقتضائے
الاحوال باصحاب شوق و ارباب سخاوت بدہند بقوت شوق و سخاوت میتوان آدمی را کاشی
برد و عورات را چہرہ دست بہت نمیدہند این را ہم معمور دارند و شخصے از اہل حال و وجد
اگر صلحت باشند در لشکر شاہ عالم بفرسند کہ مرد آنجا شما تعلق دارند طریقہ مجلس در پیش
بدارند و طریقہ ذکر با بکلیہ از دست رزہ اند بخیر یاد حق سبحانہ تعالیٰ و الخیر استغراق در مراقبہ
و امرے دیگر مباد و السلام :

مکتوب ہفتادم - شیخ الاسلامی شاہ نظام الحق والحقیقت والدین سلام خواندند اور
کہ ۴۴ شہر صفر ختم اللہ بالخیر والطف است کتابت شما و کتابت خواجہ کا سرکار خاں و خواجہ
نور الدین رسید مکتوب شما مضمون این داشت کہ حقیقت چشم معالجہ واستصواب اجازت ثبوتات
و مضمون مکتوب خواجہ نور الدین آنکہ چشم من فدا ہے چشم حق بین حضرت پیر و سنگیر باد
ازین سخن این کلامیں حروف نوشتہ گریہ سرشار مستولی ست کہ در شرح راست نیاید و مضمون
کتابت کا سرکار خاں تاکید بیج حویلی بود و السلام فقیر شما اینجا بیج یک از قبیلہ راہ محبت ندانم
و اگر راست پرسید قبیلہ ہم ندانم بہر حال محفوظ ام کہ قبیلہ دارم کہ الاقارب کا العقارب السلام
مکتوب ہفتاد و یکم لسان الذاکرین خیال العارفین نظام الاسلام والدینا والدین متع اللہ
الاسلام والمسلمین بطول بقائہ از احقر خادم فقرا غرق بحور گناہ کلیم اللہ سلام محبت
القیام مطالعہ فرماید بعد از انکشاف آنکہ ۱۱ شہر ربیع الثانی ۱۰۸۰ محب الفقرا محمد قائم باقی
شرفیہ و ملاطفہ لطیفہ رسید چون مخبر از احوال خیر آل شما بود راجعاً انجا مید نوشتہ بودند کہ
بعضے طالبان راہ حق بنگ و شراب میخورند می آیند داخل کنیم یا نہ مکرر نوشتہ شدہ است
کہ داخل کنیہ کلیہ آنست کہ غیر معتقد را داخل نباید کرد اگر چہ سید زادہ باشد و سولے آن
ہر کس کہ با عقاد باشد آن را داخل کردہ آید و در کتابت محمد مراد خطیب عید گاہ مسطور بود
کہ شخصے جائے مرید شدہ است و ذکر و فکر از شیخ یافتہ و طالب اینجا شدہ تلقین ذکر بکنم
یا نہ لے برادر چوں از شیخ خود خالی است ہر نہ در و نقش کنیہ بر جا نیست و اگر از شیخ خود
مشغولی دارد و درین صورت اگر شما بطور خود تر بیت میکنید تر بیت شیخ او منافع و لغو
مے افتد مرصع و حکیم مخالف کشتہ میشود و در کتابت محمد قائم مر قوم بود کہ درویشاں
دعوت میکنند فقیر ہرگز نمیرود و برادر من فقیر شما نیز ہرگز نہ تا بیج فقیر نمیرود و نہ طلبہ

سخن وقت و لاف اگر در طاهر ترک سنت است اما در حقیقت عین سنت است که دعوت
 مسنون آنست که برے خدایتعالی باشند برے گفتن آنکه بخانه من فلاں درویش مشہور
 ہم آمدہ بود و دعوت این مردم از قبیل ثانی است والہ اعلم بالصائر والہسائر والسلام
 مکتوب ہفتاد و دوم شیخ الاسلامی شاہ نظام الاسلام والمسلمین والدینا والدین سلمہ
 تعالیٰ از درویش کلیم سلام مطالعہ فرمایند بمیقہ گرامی رسید مرقوم بود کہ حافظ فتح محمد کتابت
 رسانید و از عید شروع در مراقبہ شد خبر اکرم اللہ تعالیٰ لے برادر مردم توران قاطبہ بہشت
 حضرات نقشبندیہ و طور ایشان طور مراقبہ بود اگرچہ قبل ازین در توران مشرب کردیہ کا ذوق
 بسیار بود و درین دو سلسلہ ذکر بغایت کنند اما مرقوم طریقہ نقشبندیہ بہ سبب آنکہ انقیاد
 دارند بسیار شائع است شماراچوں ہمہ طریقہ موجود است از طور مراقبہ چرا بگیا نہ باشند بہشت
 مردم درین طور نیز کردہ باشند و حقا کہ اقرب طریق است و در برنگی این سلسلہ شبہ نیست
 و در پس ثنوی و غیر ذلک ہم وضع خوب است ہمہ یاران سلام رسانند خاصہ بمبیاں
 یار بیگ سلام محبت انجام رسانند و بگویند کہ عمدہ در سلسلہ ما پیر بہ سنی است اگر تو انید بکنید
 و درین کار غلو نہمائید کہ ہمہ فیض مبسوط ہمیں فنا فی الشیخ است ہر چند در شیخ فنا بہ بیشتر
 پیغوشہ بود کہ اچانما اگر ملاقات بجان مہود شود حرف تکیہ بلکہ در ماہہ و سالیانہ مصلحت
 وقت باشد خواہم گفت برادر من در باب تکیہ و خانقاہ اگر بگویند رواست اما صرف در ماہہ
 و سالیانہ چیزے نیست این عجائب است کہ بعتہ بے ترقب و ترصد و انتظار یک مرتبہ از خزانہ
 غیب چیزے بفرزند و جاے کہ ماہیانہ و سالیانہ میشود از عالم توکل بعیدے افتد و گندہ آن
 بفقر و فاقہ نے نے بلکہ بعیش تمام و فضول مالاکلام خوب میشود نام نوکری و چاکری خوب
 نیست کہ در تعین نوعی از بومی چاکری است و منافع وضع خود گاہ گاہ شما یا یاران دیگر چیزے

کہ مے گیر نہ بنایت لذیذ مے نماید و با وجود اینہمہ اگر مصلحت وقت باشد چارہ نیست بعد
آنکہ جوہلی خوب خاطر خواہ میسر آید و در چوک اورنگ آباد - قریب چوک اگر یک خدمتگار نگاہ
دارید بہ نسبت آنکہ لہبب پردہ او اندکے از هجوم عوام پناہ جستہ با حضرت مخومطلق بافتم
او ضلع خواجہ نور الدین محمد در دست یہائے فنا فی الشیخ ہمہ خلفائے شام مرتبہ فوقیت دارد
اگر علم عربی ہم ضمیمہ او شود عالمی ازین مرد روشن شود و این منصب بچاہ دارد سنگ راہ
فیض عالمیاں شاید گشت والا در ہمہ اوضاع بے بدل بہت عادت الد جاری بآں شدہ
کہ دہائے طالبان بمرشد کیہ شغل منصب داری باشد از عیب است و بالمد التوفیق اگر چہ
دنیائے این مردمہ دین است - دیگر معلوم باشد کہ اولاکے طالب علم کہ عبارت عربی را
درست تواند خواند اجازت بدہید و اگر علم ندارد اما سخاوت دارد کہ ہر کس آئندہ و رونڈہ را
خدمت توں کرد و زردوست و طامع نباشد این قسم را ہم اجازت توں داد و اگر علم ندارد
و سخاوت ہم ندارد اما در قوی و جذبہ تسلط دارد این قسم را ہم اجازت توں داد و چندین
مشائخ چناں و چنین گذشتہ اند با سے این کہ مرید نہا باشند و خلافت از مشائخ دیگر
دارند چناں لطف ندارد و السلام :

مکتوب ہفتاد و سوم - اے برادر بدائخہ دنیا فانی است با کہ وفا کرد کہ ما بکنند بہت معطوف
باین ہرگز نباید داشت و آں گروہ کہ معطوف این کار اند آہنہارا اندکے معذور باید داشت
کہ لوک الحمقاء خسر الدنبا واقع است نصب العین ما و شما ہمین است خود اعداداں
باید بود و مردم را برین رقبہ صلاح باید زد اگر حطام و نیوی مارا نباشد گو مباحث حقیقت
میر محمد جعفر کہ خلیفہ شما اند بہن بنویسند کہ من از نام این مرد شادم و اگر وضع و فقر و فاقہ می شنوم
امید شیوع بسیار شیوہ کہ شیوع فیض کہ در دنیا است آں شیوع نیست خمول فیض است و السلام

مکتوب ہفتاد و چہارم۔ اے دوست دنیا جاے نفس پروری و تن آسانی نیست
 باید کہ بہت در اعلا کلمۃ اللہ باشد کہ چنانچہ از عالم قاف تا قاف پُرسیدہ از ایمان باطن نیز
 پُرسوند و اقرب عند اللہ و رسولہ آں کسے روز رستخیز است کہ در افتائے نور باطن
 ایمان ساعی است سعی دریں کار بہر تہ سیری کسے را رسیدہ و خدای تعالیٰ مرسا و
 کہ حقیقت این کار روز افزوں باد و یگر آنکہ آدمی از دست شیطان و نفس متیوانم خلا
 یافت اما از دست زن مشکل تو اں رست بہت در را و خدا کہ بہر زمان اند با آں را بہر زمان ہمیں
 زمانہ پختہ فرزند سعادت مند ابو سعید جلال الدین حامد در احسن اوقات میسر آید و مجلس سر
 بتکلف آراستہ شد مردم اندرون را بہمہ سرا پا و درویشان را دستار ہا رعایت نمودہ آمد
 المال والبنون نہینت الحیوة الدنیا والباقيات الصالحات خیر عند ربک مقام اولیم
 مکتوب ہفتاد و پنجم۔ شیخ الاسلامی شاہ نظام الملۃ والدینا والدین از عاجز بے ہیج عمر
 ضائع کلیم اللہ سلام مطالعہ نمایند امر وز کہ ۱۳۱۰ جادی الآخرین ہست مرقوم بسلام الفت
 رقم میگردد کہ شما چرا مارا فراموش کردید اگر گوئید کہ من بسیار رقیہ می نویسم اما کمتر آنجا میرسد
 گوئیم قرنیہ بر عدم ارقام قائم میشود زیرا کہ در رقیہ نوشتہ می آید کہ دل از ذکر و فکر و تربیت
 فقرا سالکین و از مجلس نگاہداشتن بر خاستہ است چوں ذکر مولیٰ غرضانہ این حال داشتہ
 باشد ذکر یا عاجزاں معلوم کہ چہ گنجایش داشتہ خواہد بود لے برادر خود را و عمر خود را فدائے
 محبتِ اہی باید کرد و روز بروز در ترقی مدارج عشق باید کوشید و عذر و حیلہ سازی ہیج
 کار نماند۔ آنا فنا از شوق قدم بیش باید برد و مجاہدہ عمر گرانایہ بسر باید برد و بدرملوک
 نباید رفت و آئندہ ہر قسم کہ باشد اورا منع از آمدن نباید کرد و اوقات خود را بہراقبہ حال
 در جمع الجمع و در انبوہ خلائیق نباید پرداخت و فیض دینی و دنیوی بعالم رساند و ہمہ

حلاوت و عیش خود را فداے آں بندگان باید کرد و در آں باید کوشید که اکثر این دل
دل از دنیاے دوں کنده میل بطرف عقبتی پیدا کنند و السلام :

مکتوب ہفتاد و ہشتم - شیخ الاسلامی نظام الملک والدین سلمہ اللہ تعالیٰ از فقیر کلیم السلام
سلام خواند مکتوب شما مدتی است کہ دیدہ راسرور نہ بخشیدہ اے برادر خدای تعالیٰ
و خواہد کہ میں عاصی پر معاصی را بفضل و کرم از انچه در و امتداد توجہ الدرباش زنگہ ہدارد
و این عاصی مے بیند کہ ہر چند موش در سفید شدن ترقی میکند دل در سیاہ شدن
نیز ترقی نمی پذیرد کار از دست بیچ نمی آید موت مشرف گردید دست خالی میروم تا چہ پیش آید دست
خالی خوب است از انکہ دست بنامرضیات آغشته باشد و در آں کوشید کہ صورت اسلام
و سچ گردد و ذاکرین کثیر ترقی در دنیا و آخرت آمرزش یابند و چون مردم را بعینہ کہ متوجہ
دنیا و اہل دنیا و اسباب دنیا باشند در آں کوشید کہ مردم از دنیا با آخرت متوجہ شوند و السلام
مکتوب ہفتاد و ہفتم شیخ الاسلامی شاہ نظام الحق و الحقیقت سلام مسنون مطالعہ نمایند و بگویند
پے در پے نوشته باشند چشم انتظار در رہ مکتوب شماست و ندانید کہ مکتوب بسیار نوشته ایم
حال آں گرمی نامندہ است ما ہر روز مشتاق تر از روز اولیم مصرعہ از دلم سردی مجموعہ
از کا فوریت - و نوشته بود کہ بعضی مردم ناخواندہ ادعا خلافت نموده دست بر مردم میدہند
اگر چہ بے برکت درین تدویاں مسموع میشود از آں خیرے بدہند و الا تفاہل نکنند کہ اثم نشوید
مکتوب ہفتاد و ہشتم - عارف معارف الہی گنجینہ اسرار نامتناہی بلع الہالی مراتب ارجال
و احسن طور فی الحال و فی المال از فقیر کلیم السلام مطالعہ نمایند و قیمہ شما کہ مشتمل فکراحوال و
منہج شاہزادہ ملکہ ذکر جہرا و باز پس فرستادن و مدار کردن شمارے منہج شرافت رسید معلوم
گردید کہ شما حسن سلوک بادشاہزادہ کردید اے برادر باد و بہمن راں و بادشاہاں بلکہ سایر خلق معاف

نیامده است مصرعه باد و ستان تلمط باد دشمنان مدارا به همه منظم صفتی دانسته بخلی کریم
 پیش باید آمد و آنچه از احوال خیر مال اخوان الصفا و خلائق انوشاه ضیاء الدین محمد و شاه
 فقیر الله مرقوم بود همه معلوم گردید ای برادر شاه فقیر الله اینجا هم سرے باین عالم مجاز است
 و من تغافل میکردم زیرا که داعیه خلافت و صدر نشینی و ایصال چیز بکافه مومنین در مباح
 او نبود و عجائب از شاه ضیاء الدین مینماید که خلفاء اجاسه نشینان مسند پیغمبر اند این گروه
 ممکن بغایت می نمایند و الله الهادی الی سبیل الارشاد مصرعه صد بار توبه شکستی باز آید و
 نوشته ام و اکنون باز می نویسم که حلقه همه ما هم کرده باشند و صفت آن آنست که با همه
 یاراں حلقه باید کرد از نور صبح و بعد عصر و آنکه مرغوب باشند تربیت او او را مقابل باید نشاند
 و همه چشم بندند و شما پنجم دل متوجه خلایق شوند شما آنکه مقابل نشسته بقوت ذکر قلب در قلب
 همه قلوب تصرف کنید تا بخودی و عینب نماید و بعضی را شوق پیدا آید اما همه باید که تعظیم او
 بکنند و متوجه بقلب باشند اگر از خارج کس حفظ آن بقیاری کند روا باشد و درین حلقه
 آن را اگر بخودی بیشتر و بیشتر باشد پس سر آمد و سر حلقه اوست بدیار ام این درود شریف
 نوشته فرستاده شد **بسم الله الرحمن الرحیم** اللهم صل و
 سلم علی محمد تعینک الافدام و المظهر الا تزلزلک
 الا عظم بعلت تجلیات ذاتک و تعلقات صفاتک علی الله کذلک
 و اثر این آنست که بعد مرور کرد و صحبت پیغمبر شود انشاء الله در ویش بے خوشی محو یار
 ازین احقر سلام مطالعه نمایند و ترقی در فانی الشیخ از اہم تارک و اعظم مطالب شمارند
 عورت را نیز دست داده باشند وقت مرگ معلوم نیست که بخت مرگ آنست که بخدا
 رفت بسامه و که آن روز زن باشند و باینکه آن روز مرد باشند و السلام

مکتوب ہفتاد و نہم۔ شاہ نظام الحق والدین سلمہ اللہ سلام مسنون مطالعہ نمایند۔
 غرضہاے داعی بسیار بر ارسال این حروف است بشما سفارش شاہ حقایق آگاہ محمد اصل
 است کہ بالفرض والتقدیر مصدر تقصیرے شدہ باشد کہ موجب کدورت و غبار خاطر شریف
 شدہ اکنون این مرد خود را مہذب الاخلاق ساختہ و ثنائی تنگی تمام بہم رسانیدہ لایق
 نوازش است بلکہ خلافت نامہ در حق این عزیز زود روانہ سازند و بہر جا کہ حکم فرمایند
 الاقدام در آن موضع نشستہ باتصال نعمت مشغول شود والسلام +

مکتوب ہشتادم۔ عارف عالم عاشق ماند ذات شاہ صفات عمدہ اصحاب وجد وجود
 آسودہ ارباب عین شہو و شیخ الاسلام و المسلمین شیخ نظام الدین متح العارفین بحد و حجب
 از درویش فی فی خاکبایے درویشان کلیم شاہجہاں آبادی سلام مطالعہ نمایند و مشتاق
 خود شناسند بعد ہذا و قطعہ کتابت بمعرفت میاں مظہر فرستادہ بود نہ رسید مضامین
 معلوم گردیدے برادر خدایے تعالیٰ خلاق جمیع کائنات است و تفاوت درجات در فواید
 کائنات پیدا است خلق کائنات من تفاوت بیان اختلاف مفعول است و ہما تری
 فی خلق الحمان من تفاوت بیان عدم اختلاف نفس فعل است پس ہر گاہ اختلاف در فعل
 حق تعالیٰ متحقق شدہ اختلاف تقدس کہ در پیش یک شیخ ساعتی نشستہ باشد آنقدر بعید
 نیست شاہ اسد اللہ و شاہ ضیاء الدین را بر احوال اینہا باید گذشت و خود را بر آنکہ
 امور اید باید سپرد و لم بسیار میخواد کہ یاران شکر را بگذارند اما از آنجا کہ در شکر مشیت قدر
 یافتہ اند و زرا آنجا کوتاہ نمیتواند دید یاران چہ از کتابتہاے یار و چہ از غبار کتابتہاے
 دل آن غم پیوند حاصل شدہ آدمی کہ اگر بالتصفیہ و تزکیہ نباشد آدمی نیست فیکف مرآب
 علیار اجزمی۔ شما ہرگز متعرض بہیچ وضع اینہا نشدہ متوجہ اعلاء کلمۃ الحق باشند واللہ

مته نوده ولو که الکفر و ن اگر وضع شما فوق طریقت و شریعت و حقیقت است هرگز کلمه
 ناحق هیچ یک فزایل رونق نخواهد شد و الا محل زوال است دیگر شمار اذن و ارشاد و بعیت پیران
 خواه جوان خواه پیر داده ام و مگر رای این معنی نوشته ام حالا منتظر ام دیگر بنامش ندو و نمنند انرا
 که دست بعیت میدهند توقع از ایشان نخواهد داشت که ایشان همچو صبح و شام بخدا مشغول باشند
 ارادت حقیقی بعض را میسر است اگر از این طائفه ارادت مجازی دارند اکفایر توبه دارند
 و نمیکه بر پیران ازین مریدان که تحقیق بالتقلید و عزالت اختیار کن چنانچه عبد الله خاں راشیدی
 انرا ترجیح است و باید که بسیار دوست داشته باشید و دیگر نوشته بودید که قبول نیاز مندان نمکنم
 لے برادر عمل سنت آنست که آنحضرت صلی الله علیه و آله و اصحابه و سلم بدایای مسلمانان محافظ
 قبول میکردند بنده هم قبول میکند زیرا که درین استحکام و داد است و ایضا آنحضرت عیال شنبه
 و فقیر شما هم معیل است و دیگر مکرر نوشته ام که شما چون نیت گرانی خاطر کسے دارید نیکو است مکرر فته
 باشید و ایضا شما مجر و اید شاید محتاج هم نباشید اما عیال مندر و دیگر دارد قول حکیم سنائی
 قدس سره مؤید فضل شماست شعر زر که ستالی و نیفتائیش - بهتر از آنست که نیتائیش
 یا قول النبی و فعله صلی الله علیه و آله و اصحابه و سلم و کل امر مانوس در دعوت عمده دعوت
 شیخ احمد بونی است که امیر خسر و علیه الرحمة او را ترجمه ساخته اند و سراج السالکین هم خوب است
 و دیگر از شنیدن وضع مجلس و سرود بے شور و شغب دل بنایت را حتمند شد نعم ما فعلت مصر
 ببانگ چنگ مخمور که محسوب تیز است - دیگر همه یاران خود را سلام فقیر رسانند بوجه مخصوص
 و بهر یاران عوام خود سلام فقیر رسانند و چه عموم من کان خاصا لک فهو من خواصنا
 و من کان عامافه من عوامنا شما همه را بکار خود گذاشته و صلح کل نموده بارشاد و خلایق مشغول
 باشید اگر جماعته طاعت ظن کند چون شما خوب باشید سور نخواهد کرد و السلام الله سبحان

عرشانه جمال فقر محمدی نظره بعد نظره و لمحه عقب ملتحمه در چشم سویدای قلب حقیقی زیاده کنایه
و ماضی مراتب شوق که عدم امکان مزید است بتأیید قوت قیومه نظامه رسا و نمیشه که
در آموذ بود بنظر درآمد اگرچه آثار سرعت در بعضی ابیات لایح بود اما بغایت دشمن افتاد بر او
فکرات دارند که این هستی موهوم ز دیده اعتبار بر خیزد و این حول که بر دیده عالم نشسته و نصیب
العین گرفتاران تعینات گردیده از قوت باصره حق بین بر خیزد و تکمین در ماسوی باید کوشید و
دیده دل را از رویت اعتبار نماید پوشید تا محویت و تیش نصیب عاشق نیست عارف نیست
در آن بکوش که از اختیار و برابر باشی در آنکوش که از مقربان باشی صحو بعد الموهنهایت است
والسلام علی من الضحی السمع و هو الشهید

مکتوب هشتاد و یکم - شیخ الاسلامی نظام الحق والدینا والدین از فقیر سلام خوانند و مشتاق
خود دانند شاه ضیاء الدین برائے فقیر از بادشاه حویلی مکه هزار و دو درعه بازار خانم که شتم است
بریک ایوان و دو حجره یک چاه و یک چاهچه گرفتند چون عمارت درو بغایت کم بود مبلغ سیصد و
خرج کرده دیوان خانه ترتیب دادیم تمه با تمام سمت یابد که عالمیاں از آن بهره و رباشند و
بهره مجتبان و معتقدان خود که دست بیعت داده و آنکه حسن عقیدت بے بیعت دارند سلام فقر
بهر فرد جدا جدا رسانند و چون اسامی عاشقان آتی بخاطر حاضر نیست تفصیل نیز در خدمت السلام
مکتوب شتاد و دوم راحت و حمد من این رقع را در عین مجلس سرود که اثر دوام خلق و را
بود نوشته ام دوستان را همه جا حاضر باید داشت و دیگر مصلحت آن می نماید که شما هم متاهل
شوید بهر تقدیر این منت را هم بجا آرید و قبول هدیه سنت است شما چه اید یا قبول نمیکند و در وقت
مزاج متزوج و متاهل گردید درین وقت روزه دایا خوب نیست بلکه مضر سه بار چه دستار و چادر
و نیمه آستین با شجرات فرستاده شد برسانا و با تمام سنت باید کوشید تا عالمیاں از آن بهره

باشند بهمه محبان و معتقدان که دستِ محبت بشمار داده اند سلام این فقیر و یاران اینجا بخیرست
شما و اصحاب شما سلام میرسانند *

مکتوب هشتاد و سومیم نظام الملة والدین والاسلام و المسلمین بنین الله تعالی بوجود شریفه
سکاک الفقراء الی یوم الدین از فقیر کلیم سلام خوانند و بهمه حال مشتاق خود دانند الحمد لله که
این نقش خاطر خواه نشست و قرعه خال توفیق ایصال فیوض الهی بنام آن نیکنام زدند
ذک فضل الله یوتیه من یشاء والله ذو الفضل العظیم شکر این نعمت مر از شما بیش
باید کرد اما اے برادر سخی مبذول آن سازند که فیض با کثر مردم متعدی شود هر که فی الجمله صلاحی
داشته باشد از و در نیج نذرند و در بند آن نباشند که او تارک دنیا باشد که کای خود تاثیر خواهد کرد و سماع
و خلوت اکثر بایاران مخصوص خود شنیده باشند که امر و ز قدر را گمنامی شناسند و او را
بر رعایت نمی کنند *

مکتوب شصتا و چهارم محب حقیقی مشیخت پناه حقایق و فضائل دستگاه مولانا شیخ نظام القلوب
سلمه الله تعالی از فقیر درویش کلیم عنوان عنوان صفه سلام مفتوح کلام مطالعه نمایند و بهر حال
مشتاق ترقی مدارج کمال و تزیید علم و حال خود شناسند از دنیا رستن بعقبی رسیدن است
و از هر دو برخاستن بخدا نشستن صدقی آنست که بخدا صحبت داشته باشند بخود ز خرقات دنیا
سرگز اعتبار ندارد مبتلا اے اونیست مگردول و مبتلا اے اونیست مگر مجنول و مفتول اما دنیا که وسیله
عقبی باشد آن نه دنیا است بلکه آن عقبی است دانست آنکه دانست و ندانست آنکه ندانست باید که بحسب
عالمیای بوده قصد در ایصال خیر و تنبیه غافلان بسیار که شنند اما تنبیه از آگاه خوش است از قبول
اتاهون الناس بالبر و تفسون انفسهم هم نباید بود *

مکتوب هشتاد و پنجم - شیخ الاسلامی شاه نظام الملة والدین ثبت الله علی الحق و البیقین از درویش

کلیم سلام مطالعه نمایند و روز سبت و یکم ماه شوال است مکتوب میگردد که مجازی احوال ظاهر بخیر
 است اما این گنهگار ریش سفید کرده و صورت گناه گشته آنچه نمی باید از آن تهیدست است و
 وقت فراق نزدیک رسیده امیدوار غمخوار است فاتحه بر خواند که خاتمه بالخیر حاصل شود و الحمد سبحانه راه
 محبت و عشق آسان گرداند که همه راهها پیر آفت است مگر راه عشق و اخلاص این راه هدایت عجب است
 آنچه مردم در عمرهای نوح در ریاضت شاقه یابند در یک دم عشق با اخلاص می یابند انشا اله ارباب التعمیم هم
 مکتوب هشتاد و هشتم مولانا نظام الدین از درویش کلیم سلام مطالعه نمایند بنده کتاب شمار رسیده
 و مضمون معلوم گردید سخن در باب فقر رفته بود بے برادر محبت خدا را لباس کار نیاید در صفاء باطن بذر
 و مراقبه دوام حضور باید که شکی نیست مسلم و وحدت وجود جلوه گر شود در وحدت شهود و تصدیق
 امر خلاف نفس امر است و حیث باشد که عمر گر نمایه صوفی در طلب امر خلاف نفس امر ضایع شود باید که
 ورنه تجرید و تفرید باطن و ظاهراً کوشید و ریاضت را وظیفه خود سازند و آمد و شد با مردم دنیا کم کنند
 که بسیار مضرت و مجروحیت نمودن مردم را اذن و ارشاد دهند تا در معنی فقر پیدا نشود و چون پیدا
 شود اگر از عالم ظاهر نصیب داشته باشند اذن بدهند و اگر مطلق عاری باشند بکار خود مشغول باشند و اگر
 بیت جائے دیگر کرده باشند تا تلقین ذکر نکند بے برادر تلقین ذکر و مراقبه موقوف بر اعتقاد است
 اگر اعتقاد بر خود نبیند تلقین ذکر و مراقبه و اکساب بکنید اگر چه کافر مطلق باشد که اعتقاد آن ابد است
 و تربیت خواهد کرد و بے اعتقاد را هرگز راه ندید و حضور و تلقین نکند که بسیار مضرت است و السلام
 مکتوب هشتاد و نهم شیخ الاسلامی شاه نظام الحق الدین سلمه الله تعالی ازین درویش سلام
 خواند از لشکر بیان اعظم شاه پنج شش کس دید و باشند اما بحال خود گرفتار بودند صاحب من از
 دیدن باد شاه چندان نفع بمردم نخواهد رسید که از رکاتیب فیما بین - رکاتیب فیما بین به از ملاقات
 است نوعی شود که راه مفتوح شود دیگر معلوم باشد که محبت الجوار محمد جعفر بیگ که حامل کتاب فقیر اند

مدت پنج شش سال آنجا ماند همیشه خواہاے نیکو دیدند و مناسبت خود بار و اح حضرت خواہ
 قطب الدین و حضرت سلطان نظام الدین بسیار یکن اما تو فوق بیعت نیافتند ہر چند میر عبدالرزاق
 با ایشان ایما نوشته بودند آخر ہجو ما عجزاں در نظر ایشان نیامدند کنوں بفقیر ملتجی اند کہ سفارشی بشا
 نظام الدین بنویسند بنا بر آن نوشته می آید کہ ایشان را البتہ البتہ داخل سلسلہ چشتیہ مکنید کہ
 این مرد ہمچنین ضائع نشود و السلام۔ دیگر واضح باد کہ مرتبہ فقر پیش خدا و رسول خدا بیشتر از
 مراتب جمیع طوائف است چہ ایشان را اہل الدنیا مکیہ و این اضافت چہ شرف بخش است غفلت
 کہ شما خود را تکمیل ہمیں طور سپارید و اسم طالب علمی کہ مایہ غرور و تکبر و غرور و خود بینی است از خود بردارید
 بلکہ تغیر لباس ہم مکنید کہ مبادا طالب علمان چون لباس شمار لباس طالب علمان بنیند شمار را
 فریب داده از راه خدا بر او دنیا برند و ارشاد خلائق در پیغ ندارند و جہد مبلغ نمایند کہ مردم در سلاک
 شما داخل شوند و ہم مرتبہ فقر رسند و محبت دنیا از دل ایشان سر شود و در سماع و وجد بزرگ نشا گردند
 و شیطنت باطنی آنہا بکلی بر جانیت مبدل شود و از کار و افکار شائع سازند اما اہل و بنا اہل
 این حرام است۔ الحمد للہ کہ میر عبدالرشید داخل این سلاک شدند اما باید کہ تسلیم باشند و سیادت
 و فقیر زادگی گذاشتہ خاک قدم فقر شوند و از اول ابجا بشروع نمایند فلعل عاشق المسکین مایہ تجتہ
 انحوی بایزید خاں با خلاص تمام بجانب شما متوجہ اند و در امر دین و دنیای ایشان متوجہ باشند و السلام
 مکتوب ہشتاد و ہشتم۔ شاہ نظام الاسلام و الحق و الشرع و الدین از فقیر سلام مطالعہ فرما
 کتاب شمار رسید درج بود کہ سید محمد شاہ کہ از اکابر اہل اندر رسیدہ اند خلافت سید مذکور بر جا است
 کہ اسلاف ایشان بزرگ و درویش بودند و ہم فی الجملہ علمی کہ برے خلافت ضرور است دارند و بزرگوار
 خوب است اگر مجد در برے ہمیں کار میشوند سلسلہ جاری خواہد شد و دیگر عزیزے فلاں جا خانقاہ ہے
 بطول و عرض یکصد و سبت و پنج مساختہ امیدوارا جازت است اگر فیضی باد رسیدہ است

بدیند منتظر اندین او برے اذن ارشاد این ہم از دیانت و امانت اوست و قاضی ابوالبرکات قاضی
 قوی است او کہ در بارہ او سفارش نوشته البتہ قابل این کار شناختہ باشد حامل رقبہ محمد ذاکر
 فرمان مروت دار و توجہ فرمایند کہ حاصل فرماں در دستش بیاید شاہ ضیاء الدین باز بدلی
 آمدند اللہ تعالیٰ اجمعیت دل بدہد گدڑی شالی کہ محمد جعفر فرستادہ بود و مدرسید و السلام۔
 مکتوب ہشتاد و نہم کعبہ ارباب ارادت قبلہ اصحاب سعادت آستان ہدایت مقتدای عارفان
 درویش نظام الدین مقتدای اہل عشق باد خاکیاے درویشان کلیم اللہ سلام میرساندے
 درویش بدانکہ رفتن نجانہ و ولتمندان میں نذر دو نغم الامیر علی باب الفقیرو بیش الفقیرو
 علی باب الامیر حدیث صحیح است من رخصت این معنی ندادہ ام و نخواہم داد و اگر اور انفس
 شیطان یاور نیست پس چرا بچند دست شامنی آید سیدانید کہ بیش فقر باد شامان رفتہ اند و
 سعادت دانستہ اند غازی الدین خاں نوکر است از نوکران بادشاہ اگر احیاناً و بفقیر نوشت
 من اجازت خانہ و ولتمندان شما را نخواہم نوشت باقی ماند مقدمہ فتوح اگر خواہید بگریہ بیت
 و اگر خواہید بگریہ اظہار الغنا عن الناس و الافتقار الی اللہ تعالیٰ لے عاشق صادق
 بدانکہ رجوع خلایق و کثرت مریدان خود را گم نخواہید کرد کہ انچہ در دنیا قیمت دارد عشق الہی
 کہ بے ریا باشد قیمت دارد باقی ہمہ تسویات نفس است باید کہ روز بروز عشق الہی افزون شود
 ہرگز ریا و عجب را مدخل نباشد و فروتنی و شکستگی زیادہ شود و بہاے عمر گر انما یہ بخیر باد۔ دیگر حالات
 معمولات شما از خط شاہر بود و احتیاج تکرار نیست بارے ہمہ حال بحق مشغول باشند و سلام
 حقیقی ہمیں وقت باید دانست باقی اسم و رسم است آنکہ مشغول بحق است مشائخ سلاسل باد
 مشغول و آنکہ از حق مشغول است مشائخ از مشغول عمدہ یا بودن است مصرعہ مرار روزے
 مباد آندم کہے یاد تو نیستیم یاد او ہماں وقت است کہ یاد دیگرے نباشد۔ بیت

مقتیدان تو از ذکر غیر خاموشند | بخاطرے کہ تو فی دیگران فراموش اند

رسالہ اوراد و اشغال احتیاط تمام دارد بدست ہر کس فرستادہ بشود تا عزیز اعتباری رسد
بعد از اکتساب فرستادہ خواہد شد تو فتح کہ اشیاں نیز و رخصائے این امر از نظر اغیار اہتمام تمام
مرعی خواہند داشتند اللہ تعالیٰ بخوار و آفندہ کہ بنمودار و +

مکتوب نو دم - برادر محمد نظام الدین سلام محبت انجام مرفوع باد پیوستہ دل نگراں خجیرت
شماست از رشتہ آگاہی امید کہ گاہے نا آگاہی نرود دنیا و ماجرے دنیا سہل است خوشحال
کسے بیدار دلاں کہ دریں غفلتکہ ہیشیار اند ہر جا کہ طالب خدا را بنید آبروے مارا بر خاک قدم
وے شمار کنید ہر کہ از حال ما استطلاع از اسلام خواند و السلام

مکتوب نو دو و یکم - الحمد للہ رب العالمین کہ نامہ نامی آل صاحب ستر سامی حضرت نظامی ^{عبد} مود
روز مجلس جوش و خروش عاشقان گمنامی رسید از خاندان آل عریضہ و از سوزش حامل آل اعنی
انوی دلیر خاں صد حصہ رنگ عشق دو بالاشد ہزاراں شکر آہی بجا آورده شد کہ الحمد للہ و انت
کہ نفس گیر کہ محتاج درویشاں بگی این است باں برادر بوجہ احسن و اتم رسیدہ کہ اثر آن میں
عزیز یعنی دلیر خاں نمودار و قبل ازیں انوی ابراہیم خاں رسیدہ بود ذامدا مل معطوف ہامو
دیگر ہم داشت این مرد خود از عشق پر کالہ آتش بود اللہ ہمزد و لا تنقص سوز دل سینہ
دلیر خاں کم تحفہ نبورسانید کہ ایں غیمہ برآں باید جزا کم اللہ عنا خیر جزا و السلام - دیگر
آنکہ مثلاً اگر خلوت گزیدہ بجلوت گراید اگر صوم داشتہ باشد افطار کند و اگر افطار داشت صوم
اختیار کند بیمارستان و بند بخانہ مارا سیر کند اہل ابتلا را در یاد و در مقابلے رفتہ باشند
تا اینہمہ بر شوق ترو داند کہ نہ جایگاہ جزا ست پس یاد گیر و از غیر او پرواز و نقل است کہ بد مجنون محزون
کعبہ برد کہ حلقہ و بر کعبہ را مجنون بدست گرفتہ دعا کند کہ حق تعالیٰ اورا از دیوانگی خلاص دہد و حلقہ

کعبہ را در گرفت و دعا کرد کہ خداوند مرا بطغییل این در معظم ہر دم محبت لیلی زیادہ دہ و این
جملہ مضمون را شاعرے دریں دو بیت آورده ۵

پے دعاے فراغت ز عشق مجنوں را	بکعبہ برد پدر با صد آہ و واویلے +
گرفتہ حلقہ کہ یارب بحق این خانہ	بہر دم سوے لیلے زیادہ دہ میلے

چوں در مجاز این رنگ باشد حقیقت را ز عدم این رنگ ننگ - آرے بعضے عرفا را حضور
گاہی این قسم دست دہ کہ کار از ذکر جہر و خفیہ برے خیزد و در ہمہ حال مراقبہ دوست میباشد
این خود نعمت است پس درین صورت ترک مراقبہ چینی دار و ملک دوام مراقبہ شعار باید ستا
مکتوب نود و دوم شیخ الاسلامی شاہ نظام الملۃ والدین سلمہ اللہ تعالیٰ از درویش کلیم اللہ
سلام مطالعہ فرمایند امر وز کہ ہ اربع الاول است قلمی میگردد مرقوم بود کہ بخانہ غلام محی الدین
پیرزادہ قصداً ارتباط است کہ حال بیماری چنانست اسے درویش بدانکہ خبر عشق الہی انچہ است
اگر چہ شکر خورہ تست زہر خوردن است مقدمہ ہر کار عشق پروردگار باید داشت پس انچہ
معین عشق الہی باشد محمود باشد و انچہ درویش معنی مفقود و نامحمود پس در اکل و مشارب ملائس
و مجالس و بداخل و مخارج در ہمہ مطمح عشق الہی باشد و انچہ بنیت عشق الہی باشد امید خیر و برکت
از دست و انچہ درویش نیست نیست ہمہ شر است پس چوں این مقدمہ مہمند بدان کہ
زنے کہ موجب اطمینان عبادت گردد و از خدایت او خدمت مولا منقبض نباشد مبارک است
وزنے کہ سبب تشویش جان صوفی زیاد گردد و در عبادت مولی و عشق او نقصان پذیرد
نامبارک پس تفحص باید کرد وزنے باید خواست کہ ہمہ آرام و طاعت باشند نہ ہمہ غصہ و غضب
و قہر و بے آرامی ما امتحان کردہ ایم کہ زنان مساوات مے جویند و شیطان پیدا میکند ز بہار
از چنین زنان مے در راہ خدا کہ رہ زنان اند + آں راہ زنان ہمیں زنان + استفت

قلبك وان افتاك المفنون مقدمه هرگاه باید داشت اما اگر از فقیر استفسار میکنند باید
 این درویش آنست که درم خرید باید سهم رسانید و آزاد باید کرد و در نکاح باید آورد و نجوف
 آنکه دار الحرب موجود نیست و الاخریدن کفایت داشت و اگر برین صبر نتواند کرد و زنی که مهر
 ازده درم شرعی متجاوز نباشد باید خواست که در شوق فی الجملة خیر است اما زنان قبیلہ بزرگ
 قیامت انگیز اند از من ذاق فهم من فهم اما شنیده ام که میان محمد علی موجب این تشویش
 شما شده اند و میخواهند که جائے که خود کشد شده اند در میان قبیلہ شما نیز میخواهند هر چه باشد
 اما وضع خدا پرستی و بے نیازی از دست نزو در نها بسیار پیدا خواهند شد اما عشق و محبت الهی
 و بے نیازی از عالم عدم الوجود است و الاختیار معکم دیگر آنچه نوشته بودید که لذت ذکر و
 فکر الهی مانده است نعوذ بالله من ذلک نعمه بای درویشی ملاقات و دوستان
 و هجوم خلایق است استغفر الله ربی من الحور بعدا لک و مراد در پیش است
 بجزایه تعالی رو نمودن است غفلت درین کار مباد تو پنج تازیانه از مرگ و اموات ننموده
 بتازگی در یاد حق ساعی باشی این نفس بیت المال آسایش طلب است هرگز آسایش
 رواند اید و در طعام قلت و در خلوت کثرت همیشه خود را بجد خوان طریقت بنیدارند و شوق
 ذوق مشغولیها کنید و از صحبت مرده دلال اجتناب کنید که اینهمه سرایت صحبت ایشان است
 که دل بی یاد و ذکر مولی بیاساید و السلام
 مکتوب نو و رسوم عارف معارف گنجینه اسرارنا منتهای نظام الاسلام والدین از دیو
 کلیم الله سلامی که منبعث از فرط رحمت و مبنی از وفور رافت است بر خوانند و بهمیه حال مشتاق
 ترقی درجات خود شناسند الحمد لله والمنه که آن نتیجه عمر این بے سرو برگ مقبول و لهاست
 اگر بر همین طور امتداد کشید و خاطر کنایش مردم و هجوم عوام و خاص بهوشد اما آنکه فیض

فیض خدا گیر تر شود مصرعه قبول خاطر و لطف سخن خدا داد است - مکرر مکاتیب مرقوم بود
 در وصول آنها تردید است که شما سیر بیا بطور داریا ما این طور سیر سلوک خوب است و مقبول
 خاطر منور وقت آنرا و او نوشته نشستن نیامده فی الحیرت برکت واقع است یا ران شما بعضی
 صاحب حال شنیده شدند آنرا که حالش مقام شده باشد و از علم ظاهری چاشنی داشته باشد
 و لباس صوفیانه پوشیده در گوشه بیرون توکل نشنیده خط ملقین اگر بنویسند جائز است و این امر
 مفوض برای شما است در هر که لیاقت این امر بر بنیاد جازت ببیند اما علم ظاهر و توکل دو رکن
 است برای کمال و تکمیل این امر جلیل القدر از دعوت بر که ساعی است بسراج السالکین را مطالع
 کفیه آنچه بر ترک جلالت و جلال نباشد و قریب الوصول و سهل الاصول باشد گویا تقسیم اوقات و
 توزیع مراتب خلوت و جلوت همه معلوم شد لای برادر مصرعه دل که روشن شد کتاب و دفتر
 در کافیت با گاه چنین و گاه چنان چیز نیست و خواجہ نور الدین نوشته بود که سفارشی بر
 فقیر و باب انعام محبت خود بخوبی حضرت مرشدی بنویسند این سفارش همراه کتابت خواجہ
 مذکور نوشته خواهد شد بلکه حاجت سفارش نیست باید که در اعطاء محبت خویش دریغ نذارید که بسیار
 اهمیت دارد و شما او را خواهند نوشت که برای محبت من تصور بر رخ بسیار کرده باش که محبت
 از تصور میخیزد آنچه از عدم عبادت حافظ فیروز عرف فقیر اندام گرفته بود لای برادر خلق
 کال انسان من تفاوت بعضی و بعضی چنان هر کس بقدر محبت خویش بقبض میرسد ازین باب
 با یکس گمرازن کنند که در برابر بلکہ لای مرید لای با هم میرسد باقی و بال حال مصرعه بهر یک گل
 منت صد خارے باید کشید والسلام

مکتوب لود و چهارم - شیخ الاسلامی شاه نظام الدین از درویش کلیم سلام مطالعه نمایند
 در باب شاه اسد الدین آنچه حقاً میگویند سوائے سکوت جواب نیست که کلام الحق تعالی و لای و

و علی تقدیر روایت باید گفت حال فقیر الدخان از سه حال نیست یا مذکر است یا مؤنث است یا
خفتنا و شریعت امامت مذکر تجویز کرده اند این بدیهی است که مؤنث و خفتنی نیست پس مذکر الایزو
امامت چرا نباشد و کسے را که امامت در شریعت درست باشد در طریقت نیز درست باشد آدمیم بزرگوار است
و عدم کرامت این مزاج از بحث است فرائض و ولایت خاص فرمے از افراد نیست و قال
اهل التصوف التذلیس من تلبس لا یلبس من وسوس فقد باء بغض الله لغوذا بالله
شما این کار زنها ز کرده باشید اگر از حسب نسب من بدیگو نبندید مضائقه است پیش خدایتعالی خوب بود و بخیر است
مکتوب نود و پنجم شیخ الاسلامی شاه نظام الاسلام و المسلمین و الدین متع الله العاقبین
بطول بقائه از خاکپای درویشان کلیم سلام مطالعه فرمایند معلوم نمایند که فقیری چیزی نیست و دیگر است و شیخی
چیزی نیست و دیگر پیش ارباب عرفا آنچه قیمت دارد بچسب بود و قیمت دارد ببقیم و رسم است اگر اسباب و شکر
جمع شود و آن بتبار و امتحان حضرت حق است مغرور نباید بود در قفا و بقا باید کوشید کفایت بقا کار دارد و
بر هیچ و ایضا بچسب باید بود اما بر هیچ شریعت باید رفت جامع باید بود و شریعت و طریقت و حقیقت اینچنین است
راشخ نیست ناقص است بلکه طریقت و حقیقت معلوم که حقیقی ندارد و مراد آنست که جامع باشد میان شریعت و طریقت و حقیقت
اے برادر در تفاوت مراتب فقر اگر امروز خواهی دریایی بجا بس شریعت و نگاه کن که شریعت معیار است
عیار فقیر بر شریعت روشن گردد مثلاً از یک شیخ ده مرید صاحب کمال پیدا میشوند و هر یک بجا بتدبیر
خود وضعی اختیار کرد و شیخ در حق همه ظن نیکو میدارد و همه پنا بخلق اگر خواهی که قبل از در آمدن
روز قیامت که پرده از روی همه کار برگیرند از معلوم نمایی که ازین ده کدام یک بقرب پیش
حق تعالی تقرب دارد - نگاه کن که ازین ده مرید کدام یک بشریعت آراسته است انشاء الله تعالی
روز قیامت هم پنا کس پیش قدم و بلند مرتبه خواهد بود بعضی مریداں بسبب پست حوصلگی بعضی
اوضاع ناشایسته اختیار میکنند و از بقایای نفس است هنوز عن اصله متماصل نشده و این مصر

مشهور است مصداق میگردد مصرعه بدنام کننده نکونامی چندی از غائب بر شایسته نظر نمیکند
و بسبب این فرع کج از اصل راست غافل نمی نشیند اما طالع عوام برین قیاس بغایت در چرچا
که اتحاد طریقت پیر و مرید امر شایع است حاصل سخن آنکه خود عشق و عاشقی باید ساخت و بمحاله
جنگ میخست نباید پرداخت الحمد لله اوضاع ایران باطله محمود است و اگر از یکجای حیانا و قومی واقع
شود اغماض نظر باید کرد معلوم آنکه مضی ما مضی اکنون یارا را باید که بایکد گیر فانی باشند جنگ
مناسب طریقه نیست بر شبا و زرے فقر که بغایت جنگ است - اگر ایسے دماغ و تکبر و خود بخوبی
اولا آنکه او یار نیست و ثانیاً آنکه فقیر هم نیست مگر عارف بخند اگر عارف شود فقیر را با شتاب بسیار خصوصیت
شما چرا نامهربان میدانید اگر من بر شما مهربان نباشم و در دنیا کدام نور دیده دارم که برو مهربان
خواهم بود و در مکتوب شما درج بود که مردم در حق شما چیزی میگویند کتاب شنیدن ندارم کشته منییم
لهذا تدلیس یعنی اختار نام شما میکنم ای برادر مردم در حق فقیر آنچه میگویند فقیر از آن هزار درجه
بتر است من عفو کردم شما هم عفو کنید اما برای خدا تدلیس نکنید که قال اصحاب المتصوف
التدلیس لله بدین تلبیس بلیس اگر در حق من در حسب عرف دارند معلوم حسب دارم ملای گدای
صدقه خوار عالم چه بزرگے خود چنییم اگر در حق نسب من حرف دارند معلوم بزرگزا ده فتم از اجلان
و از زال ستم چه بابے بد بوده است و اگر چیزی میگویند که نفس الامر است چه بلکه شاد است که کسی
در نفس الامر خوب باشد و مردم او را بیگویند و اگر چیزی میگویند که در نفس الامر است پس چه جای
بد و مانع شد نیست که حق میگویند و راست ای برادر چون شمار قبولیت پیدا شد مردم بر ای آزار
خاطر شما که ما همچو عزیز بزرگی را داغ کردیم این قسم کلمات آرنده به دماغ نشود ای برادر در طریقه
باند مرتبه آنکه فانی در شیخ بیشتر باشد و قبول بر قدر فاست اگر قبول خدا و رسول و خلق میخواهید در شیخ
و فانی شوید والسلام +

مکتوب نود و ششم احوال آنال مولی المولی مولانا شاه نظام الدین والا سلام و السلامین
والاحسان سلمه المد تعالی از غیرتے کہ موجب التزام شریعت و طریقت و حقیقت باشند مفتون
و مخطوط باد اسی برادر این نامہ مراد ستور العمل خود شناسید و در حکم آل احتیاط نماید کہ فرود گشت
در آن مدخل نباشد کہ موجب فراط و تفریط نگردد و حد وسط از دل بروں نرود آل احکام را
بدفوات نقل میکنم رحم المد من اتقی لسمیع و ہوشیہد اولاً آنکہ مقصود ایصال خیر است و خیر
عبارت از فناء و اسویت از جمیع المساکک الی البقا بحق تعالی و قیام المساکک فی جمع محبتہ المد
معنی باید کہ ہمیشہ در نظر باشد و شرح این را درین رقعہ توانم داد تا نیا آنکہ در ایصال خیر امر
مرعی نگردد کہ مد نباشد بلکہ نفسہ باشد کہ غول خمار این شراب دما را از روزگار دور ویش خواهد
بر آورد و دیگر آنکہ تغیر لباس چنداں اعتبار ندارد و آخر ہر چہ کہ پوشند پوشند و خورد و در دوزخ
خط و نصیب نباشد اما این کہ صوفی را از لباس فقر رنگ عاری آید عجیب است کہ شمار انگشت آید
آنکس کہ شمار پیش او میرود اگر شمار انگشتی آید عجیب فقیر آید و اگر اورا رنگ آید جبر پیش او میرود
و ترک صحبت این قسم مردم چہر نمیکند تا آلتا از دحام خلاقی مستوجب شکر الہی است ہر چند
از دحام زیادہ شود شکر الہی بسیار بجا آید کہ ہر کس قدر قیمت خود نیک بنیداند کہ بچہ آرد
و رجوع خلاقی محض فضل و کرم است ازین تنگ نشود یا این دولت ہمہ را میسر نیست را بجا
آنکہ چون کسے بعیت نماید بجز بعیت اذن ارشاد ندہند و بر خود قیاس نکنند کہ آل لفظ اند
عالم دیگر بود خامساً آنکہ چون قابلیت بکثرت ذکر و مراقبات و مشغولیات براسے خلافت
اگر علم ظاہر داشتہ باشد مبارک است آزمائش بنویسند والا بگویند کہ بکار خود مشغول باشد سادہ
اینقدر دستگاہ باشد کہ جدایا با فقیرے چند گذران تو انید کرد و پچھاں با مردم بگانہ بگانہ بگذران
و انچه مفتوح برسد با آن فقیر ہا ہمراہ صرف نمایند و روزیکہ نرسد آل روز را غنیمت شمارد کہ

در فقر و فاقہ تاثیر عظیم است فہم من فہم سابعاً آنکہ مسئلہ وحدت وجود را شائع پیش ہر آشنا
 و بیگانہ خواہید بر زبان آور و بلکہ بعضی مریدان کہ استعداد فہم داشتہ باشند بر فردا یا را باید گفت
 اگر فہم انشیاں بآہستہ قبول کرد زیادہ واضح باید گفت والا ہما نقدر زیادہ است تا من آنکہ یا وضع
 ملاقات با ہمہ و لتمنناں اختیار کنید یا قطع ملاقات بہمہ اما بعضی ملاقات و بالعصی منافات چہرے
 نیست تا سعادۃ صلح با ہند و مسلمان سازند و ہر کما زین و فرقی کہ اعتقاد انشا داشتہ باشند ذکر فکر
 و مراقبہ و تعلیم او بگویند کہ ذکر بخاصیت خود او را بر بقہ اسلام خواہد کشید و با غیر معتقد اگر صبیہ را
 باشد تعلیم نباید کرد کہ رابطہ مبنی بر اعتقاد است لے برادر شیخ تبعوعیت را میخواہد تابعیت را ممکن
 تابع باشد و اہل دول را نباید گفت اگر چہ اخلاص ہم داشتہ باشد کہ در تابعیت بر وضع خود و روشن
 بینانہ دیگر آنکہ مجلس سر و بطور یا میکنند ازین معنی بسیار محظوظ شدیم خوب میکنند کہ در مجلس علانیہ
 شہرت است اما اگر گرمی بہت و مقصد گرمی است و اگر تقاضای وقت علانیہ باشد آنرا ہم دانست
 و دیگر آنکہ با مخلصان صحبت تعلیم و ادب و ہیبت نگاہ دارید کہ صحبت انبیا با اصحاب چنان بود کہ
 برادر مشغولی با خدا یا تعالی مقصود است و آنکہ مقصود غیر این دولت عظمی و سعادت کبری است
 آن مدعی است فقیر حقیقت نیست کہ اطلاق فقیر بروے مجازیت من وجوہ شیخ علیہ الرحمۃ
 معتقد علیہ این مرئوسہ اند اگر عزیزے از یاران من بریں نظر نہ آیتد گویا یا بریں نیست اما چون
 تعبیر مقبول است اگر بعد سفاہتی و لغزشے پائے توبہ در میان آید الذائب من الذنب کن کا ذنب
 لہ عذر خواہ اوست ہر کرا از یاران خود اذن و ہند مبالغہ در حیاے سنت و امانت بدعت خواہد
 مکتوب نود و ہفتم شیخ الاسلامی شاہ نظام الحق والشرع والدینا والدین سلمہ اللہ علی
 رنوس الطالبین از درویش کلیم اللہ بصبرہ عجوب نفسہ سلام مطالعہ نماید ملاطفہ نایق رسید
 مضامین مکاتیب معلوم شد انجہ گفتگوے شاہ ضیاء الدین و مرزا یار بیگ و حقانوں دیگر

که مرقوم بود بوقوع انجا سید موقوع و صواب نمود. اسے برادرانیک تخم بر چندین پیدا میشود و ہر یک بنوعی
 در گنگے بہہ یکیاں نیستند انچہ مرقوم بود کہ یاراں میگوبند کہ ہا شغلہا بسیار رسیدہ و بشاہ صنیاء الدین ام
 این حروف مسموع نیست چہ فقیر بہہ معمولات خود را نسخہ کثکول ساختہ آن را بہر سہ کس رسانیدہ
 بیک و تیرہ. قطع نظر ازین بر تقدیر تسلیم از آن کم شغل عالمی را روشن کردید و یاراں با وجود آنہم
 کثرت اند و اشتغال عالمی را بدظن کردند پس میں قلت از آن کثرت پہ است و انچہ مرقوم بود کہ صحبت
 باد و یمندان نمیتوانم داشت الحق صواب میں است دیگر چون دو یمنندان صحبت میکنند از ایشان
 مترصد و مترقب و جد و حال نشدہ باشند کہ اینہا اگر دافکار فیکر دند کہ فشا شوق و حالست و وجد است
 اینہا را معذور باید داشت و تکالیف و سفار شہاے شاقہ اگر از وسعت ایشان خارج باشد نباید داد
 و اوقات را معمور با ذکر و جہر و مجلس سماع دارید وقتی را مقرر کنید کہ در آن مراقبہ منمودہ باشد و نقشبند
 یاراں را حاضر میاخذہ باشند ذکر جہر برے مبتدی است و مراقبہ برے مہتمی شام اکثر اوقات مراقبہ
 باشند و حضوری کردہ باشند مقرر آن برادر باشند کہ ملاقات امر او و سلاطین اگر برے نفس خود
 باشند یا برای جیفہ دنیا باشند لعنت خدا بر او باد کہ این کار شیطانی است نہ رحمانی و اگر برے آن باشند
 کہ برے غریب عاجزی نفع تواند رساند خود عین سلمانی و رحمانی است اگر خود بخانہ امیر و سلطان
 میر وید راہ خط و کتابت مفتوح سازید کہ در سلف و خلف انیمنی بود و سچکیں منکر نشود این سخن بجا
 دقیق است فہم من فہم و غفل من غفل میں سلوک را ہم قابلیت باید مصرعہ نہ ہر کہ سر تراشد قلندری
 مکتوب بود و ہشتم. انچہ از انہجاری بعضی اہل دل کہ بوسیم فساد اعتقاد متصف اند نوشتہ بودید عجیب
 غریب نمود جبہ اعتقاد میں مر و موجب تحجیث غرائب کہ این گروہ مجہول اند بر مفاصل اعتقاد زہار
 این گروہ را مرید نباید دانست در اصول اہل مامیہ مقرر شدہ کہ ولایت منحصر بر ائمہ بود پس توجہ نشان
 بمشاہد بغرض از اغراض مینوی خواہد بود و لیس لا ہذا اطلاق اسم ارادت دریں گروہ مجازیم

متعارف نیست بلکه حقیقت مجهول است شما باین گروه یاری و نعم سلوک می کرده باشید و هرگز
 ذکر نایب در میان نیارید و اگر تفصیل حکم سوال کنند بیا اکن تبصریح بیج امری سعادرت نباید کرد
 این در صورتی است که آمد و رفت او مستمر نفع بنده از بندگان خدای تعالی باشد و اگر مردک لاخیر باشد
 بنوعی مجهول از مجلس باید ساخت و باید گویا صحبت تبریت مهادت و وصول بمراتب روشنی باید
 کرد الحاصل باد و لکن ادا مدد در معاش باید کرد و عاجزا را مدد در معاد و در رقیه مکتوب بود که اکنون
 طعام نخبه قبول خواهم کرد هر قدر که باشد این خوب است و طعام نخبه ذخیره نتواند شد خواهی رالدین
 از خجسته بنیاد و عریضه مشتمل طلب محبت پیر ار سال داشته بود و ما چون طلب و محبت شما بود بسیار
 خوش شدم که استعداد بلند دارد قابلیت اواز طلب و معلوم میشود و سفارشی خواسته همین سفارش
 آنست که بمراقبه تصور صورت و تحقیق خود ادرشا و فرمایند که محبت را زیاده کند دیگر آنکه آنچه اطباء
 میخواهند که شما را در دفع بده و دنبل دلالت باز و واج و نکاح میکنند باید دانست که از دواج
 اگر چه نافع است همچنان اذیت بیشتر بسبب نفع ناممکن باشد اصلاح دمی بفسد و حجاب است
 و جلالت و تنقیه از هر قسم که باشد باید کرد و اگر چه نکاح هم تنقیه است اما خالی از بلا نیست حضرت
 بشر حافی را قدیس سره پرسیدند که نکاح سنت است چه اثر کردی گفت شغلنی الفرض
 عن السنن جمعیت فقر را از فقر الفرض است بر تقدیر این که ضرورت داعی باشد و الفرض
 بیج المخطورات واهی درم خوراید به از خاتون مدمنع و بعضی وصف کنند که این خاتون بخت
 غریب دارد و هرگز اعتبار نباید کرد شکسته لب خاتون رتبه برابری و سویت پیدا میکند و حسب
 نیاز میگردد و آری گاه باشد حسب اتفاق همچنین خاتون افتد و این نادوست و گنجی خلاص با
 شیخ خود هر که دارد و راز بیج نیست و السلام اصل در این است که چون فقیر شهرت پیدا
 میکند عیب جوای و عیب بینا برآی آزار خاطر او فکر میکند و میخواهند که رونق بازار او

برو و آں مغر از کاوش اینها محقر شود این نمیدانند و الله متعنه نوده و لو که المشرکوت
سلطان نظام الدین اولیا را مردم بر سر منبر و شنام میدادند و حضرت سلطان جیو در آن
مجلس حاضری بود و در روزے کار از حد گذشت بعضی یارای شکایت بخدمت حضرت آوردند که
زیاده ازین تاب نداریم که دهم حضرت بر سر منبر بنویسم بگفته خواهیم شد حضرت فرمودند که قوم باریا میگو
ما عفو کردیم شما طفیل عفو ما نیز عفو کنید و این رباعی بر زبان مبارک رانند۔ رباعی

هر که مارا رنج سازد رختش بسیار باد	هر که مارا یار نبود ایزد او را یار باد
هر که خارے افکند در راه ما از دشمنی	هر گله که باغ عمرش بشکند بے خار باد

اگر نیکیم از شما ایم و اگر بدیم از شما ایم اینقدر رسیدانیم به یقین که مستحق امانت بسیار ایم لیکن تنگ
خدا میکنیم که مردم رحم کرده امانت کم میکنند دنیا و ابل دنیا و حطام دنیا و کار و بار دنیا معلوم در راه
بدل مال و جاه و جان باید کرد این عادت مستمر است بیت ما بحی الله و السهول معاء من
لسان الوسمه فکیف تا برے غیرت خود شیخ محمد را بنام دیگر یاد نباید کرد و بجز سپر کور در شهر
و آمد و بخانه مشائخ رفت و نذر های نیک گذرانید بعد روز چند ماه بدست غلط زری فرستادند و
صد خواهد بود در آن وقت بروی آفت ضبط اشتها شده بود نفیس مرا خوش نیامد که خود نیاید و
بفرسید قبول نکردم گفتیم شما و تعب ما نذر قبول کنیم انشاء الله تعالی چون شما فرح حاصل شود
قبول خواهیم کرد بعد از آن فرح حاصل شد خود آمد اما معنی را درت رو نیافتم اینقدر هست که ظن
فی الجمله دارد و السلام *

مکتوب نود و نهم۔ نظام الاسلام و المسلمین را از درویش کلیم الله دعا و سلام برسد انتہا
آنکه یک قطعه کتابت بمضمون آنکه چند نقاب طعام اعظم شاه فرستاده و شما قبول نکردید و برآ
در رویشاں نیز قبول نکردید۔ و منع ذکر جہر در مسجد حق این است که شما هم خوب کردید و او هم خوب
کرد خوبی شما ظاہر است که طعام مظلمه خوردن چه نافع است اگر چه فقر بڑے مصلحت قبول
بمجبورین چیزها کرده اند بعد از آن بصاحب مخصوصه داده اند که برو حلال حرام میشود و خوبی او

آنست که علماء ذکر جهر در مسجد منع کرده اند وقت شام اگر مردم بنوازل اتو امین و غیر ذلک مقید نشوند
 پس در نیوقت ذکر جهر چو اسینا با صد کس یا دو صد کس باید کرد اکثر علماء در اصل ذکر جهر در نماز
 دارناده جابای در مسجد جامع بوقت نوافل با اینهمه مردم و سبب منع علماء آنست که نماز فضل از
 ذکر مجرد که ذکر عام است و صلوة خاص چه در نماز ذکر است و در ذکر نماز غیبت پس از ذکر نیما
 وقت مصلیای پریشان میشود بنا بر آن ذاکران جهر را منع باید کرد که وقت آنها پریشان نکنند و
 شمار آن پس نبود که در زمان غازی الدین خاں مغلی صفوی را در زرد برے همین ذکر جهر در مسجد
 ذکر جهر در خرابه و ویرانه باید کرد و نه در معموره خصوص در مسجد دیگر بدانید که بادشاه هندوستان
 از اولاد امیر تیمور است و امیر تیمور ارات بخدمت شاه نقشبندیہ داشت این تورانیان قاطبہ
 و کلهم مجموعن فسلکے سلسلہ نقشبندیہ اند و هیچ سلسلہ دیگر را وزن نمی نهند عجب است که
 شمار این سلسلہ هم رسیده است و شما جاری نمی سازید و رواج نمی یابید فعلی نداشتند و بد
 فقیر آنست که غلو در سر و سماع خوب نیست که این امر مختلف فیه است و غلو در مراقبہ خوب است
 که متفق جمیع سلاسل است پس بعد از نماز فجر با جمیع یاران تا وقت اشراق مراقبہ باید کرد و
 بعد از مغرب تا عشاء مراقبہ باید ماند وقت ظهر و عصر اگر توفیق باشد باز مراقبہ باید کرد و روزی
 تمام روز مراقبہ باید ماند و مجلس فکر منصرف در شب جمع باید داشت و مجلس سماع در یک روز از ایام
 هفته مقرر باید ساخت و یاران را ذوق و شوق چنانچه در ذکر جهر و سماع میشود همچنان ذوق و شوق
 و محویت و پیوندی در مراقبہ هم پیدا گردد **و** تو مباش اصلاً کمال این است و بس + و در و گم
 شود وصال این است و بس - بیشتر اوقات در مراقبہ باید بود و حلقه مراقبہ و سماع از حلقه سماع
 باید کرد و مشورت رعیت را احکام باید نمود حضرت خواجه قطب الدین بختیار کاکی بغایت مشغول بمراقبہ
 بودند ای سماع در مراقبہ بزرگان کامل را حالتی بهم رسیده که بگیا نگان فوت پنداشتند قصد
 تجنیز و تحفین کرده اند تا با نژده روز بیہوش محض مانده اند این بود ای سماع و سرود پیش
 این مراقبہ بخوبی نمی آید و یاران اہل علم را درین تفسیر حدیث و عبادات و فقہ در میان طہر

و عصر و بعد از صبح بگویند و اهل شوق که اندک بعلم آشنا باشند درس لمعات و لؤلؤ و امثال آن
 بهر حال مراتب تکمیل به از مراتب تلوین است و آخر شبها بعد از نماز تہجد بمراقبہ نشستن باین
 ذکر جہر کہ مشوش خلوت اند باشند کہ مراقبہ احتمال باندازد و بحالات ذکر جہر آرسے در میان بیاہنند و اگر
 لطفے دارد و در سہنہا سلوک و سیر مشایخ و مشد مطالعہ باید کرد خاصہ تذکرہ الاولیاء شیخ فرید الدین
 عطار و نفحات الانس مولانا جامی و منازل السائرین و رشتات نقشبندیہ و امثال ذلک باقی
 ماند ملاقات و دویدن ان مسنون آنست کہ ہمہ ملاقات باید کرد و اگر دل نمیخواہد اختیار است ترک کنید
 این ہم طور است بزرگان چنین ہم کرده اند مقصود من ازین تطویلات آنست کہ اغراض خواہر
 و عام را بر شیخی شما جابجا بنشد یا رانے را کہ خلافت بدہند بگویند یا رقبہ بزرگوارند کہ از فحای سخن
 و رقم ایشان علم و کمال ایشان معلوم خواہد شد و حقیقت باطن نیز و السلام علی عبادہ الذین ^{سطفے}
 مکتوب صدم - بخد مت شاہ نظام الدین و الدنیا سلام فقیر رسانند و این سخن ہرگز بزرگ ^{مکتوب}
 کسی مذکور نکرده باشند کہ ما قایلیم باخفا آں الا علی من القی السمیع و ہوشید و صلی اللہ علی سیدنا
 محمد و آلہ جمعین و اینچہ مرقوم بود اگر ذات بحت در دیدن نمی آید پس حیات عشاق عبت است
 لے درویش حیات عشاق عبت نیست حیات او بر لے عدم دید با سومی است و چون این امر
 عظیم حاصل شد ہمہ مراد و رکنار او ہند و آںکہ محبت را بصورتے و تشبیہی و تنزیہی تصور
 کنی افادات بحت نامزد و اینچہ مبعوث تست ہیچ تو است ہر جہہ باشند این اصل را مقرر داں
 و برگشتہ بجز داں قباحث شناس بے صفت و بے رنگ بے قید بود و بے کیفیت و کیت باشند و ہا
 مکتوب صدم و یکم - درویش نظام الدین مقتدرای اہل عشاق با دخکباے درویشان
 کلیم اللہ سلام سیر ما لے عاشق صادق با آنکہ از جوع خلایق و کثرت مریدان خود را گم
 نخواہی کرد کہ در دنیا قیمت دارد عشق آہی کہ پیر باین قیمت دارد باقی ہمہ تسویلات نفس است
 باید کرد کہ روز بروز عشق آہی افزون شود ہرگز ریا و عجب را مدخل نباشد و شکستے زیادہ شود و ہوا
 و خادہ ناہشی را نگاہ از آہی از غیب رسد از و نصیب خود خواہد خود جدا کنید و باقی کہ

فاضل باشد آنوقت شام هر قدر عزیزان که دارند شوند پیش آنها باید داشت درویش که خلوتخانه ندارد زندگی ندارد و اگر حق پرسید چنانچه در زن کردن بے آرامی است همچنان بوجود حقیقتی آرام است والسلام

مکتوب صد و دوم - شیخ الاسلام و المسلمین نظام الدین اعلیٰ المد و رجبہ فی مراتب التوحید و اتصال طریق العشق و التفرید از خام درویشان کلیم سلام موصول است لے درویش
 عہد امکان در اعلا کلمۃ الحق و ایصال فیض من الدالی المد و فی المد و بالمد مقصر نخواهند بود
 بدست که هر سلسلہ شما بار سیدہ مرقوم بود کہ از پیرکانو متوجہ بشما میخواستیم کہ شوم لے درویش بجز المد
 کہ مصلحت این کار شما نیکو میدانید کہ ہر چه بیگویند خوب خواهد بود اینقدر باید کہ نیت فاعل بر فعل خیر
 یہ باید کہ نیت المرغیر من عملہ دنیا و اسباب دنیا هیچ است ہر چه بے حق است خیر است
 باقی ہمہ شر شہرت و قبول خلق اعتبار ندارد خدا تعالیٰ هیچ مسلمانی را باین بلا مبتلا نکند مرقوم بود
 کہ ذکر جہر با یاراں در خانہ موضع دیگر میکنم لے درویش بنجو در ذکر مولیٰ باید شد کہ بنجودی شایان
 فنا و قیاس بعد از آن بقیاس در ہر ذکرے و شغلے و مراقبہ کہ بنجود نمی شود در حساب ستاد
 این فن بیکار است لے درویش طریقہ عجیبہ دیگر است میخواہم کہ آنرا بخلق رسانم فی الواقع
 پس نادر است امید کہ معمول شما افتد و عالمگیر شود آن انیسیت کہ بعد نماز فجر حلقہ کنید ہر چند
 زیادہ مردم باشند بہتر و فقیر و غنی و عالم و جاہل ہر کہ باشند داخل حلقہ شود و مراقب نشین و چشم
 فراہم آرند و ثمانیز چشم فراہم آرید و از چشم دل بقوت اسم ذات متوجہ دل مقابل باید شد کہ فیض
 زیادہ ہمہ سدا از آجا معلوم میشود المقابلہ خیر من المقارنہ و گاہ گاہ متوجہ اصحاب ہمین اصحاب بسیار باشند و انقدر
 بصورت اسم ذات دل خود تصرف باید کرد کہ این فتح جہر دل مقابل کہ تہریت او منظور و فتح ارفاقہ
 این تصرف در مقابل حبیبانی دل او خواهد شد مثلاً کیکہ صفائی دل بسیار دارد و بہوش و بے خود

شدہ میگفتند و غلطان غلطان شوق و بقیاری نمایند باید کہ اہل حلقہ بآن نیرد از ند و بگذارد
 کسی ہر چه خود بکند اگر کسی خارج از حلقہ رعایت حالش بکند رواست و کسیکہ صفائی قلب

کم دارد بیهوش افتاده خواهد ماند و آنچه ازین هم کم دارد و فی الجملة بیهوش و بخود و فی الجملة با بستر
خواهد بود این حلقه را حلقه همان میگوئیم که فی جلاله و جلاله و فی مطالعة ذاتة نه درین طریقه ذکر است
نه سرود که هر دو امر مختلف فیه است و توجیهی اندر سبانه متفق علیه جمیع مذاہب - ہمدریں طریقه
مشرب نقش بندید است و ہم مشرب حیثیتہ و ہم مشرب قادر یہ رزقنا اللہ و ایاکم ایصال ہذا
الطریق الی خلائی اللہ - محبت فی اللہ و ایدارام را در و نوشتہ ام کہ موافقت نماید در و دانست
شما ہم بہمہمجان خود میفرمودہ باشند کہ بسیار مقبول است و آثار ظاہر میشود و صحبت حضرت
می آید چون از کر و در و دستمر میشود بسم اللہ الرحمن الرحیم اللہم صل وسلم علی محمد تعینک لا قدما
والظہر لا تہلک لا عظم بعد تجلیات ذاک و تعینات صفاتک و علی اللہ ذالک ۛ

مکتوب صد و سوم - شیخ الاسلامی شاہ نظام الحق والشرع والدینا والین سلمہ اللہ تعالی
بخط فقرے گذرد چنانچہ ایام ہفتہ توزیع و تقسیم یافتہ است بحالس فکر و مجالس سماع عینا
قسمی مقرر شود برای مراقبہ بطور نقش بندہ کہ ہمہ اصحاب سلسلہ رافضی باشند بلکہ اول و آخر
ہر روز بشغل توجہ و مراقبہ معمور باشند کہ شغل مراقبہ مقبول ہر سلسلہ است بخلاف سماع و ذکر کہ ہر
کہ طائفہ از ارباب شریعت و برخی از اصحاب طریقت درین دوام خلاف دارند قطع نظر مراقبہ
متفق علیہ ہر سلسلہ است و کیفیت بخودی و غیب و وجد در مراقبہ حاصل است طور مراقبہ
بہر قسمی کہ مقرر سازند بہمہم یا ران خود بنویسند کہ مروج شود کہ مردم را
نفع زیادہ شود - دیگر روز ذکر جہر یا حی یا قیوم ہمہ مردان مجلس باشیخ استادہ شدہ ذکر نمایند
کہ بسیار فحست سند ذکر یا حی یا قیوم آنت کہ ہمہ شادہ شد ضرب یا حی بصیغہ دل زنند و در رکوع
سندہ و بذکر یا قیوم باز استادہ شوند و دستہا با یکدیگر سبک نمایند نقل خط حضرت عی الہدی کہ با و گشت
نوشتہ اند نیست از جانب شیخ عینی سلام برسد از آنجا کہ سماع قوتی الحانت منع کردن را ہم و جہر دارد و سلام
مکتوب صد و چہارم - ہوا الملک الحمد للہ علی کل حال الصلوۃ علی مولاہ محمد والوصل بالعدو
الاصال و علی آلہ و اصحابہ با خطر فی البال و طالبہ فی الفراق اما بعد نمودہ می آید کہ برادر عینی

و محب یقینی الصادق المصدوق فی الشوق النابی الحب الذوق نظام الدین مریخ از کاتب الوجود
 و سلوک طریق و دایافته و آن معامله نموده و مالک آن امر گشته باد و دست که از روی شفقت و
 علی اعباد الله مستحقان این طریق رسانند نشیر طبیکه عنوان ظاهر خود را از سوره شریعت و بدیهه
 غیرین داشته باشند و مراودت ابناء دنیا نه نماید و انزوا و تجرید و تفرید شعار خود نماید که اگر این چنین
 یا بنی آنکه بر من اعتماد نمایند و من الله النصر و علیه التکلان و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم
 التماس آنکه چون اندیشه سالک از هجوم خطرات مستغرق گردد و بلا حول گفتن و معوذتین حاجت
 کمی نه پذیرد و از معالجه آن درماند چه علاج کند امید که از روی شفقت معالجه سریع الاثر درین
 باب زوده فلک عطفوت گردانند جواب تجدید و ضو کنند و اگر غسل میسر شود بهتر و در رکعت نماز
 او کرده سیرجیه نهند و این معاد یک نفس یک مرتبه اگر تواند سه بار بخواند یا مقلب لقلوب و
 الابصا لثقلی علی ذلک یعنی ای بر گرداننده دلها و بصیر با ثبات دارد دل مرا بر دین خود چو
 خطره بر مرکب نفس سوار شده در دل جولان میکند اگر انس نفس بدارد کند بسیار کم شود
 و اصل انبیت که مولوی قدس سره میفرماید سبت پور بند و سوسو عشق است و بس + ورنه که
 و سواس را ببت است کس + والسلام +

مکتوب صدر و پنجم - شاه نظام الملة والدین و الاسلام و المسلمین زین الله تعالی بوجود
 شریفیه سالک الفقراء الی یوم الدین از فقیر کلیم الله سلام خوانند و بهمه حال مشتاق خود دارند
 الحمد لله که این نقش خاطر خواه نشست و قرعه توفیق الصیال فیوضات الهی بنام آن نیکنام
 درگاه الهی زود ذلک فضل الله یؤتی من یشاء والله ذو الفضل العظیم شکر این نعمت را
 مرا از شما بیش باید کرد اما بے برادر سعی مبذول آن ساز تا که فیض با کثر مردم متعدی شود
 بهر که فی الجمایه صلاح داشته باشد باز و در نفع ندارند و در بند آن نباشند که الله تعالی تاثیر خواهد کرد
 مرا محمد رحیم بیگ یک کلابی کلاب درده ملاقات این بے هیچ نمودند و اندک از حلاوت نبات تبرکات
 داده شد جوان سعادتمن از شغل احمد بیگ بیشتر از مرزا رحیم بیگ بنظر آمد و العلم عند الله و اگ

بایاران خود و خلوت مخصوص خود شنیده باشند که امر و زقدر راگ مشایخ معنی شناسند و آداب
 رعایت نمیکند و تصدای این طرف نکنند بلکه در لشکر این طریق ریشناغ سازند و بمردم رسانند و السلام
 مکتوب ششم الحمد لله والسلام علی عبادہ الذین اصطفی اما بعد بحمد الله حقاً و محبة الفقر حقاً
 و محبة غیر هم فی الله حقاً مولانا نظام العشق و الشوق و الدین از فقیر کلیم الله سلام خوانند و پیوسته
 ناظر احوال خویش و اندک کتابت سانی باند که هر رسول بود بدست شیخ عبدالقادر رسی بجهت انجامید
 باید که کتابت بپای بنویسد و موقوف بر چیزی نداند خبر آمدن شمار از جعفر بگ میگفت ما علم
 نیست که اکنون چه بنظر رسیده اگر قصد همراهی میاں شیخ جیو بزیارت حریم الشریفین باشد و چه
 وارد و اگر اتفاق نیفتد خود این طرف بیایند الله تعالی با خود دارد و آنقدر که بخود سازد و السلام
 میاں محمد تقی از کم صحبتی شما هیچ تفاوت نکردند بحال ایشان متوجه خواهند ماند و السلام
 مکتوب هفتم فضائل و کمالات دستگاه عوارف و معارف پناه مولانا نظام الدین و
 الدین مخصوص سلام فقیر خایکای درویشان کلیم الله عباد از شرح شوق آنکه معلوم شد که
 شمارا منصب درویشی از دیوان حضرت و ارباب لطایف که اکال ملک حقیقی است عنایت گشته
 دلیل برین آنکه از فضل الهی شمارا محبت دنیا و ابل دنیا و ابل آن نمانده اللهم زد و کاه تنقص لیکن
 کار استقامت دارد اگر شمارا استقامت دهند کمال فقر داده باشند بعبادت الوقتین دو کلام و شش
 نوشته شد از دل و لاج موجب تشویش است دآن آب و تاب و قات و صفائی باطن و طمطراق و استغنا
 نمیند الا ماشاء الله تجرید ظاهر و سبیل تجرید باطن است مهابت آنکه اگر تجرید ظاهر را از دست نباید داد
 و اگر ضرور و لا بد باشد که به هیچ وجه از گزیر نیاشد واهی اختیار باید کرد قالوا البکوحین من الشیبه
 زیرا که آنها تعلم ثوباً من الفنون الموجبه لاصناعه اوقات الفقیر الصوفی و اما الشیبه فبها قعود تجریدی
 اصناعتها و اگر او میسر نماید برای تعفف اگر از دل و لاج کنید باید که دختر کسے باید خواست که در اصلت و نتج
 معروف بود و در بنده دنیاوی یکدر چه کم که آسودگی درین است فقیر شمارا و اهل تحصیل علم از دل و لاج
 کرده بود قبل از فراغ علم از این بارفاغ شده اکنون دامن خردیه آزاد کرده در عقد بخارج شرعی

می آرد که آرام یافته ام عیش و شاد عیب است عیب فرزند عیب پدر است بعد تجربه عقد خواهند بست و
 مناسب نشان شما نیست و در کنیز اگر قدرت نباشد که بیم غوغا خواهد شد بخلاف آنکه قبیله کلاان مسکنند
 مصرعه مردیت بیازمای و انجمنی زن کن - آزمائش بهمین راه خوبست بعد از آن خود احتیاج شرعی
 نمایند مگر اندکے محبت و عادت کسی از آخر آنرا نخواهد یعنی بنیند که مادر اسمعیل چه بود و مادر حضرت
 زین العابدین چه بود و مادر امام باقر چه بود و مادر امام جعفر صادق چه بود همه روم خریدہ بودند و السلام
 مکتوب صد و ہشتم محبت اطوار خواجہ دیارام از یاد حق آرام تمام باشند قبل ازین نمیتھ رسال
 این طرف نموده بودند یکے از دوستان شاہ نظام الحق والدین رسانید و ازین طرف جواب
 مکرر رفتہ قاصدان نامہ بر راجہ لوال کرد و السلام

مکتوب صد و نہم و جواب مکتوب سید محمد درج شدہ شہو آنکہ بحکم اصیفا لزم چوں باین فیض
 کہ طریق عشق و محبت است فایض گشتہ اید باید کہ در ترقی این کار بکوشید و ازین قطرہ دریایا بنوشید
 الحمد للہ علی ذلک کہ ارت آبا کرام بآن وارث علی الاستحقاق اندکے از پیش رسیدہ بکوشش استیفا
 ہمہ توان نمود و السلام عصر دلا بسوز کہ سوز تو کار بار دارد و الدنیا بوم و لنا فیہا صومہ بہر پنج کہ میگردد
 شادو باید بود کہ گرواید سر کرد از آن سوز و از ما بند شوند لا شکا میں ترک ہوا تلخی دہ است
 لیکن از تلخی بعد حق بہت و المد بخود دارد و اللسان منہ الانسان منہ ایاہ و السلام

مکتوب صد و دہم درویش عبدالرشید معلوم نمایند کہ مینا حقیقت طریقت است و مینا طریقت شریعت
 آنکہ در چشم اوجہال شریعت پیش بود طریقت و حقیقت اتم و اکمل بود و علامت وصول بدرجہ حقیقت
 انیسٹ کہ روز بروز آفا نا سا لک و در شریعت قدم راسخ گردد و این ملحدان کہ شریعت را از دست داده
 کلام لاطاعل ملحدانہ بسبب گدالی و لقمہ چرب نموده بہ قشر عاں طعنہ بے حقیقتی میرند تعزیر کردنی اند
 کہ ہمہ توحید را ایشان بے معنی است و بے لطفی قالی است بحال زہار در صحبت سمہیں حقا نخواہند
 و کلام توحید از ہجو بدینیاں نخواہند شنید آنرا کہ آفا نا در شریعت توفیق رفیق گردد لمحہ بولمحہ و لمحہ بولمحہ
 حال شگرف کہ مقبول کتاب مد تعالی و سنت رسول المد علیہ وسلم پیدا بد و روزا سوسی المد ما وری

اگر سخن او و فعل او دیده و شنیده حال مقال باید ساخت بدانکه کنه غیب لغیب تعالی شانه مدرک
 بیخ بنی و ولی نتواند شد انبیاء و رسل و اولیاء کمل و عوام و خواص اشهر و ملک در عدم ادراک این مرتبه
 برابر آمد و بخیر کم اند نفسیه اند رؤف بالعباده غفا شکار کس نبود ام باز چسبید که اینجا همیشه یاد است
 است و ام راه صدیق اکبر ازین مرتبه خبر می دهد که العجین عن بلادک ادما لک غلب یس ادراک رایی
 مرتبه پیش محققان عدم ادراک است و بس بعضی از کمال تحقیق سخن بجای میسازند و نامد که کنه ذات بر علم
 حضرت جل شانہ و غیر برانه هم نیست زیرا که کنه ذات اطلاق اصلی دارد و علم لامحالہ اگر چه علم مطلق باشد هم
 لازم آید و مطلق حقیقی برداشت احاطه نمیکند اگر چه این احاطه هم مطلق باشد زیرا که خالی از احاطه نیست
 پس چون اطلاق کنه ذات از علم حق بیرون باشد از علم ملک بشیر معلوم که کس نیست که سر لگه آن یا رکبات
 اینقدر هست که انگ جرس سے آید میدانی که آن بانگ جرس چیست آن بانگ جرس شیون تنزیلات
 و انبیا حضرت وجود مطلق که در مراتب کیانی واهی این سخن را نیکو دریاب که خود مبداء اصل کائنات
 اگر گوئی وجود مطلق هرگز مدرک نمیشود و آنچه در تخریر ادراک می آید نیست مگر حادث و صورت ذهنی - و آنچه تراشید
 اوست همه حادث است پس چه معنی دارد فعل ایشان شهود ذات و تجلی ذات و محبت ذات معرفت ذات
 لے درویش معنی این کلمات نیست که چون سالک از امور درایت ذات غایب بود این غیب شهود ذات است
 و عدم شناسائی و ماورائی شناسائی ذات لیس قاعده کلینیہ دوم فقتن علی هذا القیاس نہ آنکه چیزی محسوس
 معقول و منظور و مذموم معلوم سالک میگردد و شهود و تجلی او و معرفت او و شهود ذات و تجلی ذات و محبت
 ذات و معرفت ذات تعالی الله عما یقولون علوا کبیرا لے جان آنچه در حین تو آمد تراشیده حسن گوشت
 افشبدن مانتختون نشنیده مگر چون این مقدمات معلوم کردی و بالا جمال که تفصیل آن درین مکتب
 بدانکه سالک در مراقبه عبور با نوار افتد و استادہ شدن قانع بر آن شدن از کمال فطرتی است بلکه نفی آن
 کردن و متوجه حضرت غیب ہویت گشتن نشان سعادت - یا صورت در میان است خواه صورت ارواحی یا صورت
 مثالی یا صورت حیاتی یا صورت لطیف یا صورت کثیف یا نور سی ملون یا غیر ملون یا ظلمان یا ممد یا غیر مذک
 یقین بدان که ترا نصیب از محویت و محاق و طمس نام نشده آری اگر سبب جدا کیف رسی که آنجا طمس محض و

و پس بخت باشد و اتم که بهره مند گشتی و تفصیل این مرتبه در سایر مراتب آیهی کیانی باید شناخت خصوصاً
 در حضرت انسان که جامع جمیع مراتب و شئون است و بالبدن التوفیق کاغذنامه با تمام رسید و السلام
 مکتوب صد و یازدهم - شاه فقیر البد بعد سلام معلوم باد که شما را نوکرهای عمده بهم رسیدند اما قبول نکردی
 و طور توکل و فقر را از دست ندادی خوب کردیدی باید که وضع را بهر حال انجام تا لب گور باید کرد و اینکه فتوح
 رسد آن فتوح لایزال از غیب هر چه رسد بے غیب است غرض از حق تعالی اگر بایده خواست آن باید خواست
 که هرگز بایده خواست تا خواسته در میان است میدانی که چه در میان است سخن از وادی دیگر میگویی و السلام
 مکتوب صد و دوازدهم شاه عظیم البد بعد سلام معلوم باد بهتر آنست که در خانه بیج نه بخت باشد و چون خصمت
 این مودریان آید در آن نقابت و اسامی اصحاب سلاسل بدست خود نوشته و سه بار چه و لاخره قافه دریه خرقه
 چشمت و نیمه آتین بپوشند و چادر بپوشند - و دیگر همچنین سنت مشایخ جاری شده که قسام قسام مریدان
 بهم میرسد بعضی بطوسی بعضی بطوری - و دیگر اختلاف است همه رحمت است اگر موافق شریعت و طریقت
 باشد و الاعمال و السلام علیکم و علی من لدیکم

مکتوب صد و سیزدهم بمقبول اهل الد محمد علی سلمه البد دولت محمدی در ترقی و تزیید باو اغراض استماع جریان
 و گرمی دارا شب یازدهم بر ماه زنده داشتن دل مسکین خیز نهایت خوش ۵ لے وقت تو خوش که
 وقت باخوش کردی و حق تعالی قرض شما ادا کند که لقمه توکل بخورند که لقمه توکل مزه خاص دارا اما آنکه این
 دولت بدست آید کارخانه محبت و عشق جاری دارند و اگر دریاری تربیت بنیند اجازت داده باطراف اکتفا
 بفرمایند که علم عشق محیط کائنات گردد و السلام

مکتوب صد و سیزدهم محتایق و معارف آگاه شاه محمد علی سلام خوانند الحمد لله که وضع شما مقبول اهل الد است
 سلام را جاری دارند و اجازت از مستحق اجازت در بیخ ندارند بهترین اوضاع توکل است انشاء الله انهم روزی
 خواهند شد غلام محی الدین را توکل بفرمایند و مستقل در داشتن ۲۸ صفر که روز مجید وفات حضرت شیخ سحیحی مدنی
 است و بایند شما یازدهم کرد و بایند انشاء الله الشان را هم سباب میسر خواهند شد و حال فقیر نیست که بخیه چپ
 بر کیف دست چپ خوب نمی نشیند و از نوای راست وقت رفتار لنگه میکند سن بهفتاد و نه رسیده چند

دے باقی اگر باشد در یاد مولیٰ که اولیٰ است بگذرد و السلام
 مکتوب صد و چهارم - با عذر اخوان الصفا و خلائ الوفاق محمد علی رسانند او بجانہ تعالیٰ اجل نشانی
 از قرض مخلوق ربانی بخشیده بادی قرض خود و توفیق خیر رفیق سازد و گوشه توکل مرہ دیگر دارد و درین
 سیرت فیض بیشتر از بیشتر محیط عشاق میگردد و الحمد لله که درین صورت ہمہ فیض شیوع دارد اللهم زدو
 لا تنقص بہمہ یاراں سلام رسانند و بفرزندال نیز سلام برسانند :

مکتوب صد و پانزدہم حامداً و مصلياً و مسلماً برادر دینی محمد علی سلام مطالعه فرمایند خلافت منصب نبی است
 و دنیا مغضوبہ حضرت صمدیت است بیج نبی بدینانہ آونختہ است تو ابان ایشان را باید کہ نہ آویند و بزنی
 فقرا و طبایس فقرا عمر گذارند و ہمیشہ در اعلاء کلمۃ اللہ کہ از پیران من عن سیدہ کوشش نمایند و درین باب
 جہاد نمایند و این کار سہل بخ انگارند و منتشر در معمرہ عالم سازند کہ رضا الہی درین است و اصلاح
 مفاسد و فرزندان آدم نمایند کہ انبیاء معجوت بری ہمیں کار بودہ اندا و قات را مضبوط دارند تا مریدان را
 بسط باشد و براصیت و مجاہدات امر فرمایند و از زنا و زانیہ تخلی فرمایند و بفضائل موجب تجلی التماس آن برادر کہ نہ
 تہیہ ترک کہ خدمت این درویش بسیار کردہ مرسل گشت مراجعہ قدر مقدار هست کہ تہیہ مرا خواهد بود صحبت
 اغنیاء اسم قاتل است اگر این طور اختیار کردہ اندا بجناب صحبت این مفتون نیاید کرد و اجراء سلسلہ
 نماید ببت عرس حضرت شیخ ۲۸ صفر مقرر است ہمیشہ کردہ باشند در شہرے نشینند کہ بسیرا باشند
 تا آئندہ و روندہ از شما چیزیے بارسانند و السلام :

مکتوب صد و شانزدہم برادر دینی میاں محمد علی سلمہ اللہ تعالیٰ بہیت تراز لنگرہ عرش میزین صغیر
 دانست کہ درین آگہ چہ فاداست و حقتعالیٰ فرصت دہاد کہ طریقہ توکل سپری و خود را بدروازہ حق بدو
 اگر خوف قرض است مگر در خانہ او کی است کہ بدو حاجی گیری ادا نخواہد شد کہ طالب دنیا است حاجی است
 چہ قصود و مطالب آن چیز افتادہ است و حق بجانہ تعالیٰ از روریکہ و آفریدہ است یک گاہ لطف با کردہ
 با حیال مذکور نہار کہ دروازہ توکل را محقر شناسی ہمہ حاجات ازین باب روا گیری یقین ثنائی اجراء سلسلہ توکل
 از آن میشود کہ در صیغہ نوری اگر بعضی در صورت بسیار بگری با حق متحقق بودہ لیکن اجراء سلسلہ سپری مزیدی

خوب در صیغه تکرار فقیر زاده محمد حامد محمد فضل الله و محمد احسان الله سلام میرسانند:

مکتوب صید و هفتادم محتسب دق بر سندات محمدی عاشق برای بهای عاشقان الهی طبعی صادق واقف اسرار
 خفی و جلی شیخ محمد علی از درویش سلام خوانند لای برادر کوشش فرما که فیض این سلسله عالمگیر شود و گروه
 غافلان را بجلقه ذکر و مراقبه بدر و از عرفان برسان که این فیض معرفت بهتر از ذخائر گنج و مال است که بجا
 سانی چون از بار تر و ضیاع شوی گوشه تکرار لباس فقر را بپوش که این موضع بهتر از وضع نوکری و چاکرگی است
 حقیقت آن فقیر از شیخ احمد معلوم خواهد کرد و حفظ اوقات بذکر و مراقبه همیشه عرس ایزد هم لازم وقت اند
 مانده نشود هم برادران خود را سلام فقیر رسانند و حامد سعید و محمد فضل الله و محمد احسان الله سلام میرسانند:

مکتوب صید و هشتادم بنام جامع مکتوبات الحمد لله که خیریت آن دوست جانی از اکبر آباد رسید باید که تار سبیلان
 بمکان استقرار منزل و مراحل بیابانها آگاه سازند که اکثر جای المکتوب نصفت الملاقات مقرر است
 اینجا تمام الملاقات خواهد بود ای برادر دنیا که در تحصیلش ایمان دوست و و بچکار آید آنقدر مصروف نشود که دل را برآید
 و از حلیه خدای پرستی عریان سازد و اینچنین دنیا مبارک برای هیچ دشمن مباد و دنیا آنست که با حفظ دین این
 اما آن را اگر تمام کمال مراتب نهند میسر نیاید و زمان تحصیل این هم نباشد که از تغافل بلند از کاسبتین
 افتد و گرچه در تعمیر جسم فایده از دل نیستیم + دست در گل دارم اما پاسبی در گل نیستیم +

مکتوب صید و نوزدهم - اعزاز شیخ احمد درویش سلام خوانند صحبت درویشان تأثیر نفس ایشان یک
 لمحہ بیک عمر کافی است بیت هرگز نمیرد آنکه دلش نده شد عشق + ثبت است بر جریده عالم دوام ما +
 پس آنکه مدتی حق صحبت بسر برده از خلافت صحبت مقصود نباشد پیش آنکه دلش صحبت آگیزنده
 و روز نزدیک مساوی است و لطیفه قلبش با طوار محبت الهی شب روز حاوی ما را هر دم پیش خود تصور
 نمایند و خود را پیش خود یکدم تصور نمایند ای خواجه اگر در خانه کس است صد حرف مجویک فایس است السلام
 مکتوب صید و بیستم اغراض الاجاب فی عشق الاحد عشر اصحاب شیخ رحمة الله عليه السلام و اما کم حیث کان به
 الشوق بسید الحمد لله که مخیر وصل مامل بود چون نعمت فراغ از فراغ بر شما که شکر این نعمت فراغ شناسست از هر رنج
 و مصیبت است از هر غریمت بسو او تعالی و تقدس باید کرد و دنیا را یکس از سر می که عبور محسوس کرده بودند و نهند

ودل را از آن وانچه در اوست از زخارف کسید شمار ندر و گوی معلوم شد که تا پنج عرس حضرت را مبعوث بفتح و شهنش
 جزا که امیر معنای جزا حنا به اوقات گرمی را گرمی داشته باشند که در ویش آنچه دارد همین وقت دارد مباد که ازین نقد
 مفلس افتد امور دنیا برای فراغ وقت و وقت برای متاع آخرت آنکه در بند تقصیل دنیا ماند و ازین به آن طرف
 هم میسبون افعم یحسنون صنعوا والله لبس بشربهم اولئك هم الخاسرون
 این دو کلمه به اصحاب احباب است و خانه اگر کس است یک حرف بس است در بروج الاول حقیقی را را
 بفضل خویش و رستی که شصت و شتم بود فرزند ی غنایت کرد نام محمد و لقب و فضل الله و کنیت او ابوالجود
 کردیم سلام این عا جز نام بوالد بزرگوار خود رسانند و دعا در حق او فرزند این التماس از که بر عشق ز سیم و در
 میریم و در زمره عاشقین محشور شویم و بخدمت حافظ عبد الله حو و محبت طاهر مودت آثار عبد الحی و شیخ
 عبد اللطیف و نزدیک بدل غلام جعفر و مکرش محمد جعفر و دولت دوستان من شیخ محمد و محب محبوبان
 و رگه میان محمد علی و طالب فقیه و فقر عبد الحق و صادق و در و صدق محمد و دوست یک نگ
 الفخاں و جمیع یاران که یاد این نایا کنند سلام محبت انجام مودت استیلام رسانند
 مکتوب صد و سبت و یکم اغر قلوب الاله الا الله ارشد بهایت طریق موصلا الی الله شیخ احمد محمود العاقبت
 در ویش سلام مسنون بهر ارجو به مشغون ریجو آند نیتة الشوق که رسول بود موصول گشت دل عشق منزل را
 فرحتی اندازه حاصل گردید معلوم شد که بعد از تعب بسیار و بیخ بنیما تمیقضاء ان مع العشره اوان مع
 العشره روی آرام و طمانیت از حجاب لغیب نمایان شده و ملوق ان فرح بعد از شد چهره مقصود از نقاب نصیب
 گردیده حقیقی جمعی باطن که مرکز حالات آدمی است از دایره شتاب ثبات بر آورده سودی اگان مال
 گرداناد و جمعی صویب علاوه جمعی معنوی ساخته نور علی نور کندا لے برادر آنچه میکند تلهف بر آن نیست
 آنچه میگذرد و تا سف بر هقدان آنست ای دل مشغول باطن فی الله باید ساخت خورد و خواب گرد و خواه
 شد و اگر نرسد چه شد بهم این گوشه سلام یاد آورند بنده خال التمت مصطفی حامد سعید و محمد فضل الله
 و انہات بانبات و سائر اہل خدات سلام میرسانند
 مکتوب صد و سبت دوم حق جمعی صویب و معنوی از لطف کرم خویش ما دسا لهاست که در گردانیت

افتاده اند ما مردم از شنیدن امتداد این تفرقه بترسیدیم آئیم اند سجان به شما رحمت کند که مصنف باین تفرقه
 نیستید ای برادر قیاس کن که دنیا چه جیفه پیش نیست و تحصیل آن عمر بر باد میرود و دولت آخروی که باینده
 آئنده ابد است و تحصیل آن چگونه دول مهمان گرفته راه باید پامیکردند نمیدانند که از نقطه اول تا نقطه آخر هیچ
 مرتبه و نحوه پا نگذاشته هم تهیدست افتادند و مرتبه فوق پیش نظر اقیست نمی بینی که سید المرسلین را میفرمایند
 عثمان یبعثک ربك مقام محمودا مقصود آنکه آنکس که اول اندیشه جمعیت صومی پیدا کند و من بعد
 و تحصیل جمعیت معنوی کو شود بطل است هنر ال هرگز بدولت معنوی فائز نیست وقت کو عمر کجا فرصت میدهد
 بلکه جمعیت صومی اکثر از هنر جمعیت معنوی است بزرگان گفته اند جمعی جمعیت جمعی در اسباب استند و خرقه
 ابدانند و جمعی جمعیت را از اسباب تفرقه و التقد دست زد و کون افتادند کلام محقق و منقح آنست که درین
 تفرقه ظاهر جمعیت باطن غافل نباید بود غم دین غم دین است + همه آنها فروتر از این است
 غم دنیا غمور که میبوده است + میبکین در جهان نیا سوده است + محمد حامد سعید و محمد فضل الله سلام میرسانند و
 همه مردمان درون و بیرون نیز +

مکتوب صد و سبست و سوم حضرت و الجلال و الاکرام بخو یکم مراد او باشند و از مکتوب غوب محبت سلو بابت
 مدت دید و عهد بعید و انتظار شدید رسید الحمد لله علی ما ضی و الحمد لله علی البقی تشتت خاطر و تفرقه باطن تسلأ
 من الله للعبد فمن کان معه فهو معه و حفظ حمایت کائنات کان غرض بهر حال با و باشع بغیر و مباش -
 کتابت شما مثل برآسانی اعز که مشتاق این طریقه بودند بود میخواستم که آنها هم رقه با علی حده بنویسم لیکن
 آن کتابت نیافتم بهر چند تلاش کردم کتابت مذکور بدست نیامده مستعجل برین و حرف اکتفا کردم بهیت
 مصلحت دید من آنست که یا راں همه کاره بگذارد و نعم طره یاری گیرند + من کان لله کان الله له و من کان
 هذه المعنی من هو فی الاخرة اعسی الاقت سیف قاطع و برق لامع شهبول ماه محرم که ماه باشد
 حتمی ازین بپیچ را از فضل خویش که من هفتاد و پنج رسیده فرزندی عنایت کرد نام او احسان الله کردیم
 که برادر کلان او می فضل الله است محمد سعید و محمد فضل الله و محمد احسان الله سلام میرسانند تا بخی
 عرس شیخ محمد طاهر خواهند داشت و السلام +

مکتوب صد سبت چهارم - غنائق فتوحات غیبیه خوارق فیوضاً لاریه محلی ل حق منزل قدوة الاخوان سید
الخلان اغراضی احماد مکتوب شریف بعد سالها که جمادی الثانی ۱۲۰۰ هجری قمری فوت افراگشت الحمد لله علی انک
ما در سال جواب رنگ نداریم اما اگر قاصداں نهادن در زند و مکتوب نرسانند و اگر رسانند تخلف در وعده
نمانند باز خبر نگیرد این طایفه علاج بود که اعرفه دیگر توفیق انخواط در سلک بجا و یار ندای برادر این سلک حضرت
شیخ یحیی قدس سره است هر که ارادت نمی آرد با قطع سعادت محروم ارادت صفت مرید است نه صفت پیر اگر
کسی گوید مثلاً که من مریدم و مرید گوید که مرید من نیست مرید کاذب باشد و او مرید نباشد و اگر گوید که مریدم و
نیستم و مرید گوید که این مرید من است مرید کاذب باشد زیرا که ارادت صفت مرید است و از حال خود خبر میداد
قول و معتبر است پس اعرفه که در ارادت میزند در قول خود ایشان صادق اند این دم قدیم جدید را
قبول کردیم ان عهده الله کان مسئولاً ازین عهد پرشش خواهد شد طایفه و امنی مع الشجرات داده
باشد و از کار و مراقبات که بشمار سیده باشد بتوفیق الهی آثار و نتائج ظهور خواهد کرد کسانیکه از پیرایه دنیوی
انتقال بسوق فقر کنند بغایت عزیز اند که من تشبه قوما فهو منھم معاصداً بحال ایشان همایران قدیم و
جدید من الصالحین الصالحات همه را سلام رسانند برخی از حال خود گویم سبت چهارم جمادی الثانی مولد فقیر
و تاسیع تولد فقیر غنی است تا امروز نهم شهر جمادی الثانی است سال عمر مفتاد و ششست چهارده یا پانزده
باتیست که شروع سال نهم خواهد شد از آنقرس و حج المفاصل با و اطباء شده که دست چپ زانوی بکاست
و هر دو پا آسایده اند و چهار ماه است که صاحب انعم درین روز رنگ رنگاں استعانت چندی از اندرون
میتوانم رفت تا مزبیه تحیم نشسته میخوانم همین روز مشورت حکیم معیل قصد خوردن چوب صینی دارم المد سجاد
موفق آمدن آن در فرزند اں سه فرزند و سه دختر موجود اند حامد بحسب سلوک مشغول است محمد فضل الله ساله
دوازده سیپاره قرآن حفظ کرده محمد احسان الدین پنج ساله مکتب شایسته بخواندن بجد مشغول است اما سه دختر یکجای
محمد باشم و لایم بی بی راجع نام دارد و دیگر بی بی فخر النساء بر دوازده خود و ادیم سیوم زینب بی بی مشهوره بی بی
بصری چهارده ساله است احوال جائی نمیشد و السلام غلام داود دایران قدیم و جدید سلام میرساند
شاه منیا الدین و جلال الدین هر دو خلفه با قوت شدند بار و اح گزشتگان فاتحه خوانده شد غلام جعفر عرف

میان صاحب الف خاں شیخ عبداللطیف و حافظ عبدالمد و محمد مخدوم و شیخ محمد و شیخ عبدالوہاب
 و فقیر محمد و علاء الدین بہہ راسلام سنانہ و محمد باقر و قاضی احمد ہوائی باسماۃ بہہ راسلام رسانند
 مکتوب صید و لبست و پنجم حقایق آگاہ معارف و سنگاہ شاہ حافظ عبدالمد و ام حضور سرور باشند
 مکتوبات ششیل براسامی طالبان رسید ہر کہ باخلاص باطن پیدا کرد ما بہہ را قبول کردیم شما صحبت باور یافتند
 و و شکولی در قریع آنجا موجود اند ہر طالب را موافق حوصلہ آں بہ نیابت ذکر می و شغلی بفرمایند و دست
 شما بہ نیابت دست ما شمرند و صحبت کنند و ذکر و ریاضات و انانہ را مقانع ہوشانند و از حالت غریزان
 ہمیشہ می نگاشتنہ باشند کہ ذکر و مراقبہ چہ قدر تاثیر کرد ۲۸ صفر عرس شیخ بیجی مدنی قدس سرہ مقرر است
 بہہ یاران را چہ قدیم چہ جدید ختم قرآن یاد و یاد ذکر باقری طعام و سرود با ہم نشستنہ میخوانند و باشند و السلام
 مکتوب صید و لبست و ششم - عزیز دہار و ان تن ہامیان عبدالحی اجمیات محفوظ باشند و روز دیگر
 در محلہ محبت یکسان است حقیقت جامعہ انسانہ را ہر جا کہ تعلق است از ہمہ بے تعلق است معلوم نشد
 کہ تعلق محبت باقیست یا فانی اگر باقی این حریت و اگر فانی آں حریت
 مکتوب صید و لبست و ہفتم - اعزاز شد اعنی شیخ عبدالحی سلام خوانند عجب کہ دریں باخطی از شما رسیدہ
 پریشانی و حیرانی اگر کسے دارد دریں روزگار از جمعیت داند کہ مردم آنجای کہ زیر ریایات عالیات دزدانگی
 میکوشند اکثر پریشان اند پریشانی عیب ناندہ بلکہ جمعیت عیب گشتہ العلت اذا عصمت طابت و دریں
 روز با جلوہ گراست عمری و طلب نیا گذشت و حاصل عمر انجہ در خود می بنیاد انصاف بہ کہ فناء عمر و طلب
 دنیا بہتر است یا و طلب لی بہتر - اما کجا دیدہ ہنیدہ کہ حسن این سخن مبنیہ و آشفتنہ این سخن گردد و ہر
 دنیا بگذر و چہ نغزو معقول گفتہ اند گفتہ ۵ دامن توفیق با کرد و تعلق بر داشت - آفتاب محبت از سر دنیا گذشت
 مکتوب صید و لبست و ششم - برادر عزیز عبد اللطیف از درویش درویشان سلام خوانند الحمد للہ کہ
 صحبت شما موثر شیخ عبدالمد افتاد من مس سن سنہ فلہ اجر با و اجر من علمہا چون اخوان شیخ حاجی
 عبد المد و مردمی قصد توبہ اند معلوم شد شکر ازید و بجا آورده شد کہ از صحبت شما جامعی بقبض توبہ
 عرس شیخ خواب کہ ویدہ اند بسیار مبارک آمد ہمہ احتیاجان ظہر لیلۃ را تا یکد نمایند کہ ظاہر شریعت را آراستہ دانند

و باطن عشق مولی پیراسته سازند عس حضرت یحیی المدنی قدس سره ۲۸ صفر مقرر است هرگز
نختم قرآن یا ذکر در دو یا مجلس سرود و طعام داشته باشند +

مکتوب صید و لبست و نهم محمود یارخان با و صلکم المد تعالی بدراج العباد در زکرم المد بالمحیط الاولی و امر صعبه
الصداقین فی محبة المد علی هو المسؤل من نیایا بالمقبول مکتوب شمار رسید الحمد لله که حصول ما بول
بر طبق اہل دوستان صورت گرفته رجاکه در حفظ دل عاجزان خواهد کوشید که دل شکسته فتنه
وار در حضرت او که هیچ درستی آن ندارد و استاد از عاجزان و شکسته دلال فتنه فتنه غیبی و شیخ
فواج لاریبی است و شیخ احمد از یاران باختصاص تمام باید که مختص باشند از او ضاع ایشان
راضی ایم و حصول رقیمة تازه منشاء توجہ تازه است بند ماے حضرت او حامد و محمد سلام میرسانند
مکتوب صید و سی ام شیخ عنایت المد صدر حقتعالی شرح صدر اسلام حقیقی کناد حکم الاذن لغو قبل
العین احیاناً دو کلمه برے ربط معنوی نگاشته بودند رسید چون ارادت صفت مرید است عقیده
آن طرف کافیت درین کار جیت ظاہر رکن این کار نیست +

بیت گرد در بینی با مستی پیش منی + در پیش منی بے منی در بینی + فضل صحبت ظاہر است
و آن موقوف بر ملاقات صوری بنا بر این کار بر فانی الشیخ است نقد که ربط باطن قویتر کار گیر از اسلام
مکتوب صدر و سی کم محصداق بود و فقیران واثق اعزاز شد شیخ محمد سلام محبت انعام خوانند
بریزه که در اونگ آباد تجا نفاه شاه نظام الدین برے این طرف سپرده بودند الحمد لله بخیر رسید
جز اکرم المد خیر الجزاء اما از فحوائی امام نام نفرے که بمیاں محمد علی ارتباط داشت و محمود یارخان
آنرا قاصد ساخته بدلی فرستاد بر ما مصیبتها گذشت ۱۴ شوال منکوحه میاں شاه میر فوت شد
۱۵ ذیقعد منکوحه میاں محمد با ششم فوت شد برود دختر نازی و میک بخت بودند دختر ثالثه را بمیاں

رحیم الله برادرزاده که خدا ساختیم و دختر رابعه ماسیخواهیم که بمیان محمد هاشم نسبت کنم اگر در عمر بسیار
کمال خود داند نامرد فاضل است و صالح و مرید و خلیفه من است درین مدت ها مبلغ سیصد
روپیہ خرج شدند و درین شادی سیوم قریب هزار روپیہ خرج شد لاچار دختر چهارم و پنجم
مانده اند و خدا می تعالی خواهد فرستاد ان شاء الله هر دو خواهد بود و السلام فقط ثمت

صحت نامه مکتوبات کلمی

بجای	کتاب	خط	صحیح
۲	۴	عاصی	عاصی
=	۵	اذل الخلیفه	اذل الخلیفه
۳	۱۴	سنگ یک هزار و یکصد و چهل و یک	سنگ یک هزار و یک صد و چهل و دو
۴	۱	سنه ۱۰۴۱	سنه ۱۰۴۲
=	۶	زینب الحیوة	زینت الحیوة
۵	۳	زندانی	زندنی
=	۱۶	.	حضرت ایشان بحضرت خواجہ شیخ محمد اعظم ختبی
۱۰	۳	رساند	رساند
۱۳	۲	خوضهم	خوضهم
۱۴	۸	بیهوشی	و بیهوشی
۱۵	۵	بیادشاه	بیادشاه
۱۶	۸	سماغ	سماغ

صحیح	غلط	صفحہ	صفحہ
اندکے مطالعہ کتب	اندکے کتب	۱۲	۱۷
کلیم	کلام	۱۳	۲۰
کلیم	کلام	۳	۲۲
میخواہم	میخواہم	۷	۷
منیقہ و ملاطفہ	منیقہ و ملاطفہ	۱۹	۲۳
کہ دل از ذکر	کہ از ذکر	۳	۲۵
شدہ باشند	شدہ باشند	۴	۲۶
بمجرد	بمجرد	۷	۲۸
وہر کہ	کہ ہر کہ	۵	۳۲
قدس	قدس	۱۰	۳۷
ابن عم	ابن عم	۸	۳۵
کہ ایشان	اگر برایشان	۱۶	۳۷
مفتمات	مفتمات	۱۹	۳۸
معنی	یعنی	۶	۴۱
تارک	تارک	۱۹	۴۷
سنت	سنت	۲	۴۸
رو	زو	۱۰	۵۷
نمائید	نمائید	۱۵	۶۱
خیر	خیر	۹	۶۲
دیگران	دیگران	۱۹	۶۳

صفحہ	غلط	صفحہ	صحیح
۱۴	۱	دوہ	دروینا
۶۵	۱۳	سرور و سماع	سرود و سماع
۶۷	۸	نقشبندہ بہ لبیب	نقشبندہ بہ لبیب
۶۸	۴	ہمہ خلفای	برہمہ خلفای
۶۸	۱۶	نصیب العین ماوشما	نصیب العین ماوشما
۶۹	۱	.	نفس پروری و تن آسانی
۷۲	۱۷	تواسد	توانید
۷۵	۱۷	قصد در	در قصد
۷۸	۱	تم	ہم
۷۹	۱۹	ے	بے
۸۱	۱۹	.	امید آنکہ فیض
۸۲	۱۵	بعضے و بعضے	بعضے جنیں بعضے جنوں
۸۳	۳	کراست	کراست
۸۴	۴	زوی	فردی
۸۵	۱۰	صح	صح
۸۶	۷	ہین است	ہمین است
۹۰	۱۸	تبریت	تربت
۹۱	۲۱	خود بخند	خواہد بخند
۹۳	۱	اموش	باہوش

اشتہار

بحیثیت مجموعہ صاحبان مطالع و تاجران کتب نزدیک و دور کے التماس ہے کہ یہ کتاب موجب قانون ہستم شدہ داخل ہی رجسٹری ہو چکی ہے اسلئے اطلاع دیجاتی ہے کہ کہانی صاحب بدون اجازت راقم قصد طبع نفرمائیں اور جہاد جلدوں کی خریداری منظور ہو اس پتہ سے طلب فرمائیں فوراً بھیجی جائیگی قیمت فی جلد کاغذ سیرام پوری مع محصول ڈاک چہرہ آنہ اور ولایتی کاغذ پر مع محصول ڈاک نو آنہ۔ شہر والوں سے آدھ آنہ کم لیا جائیگا فقط

المشتہر سید محمد قاسم علی گلی غفرلہ دکنوہ۔ دہلی۔ کلاں محل

کتابخانه
جامعه علمیه

- ۱- در این کتاب آمده است که با یکدیگر از این کتابخانه
- ۲- در این کتاب آمده است که با یکدیگر از این کتابخانه
- ۳- در این کتاب آمده است که با یکدیگر از این کتابخانه
- ۴- در این کتاب آمده است که با یکدیگر از این کتابخانه
- ۵- در این کتاب آمده است که با یکدیگر از این کتابخانه
- ۶- در این کتاب آمده است که با یکدیگر از این کتابخانه
- ۷- در این کتاب آمده است که با یکدیگر از این کتابخانه
- ۸- در این کتاب آمده است که با یکدیگر از این کتابخانه
- ۹- در این کتاب آمده است که با یکدیگر از این کتابخانه
- ۱۰- در این کتاب آمده است که با یکدیگر از این کتابخانه

